

CATALUNYA+ CRISTIANA

Director: Manuel Valls i Serra

28 · agost · 1997

Any XVIII • Núm. 936 • 200 ptes.

Més de 500.000 joves aclamen el Papa a París

«Vosaltres sou l'esperança»

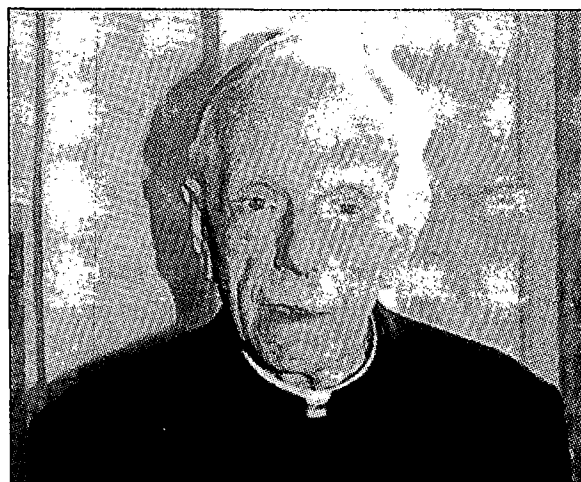
A punt de tancar l'edició —divendres, 22— el Sant Pare tot just acabava d'arribar a París i era rebut amb entusiasme al Camp de Mart pels més de 500.000 joves congregats amb motiu de les XII Jornades Mundials de la Joventut. «Vosaltres sou l'esperança del món», els digué el Sant Pare. En el seu discurs de resposta al president Chirac, Joan Pau II va al·ludir a les figures de santa Teresa de Lisieux i de Frédéric Ozanam, «dos testimonis del que el catolicisme francès ha aportat a l'Església universal». Des de la seva arribada, Joan Pau II va retre homenatge a la pàtria dels drets del home i va desitjar una millor integració de les noves generacions «en una societat on la dignitat humana sigui respectada i la fraternitat sigui real». Oferim avui una primera informació de les XII Jornades Mundials de la Joventut, que com-

pletarem en el nostre proper número amb un reportatge elaborat per la nostra enviada especial, Rosa Maria Jané.

Informació a pàgines 3, 15 i 16

El Dr. Masnou compleix 90 anys

El 3 de setembre el Dr. Ramon Masnou i Boixeda, bisbe emèrit de Vic, compleix 90 anys. El felicitem de tot cor! Des del 21 de juny de 1983, en què li fou acceptada la renúncia, el bisbe Masnou, malgrat la seva salut sempre fràgil, no ha parat de treballar... i també de resar i de fer tot el bé que li ha estat possible. A l'etapa de la seva jubilació devem llibres tan orientadors i clars com *El problema català* i *Carta sobre els nacionalismes*, sense oblidar el diari íntim dels darrers mesos de la guerra que va publicar l'any passat amb el títol suggestiu d'*Hores de recolliment*, i la seva col·laboració periòdica al nostre setmanari. En un proper número de *Catalunya Cristiana*, el que coincideix amb la data de l'11 de setembre, publicarem un important escrit del Dr. Masnou en el qual, bo i reprenent la temàtica d'un anterior article del nostre director sobre el mateix argument, ofereix unes precioses orientacions de gran actualitat sobre el que ell defineix com a «nacionalisme català d'inspiració cristiana». Des d'aquí li agraïm, una vegada més, tot el que ha fet per l'Església i per Catalunya. Que el Senyor el beneeixi.

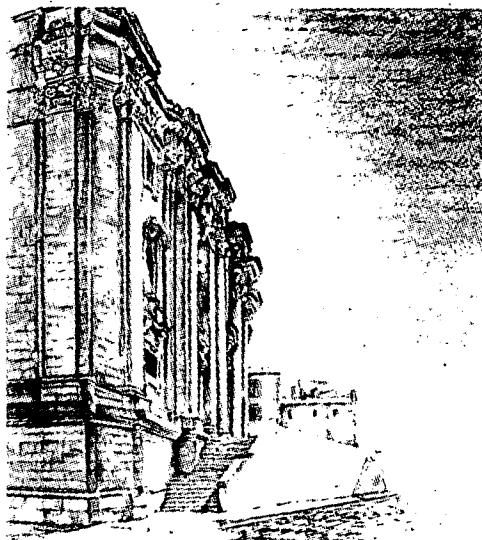

L'altre «paradís» dels joves

El temps lliure dels joves preocupa. ¿Què fan els joves durant el seu temps lliure? El reportatge de Tanius Karam analitza l'altre paradís dels joves: les mogudes nocturnes a bars i discoteques, l'alcohol, el sexe, etc. Cal oferir alternatives que reorientin el potencial positiu dels joves, perquè aprofitin el temps a favor de si mateixos i dels altres.

«Editorial», a pàgina 2, i «En primer pla», a pàgines 5, 6 i 7

ESPECIAL TORTOSA

Catedral de Tortosa

3 Beatificació de Frédéric Ozanam, fundador de les Conferències de Caritat

8 La Missa Internacional de Roses aplega 2.500 persones

13 Tribuna: «Mn. Pere Ribot i Mn. Apelles: dos estils ben diferents»

Editorial

De qui és la nit?

Sortir de nit s'ha convertit per a adolescents i joves en un eix central del seu lleure especialment en el cap de setmana.

Per a aquests joves, la nit no comença quan es fa fosc, sinó més enllà de la mitjanit, la qual cosa comporta, a voltès, que el retorn a casa es produeixi l'endemà i es capgirin els hàbits. Es dorm al llarg de tot el matí.

Aquesta forma de comportament resulta incomprendible per a molts adults i genera corrents de preocupació especialment per a aquells que en viuen o en reben les conseqüències de manera més directa: pares i educadors.

Si bé no s'entén i preocupa la necessitat que semblen tenir els joves de passar la nit «de marxa», no tornant fins ben entrat el matí, l'alarma apareix sobretot per una colla de conductes que sorgeixen associades a aquesta vivència de la nit: música estrident i llenguatge agressiu, consum de drogues, accidents de trànsit, episodis de violència, situacions de promiscuïtat...

Però tots aquests esdeveniments no es produeixen sempre ni sempre van tots ells associats. Abans de censurar radicalment una manera de fer dels joves cal filar més prim.

Els problemes esmentats existeixen i, en determinats casos, presenten una elevada gravetat. Però no són conductes indissociables del fenomen nocturn. En qualsevol cas, no és pas la nocturnitat la que els provoca. Per tant, la reacció de la societat no ha de ser contra la nit dels joves. La societat ha de reaccionar urgentment i amb contundència contra la presència i circulació de la droga en establiments plens de joves i de menors, contra la informació deformant i vanalitzadora sobre les anomenades «drogues de disseny», contra la possibilitat d'ús i abús de l'alcohol tot infringint la legislació que ho regula, contra la manca d'alternatives per a un lleure amb sentit

que cerqui quelcom més que una evasió a base de soroll, moviment frenètic i consum de substàncies que alterin l'estat psíquic.

La darrera enquesta a la població escolar del Plan Estatal de Drogas constata la consolidació d'un model de consum de substàncies que poden crear dependència lligat al lleure i la diversió. L'alcohol segueix sent la substància més consumida i no pas en quantitats inòqües, ja que massa sovint es produeixen episodis d'embriaguesa.

Una dada significativa de la mateixa enquesta situa en un 68% el percentatge de joves entre 14 i 18 anys que es consideren assabentats dels efectes negatius de les drogues i que en rebutgen el consum habitual.

Això no treu que aquests mateixos joves no en puguin ser consumidors en algun moment. En qualsevol cas, queda patent que la mera denúncia dels perills, encara que sigui acceptada o ben rebuda, és insuficient per provocar canvis de conducta.

La nit crea una fascinació, la crea en totes les edats i cultures. Per als joves la nit és una forma de viure un present separat del dia a dia, separat del món dels adults, un present sense preocupació pel futur, fruit d'un cert abandonament o d'una desconfiança envers aquest futur.

Davant d'això, no perdem de vista el que és important i el que és secundari. La nit només és el símbol, el marc, el moment. El que importa és l'experiència de lleure viscuda.

Potser abans d'intentar canviar l'hàbit de la nocturnitat caldria pensar en no abandonar la nit al món del consum i la degradació.

Davant la fascinació per la nit, fem-la nostra, aportem-hi nous continguts. No és un repte fàcil, però tampoc ens podem rendir sense combat.

Hi ha altres sentits possibles per a la nit. La mateixa litúrgia cristiana marca amb vetlles els moments més forts de l'any. No abandonem els adolescents i joves. No abandonem la nit.

Sumari

3

Beatificació de Frédéric Ozanam, fundador de les Conferències de Caritat

8

La Missa Internacional de Roses aplega 2.500 persones

13

Tribuna:
«Mn. Pere Ribot i Mn. Apelles: dos estils ben diferents»

23

Homenatge a Carles Bosch de la Trinxeria

27

Primera part de la sèrie «Nàpols i el setè art»

CATALUNYA CRISTIANA

Direcció: Mn. Manuel Vallés i Serra

Coordinació: Josefina Picas i Pauné

Redacció: Glòria Carrizosa, Miquel Àngel Codina, Francesc Gamissans, Núria Oriol, Marta Puyol, David Vidal

Assessorament lingüístic: Meritxell Cucurella Jorba

Col·laboradors: Núria Albert, Montserrat Albert, Josep M. Aragónès, Jordi Bassas, Pilarín Bayés, Pietat Campmajó, Oriol Camps, J. Carrera Planas, Rosa Colléll, Guillem Farré, Enric Graupera, Joan Guiteras, Jordi Jorba, Justo López Melús, Jaume Mora, Josep Nadal, Francesc Nicolau, Francesc Riu, Pere Saumell, Pere Tena, Josep Ventura, P-J Ynaraja

Corresponsals: Miriam Díez, GIRONA; Jaume Montaña, LLEIDA; Antoni Mirabet, SEUD'URGELL; Lluís Badia, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Joaquim Blanc, TORTOSA; Raquel Planas, VIC

Fundadors: Mn. Joan Jarque i Jutglar i Mn. Francesc Malgosa i Riera

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Puiggarí, 5-7 - 08014 BARCELONA - Tel: 490 59 88,
Fax 490 20 35 - Internet: Catcris@idgrup.iberetnet.com

Gerència: Jaume Vinyals i Rovira

Publicitat: Magda Revetllat i Barba

Promoció: Jordi Baig i Juncosa

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado i Minguez

Impressora: Publiagraf, S.A.L. Passatge Valeri Serra, 30
08011 BARCELONA - Tel. 454 16 30 / 17 77 - D.L.B. 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP
International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 9.880 ptes.
Resta d'Europa: 20.384 ptes.
Amèrica i Àfrica: 25.584 ptes.
Àsia i Oceania: 36.504 ptes.

Frédéric Ozanam, de la Sorbona als altars

El 22 d'agost, en el marc de les XII Jornades Mundials de la Joventut, Joan Pau II va beatificar a la catedral de Notre Dame Frédéric Ozanam, el fundador de les *Conferències de Caritat*, conegudes popularment com a *Conferències de San Vicenç de Paül*. Qui va ser aquest professor universitari, ple d'amor pels pobres?

Frédéric Ozanam va néixer a Milà el 1813. El 1816 el seu pare, que era metge, es va traslladar a Lió, amb tota la família. El 1831 Frédéric va marxar a París i s'allotjà a casa del famós científic André-Marie Ampère. El 1836, es va doctorar en Jurisprudència. El 1838, una interpel·lació d'un seguidor de Saint-Simon («Però què feu els laics i estudiants com vosaltres a favor dels pobres?») l'empeny, junt amb set companys més, a fundar les *Conferències de Caritat*, prenent com a model Sant Vicenç de Paül. El 1839 va obtenir el doctorat en Lletres amb una tesi sobre Dant. Un any més tard, va guanyar les oposicions per a una càtedra de la Universitat de la Sorbona. L'any següent es va casar amb Amalia Soula-croix, amb qui va tenir una filla. El 1844 va començar a treballar com a professor ordinari de literatura estrangera a la Sorbona. Va mantenir

contactes amb els escriptors francesos més importants de l'època: Chateaubriand i Lamartine. També va entrar en contacte amb el corrent filosòfic de Lamennais i Montalembert i va establir una amistat estreta amb el pare Larcordaire. El 1848 va participar activament en la moguda «revolucionària» que sol·licità majors llibertats democràtiques en una Europa encara dominada per les forces reaccionàries. Fou un defensor convençut de la conciliabilitat de la democràcia amb el missatge cristià. Va morir prematurament als 40 anys a Marsella.

Ozanam és un sant de la modernitat. Contràriament al que molts creuen, no va ser un apòstol de la filantropia, sinó un veritable profeta de la caritat. Per a Ozanam, no es tracta de donar als pobres una mica d'allò superflu, sinó de fer de la caritat una força revolucionària, capaç d'eliminar de soca-rel les

Frédéric Ozanam, fundador de les Conferències de Caritat.

causes de la pobresa i de la injustícia. Avui, aquella petita llavor sembrada a París el 1833 ha donat els seus fruits. La Societat de Sant Vicenç de Paül està present a 130 països i compta amb 875.000 adherits. Els destinataris de la

seva acció caritativa són els ancians, els malalts, els immigrants, els reclusos, els tòxicòmans, els alcohòlics, els malalts de sida...

M.V.

La Mare Teresa i els cinquanta anys de la independència de l'Índia

Encara que estrangera de naixement, la Mare Teresa de Calcuta sent l'Índia com si fos la seva pàtria. En una Índia que tant s'ha allunyat de l'esperit de Gandhi, la Mare Teresa de Calcuta

manté un alé «gandhià» reconegut per tothom. Qui visita la seva leproseria a Titagarh veu l'Índia com li hagués agradat veure-la a Gandhi. Titagarh, en efecte, és un lloc serè, florit, net,

acollidor... tal com ho desitjava Gandhi. Des d'allà, la Mare Teresa ha dirigit al poble indi un missatge, del qual destaquem els següents paràgrafs.

«Estimat president Narayanan, primer ministre Gujral i germans i germanes meus, poble de l'Índia: dono gràcies a Déu per tot el que ha fet l'Índia durant aquests cinquanta anys d'independència. Ell ens ha estat proper amb el seu amor i la seva compassió en tots els nostres patiments i alegries (...). Nosaltres estem cridats a estimar-nos els uns als altres amb el mateix amor amb què Déu ens ha estimat. L'amor, per ser veritable, ha de fer mal, ha de costar-nos. Per aquest motiu, en totes les famílies, els pares i les mares se sacrifiquen pels seus fills; i els germans i les germanes se sacrifiquen els uns pels altres. L'amor comença en la família. La família és un do herós i preciós de Déu per a l'Índia... Mantinguem unida la família amb la pregària, l'amor i el sacrifici. Perquè si la família està unida també ho estarà el país (...).

»Per aconseguir veure'ns els uns als altres amb ulls de Déu tenim necessitat de pregar. La pregària ens dona un cor pur, i un cor pur pot veure Déu en cada persona que li és propera. I si podem veure Déu en el nostre proïsme, l'estimarem i el voldrem servir en la nostra família, en el nostre veí, en el moribund, en la vídua pobra, en el nen que té gana. Que mai no es pugui dir que a

La Mare Teresa de Calcuta.

l'Índia alguna persona —des de la més anciana a la que encara no ha nascut— no ha estat estimada o tinguda en consideració (...).

»Dono gràcies a Déu perquè el nostre poble estima pregar. Arreu on vaig, veig gent que prega... fem tot el que puguem perquè en el nostre país mai no es perdi aquest profund esperit de pregària (...). La nostra veritable independència es troba en reconèixer la nostra total dependència de Déu, perquè en Ell trobem la nostra dignitat i la nostra força. La nostra veritable llibertat està en la nostra llibertat de Fills de Déu, perquè Ell ens ha creat lliures en el seu Amor i en la seva Veritat.

»La nostra profundíssima acció de gràcies a Déu pel do d'aquests cinquanta anys d'independència ha de ser la nostra oració; ha de ser el propòsit més ferm que nosaltres, poble de l'Índia, vulguem ser un cor ple d'amor en el cor de Déu. Que l'Índia sigui una nació santa. I que junts puguem construir el nostre país com una cosa agradable a Déu.»

M.V.

Pelegrinatges i viatges

AMB L'ASSISTÈNCIA
TÈCNICA DE

MERCATRAVEL S.A.

G.C. 612

DEMANEU INFORMACIÓ

*Per telèfon,
per correu o bé personalment
a l'Associació*

AMICS DE
CATALUNYA CRISTIANA

Plaça Urquinaona, 11, 3r 3a A
08010 BARCELONA
Telèfon: (93) 301 37 18
Fax: (93) 302 32 64

DURANT EL MES D'AGOST
(tancat la primera quinzena)

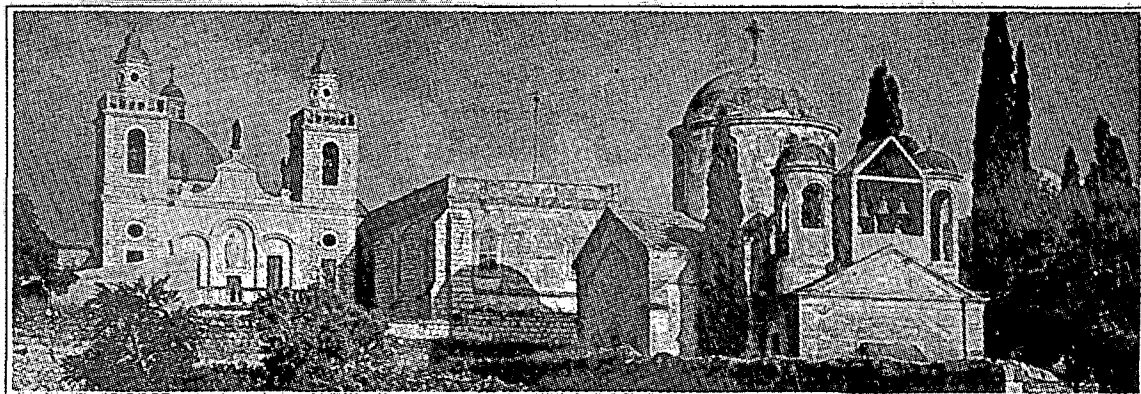
A partir del dia 18
HORARI: de 9 a 13 h.

TERRA SANTA

Com a «Pelegrins de la Paraula»

Del 8 al 15 d'octubre

Anar a conèixer el país de Jesús és una preparació ben
eficaç per al Gran Jubileu de l'Any 2000

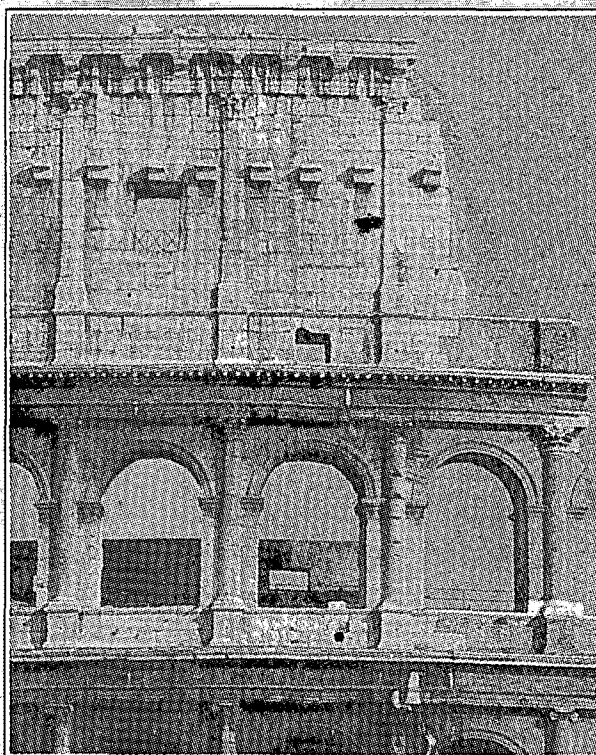

ROMA

**Port d'Òstia
Assís / Subiaco**

**Del 3 al 8 de
novembre**

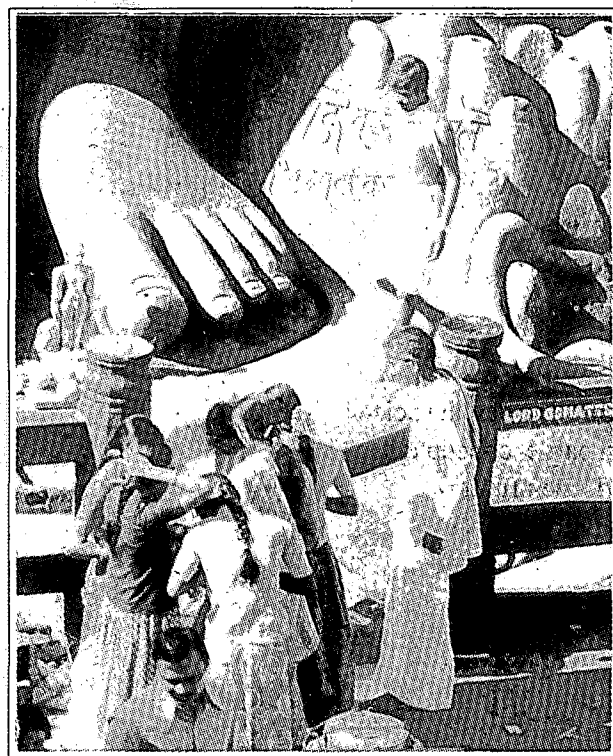
Pelegrinatge a la seu
primada de Pere, veritable
focus d'irradiació a tot el
món cristià. Aproximacions
al franciscanisme i a l'orde
benedictí

L'ÍNDIA i el Nepal

**Del 28 de novembre
al 13 de desembre**

Un viatge inoblidable per
un país harmoniós i
amable, tant com exòtic
i variat

La discoteca, «paradís» del lleure per a nois i noies

■ L'educació és necessària perquè els joves aprofitin el temps a favor d'ells i dels altres

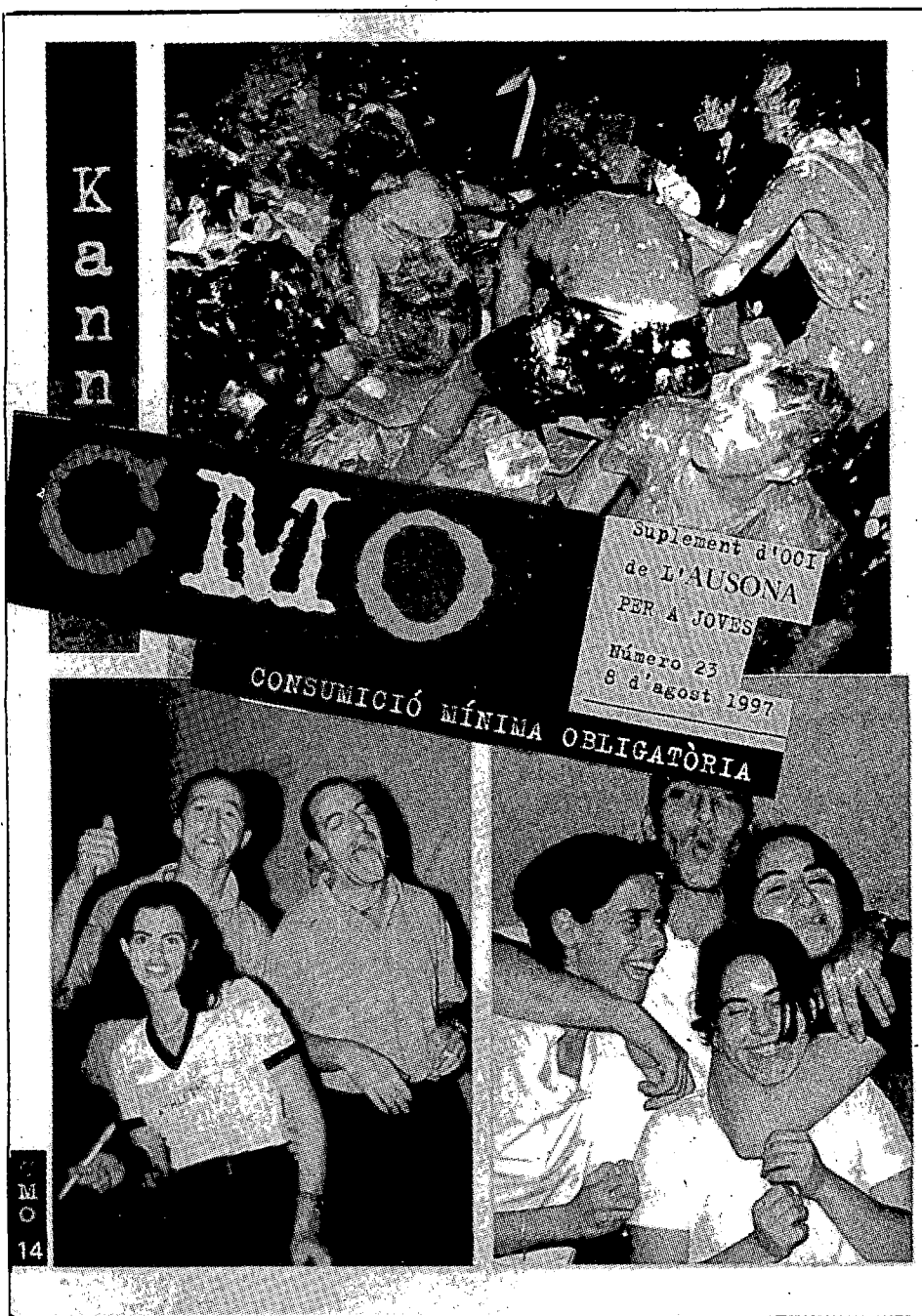
El lleure s'ha convertit en un tema d'actualitat amb una dimensió educativa, cultural, social, consumista i política, perquè les generacions actuals disposen d'un temps lliure que comporta nous problemes i noves necessitats socioeducatives. Què es pot fer del temps que ens sobra? Quins criteris cal considerar per ocupar adequadament el temps disponible? Què passa amb els joves, com utilitzen el seu temps lliure?

En els informes sociològics disponibles, la categoria «jove» designa una situació social, amb límits biològics poc precisos, que per a alguns va dels quinze als vint-i-quatre anys. Però el límit en què el jove és plenament reconegut com a adult sempre ha estat un fenomen social. A la nostra societat, fets com el creixent atur i la prolongació de l'educació tendeixen a ampliar la condició de «jove», cosa que fa que alguns parlin de joventut fins als 29 anys.

«La joventut —segons Josep M. Lozano— s'ha convertit en un dels grans referents mitològics de la nostra cultura. Ja fa molts anys que trobem els joves darrere dels grans problemes que preocupen l'opinió pública. Han passat a ser un punt de referència inescapable del discurs públic, institucional i dels mitjans de comunicació, i naturalment de la publicitat. Però la seva presència obsessiva, com a referent social, no ha estat només ideològica: al voltant de la mitologia juvenil s'han construït infinitat de modes, productes, serveis i formes de vida. És indescriptible el sentiment d'ansietat, vergonya o frustració amb què han viscut els que no encaixaven o s'allunyaven del que en cada moment es vivia com a més típicament juvenil.»

«Aquest contrast —diu el sociòleg Alain Torraine— correspon en part a l'oposició entre joventut de classe mitja i joventut anomenada marginal. El concepte que la societat té del jove és en part el concepte que té de si mateix i del seu futur.»

La funció social dels joves en les últimes dècades ha canviat precipitadament. Els joves de finals de la dècada passada i primers anys de l'actual han viscut sota la mala estrella de ser molts i d'arribar a la maduresa en el pitjor moment. Els ha tocat la crisi, la manca de feina i de vivendes, la impos-

A'gunes revistes com «Ausona» inclouen un suplement de lleure per als joves, amb totes les mogudes nocturnes del cap de setmana. La inducció a la cultura de l'evasió és prou clara...

sibilitat de crear una família, la dificultat de comprometre's amb la realitat (cfr. revista *Documentación Social*, abril-juny 1994).

QUÈ SÓN EL LLEURE I EL TEMPS LLIURE?

Ara que la nostra societat es basa en

producció i consum, el temps lliure forma part d'aquesta dinàmica: es produeix per consumir i es consumeix per estimular la producció; l'ésser humà avui produeix per consumir, consumeix per millorar el nivell de vida i necessita produir més per guanyar més i, així, poder consumir més. En aquesta roda, el lleure es converteix en una

evasió fictícia més que real, perquè en el lleure continuen les pressions que ens agobien a la feina.

El temps lliure es crea quan una persona decideix i gestiona lliurement les seves activitats, obté benestar i satisfà les necessitats personals de descansar, divertir-se i desenvolupar-se. Es pot considerar el temps lliure, pel que fa a la quantitat de temps disponible, com les activitats que es desenvolupen o es poden desenvolupar, i l'actitud prèvia que pren la persona davant d'aquest temps.

Què fan els joves durant el seu temps lliure? Segons un estudi realitzat sobre pràctiques culturals a joves de l'Estat espanyol entre 15 i 29 anys, el 99,3% diu que mira la televisió, un 99,7% escolta música i un 76% escolta la ràdio. Vet aquí la influència del món dels mitjans de comunicació en els joves. El llistat de percentatges inclou llegir llibres (93,2%); anar al cinema (92,7%); anar de copes (92,2%); visitar museus (84,2%); fer excursions (82,7%); practicar jocs de taula (81,5%), etc. Les quatre activitats menys puntuades són espectacles de dansa (15,1%), recitals de flamenc-folklòrics (12%), concerts de jazz (11,7%) i òpera (4,3%), informació extreta del diari *Ya* (6-3-95).

ELS ESPAIS DEL LLEURE: CAP A UNA NOVA FORMA D'INTERPRETACIÓ

Els joves es mouen en espais i temps plens de contingut simbòlic que actuen de forma inconscient, moldejant comportaments i actituds. Aquest contingut és el significat que el jove confereix als espais en què es mou, al sistema de relacions, als objectes que l'envolten, així com al significat social i a les exigències que cada lloc li demana. En termes generals podem dir que

(Segueix a la pàg. 6)

(Ve de la pàg. 5)

el món del jove està fet d'exàmens, estudi, vacances, casa, carrer i discoteca. El jove desenvolupa estratègies per fer conviure aquests mons, i també aprèn a moure-s'hi d'acord amb les exigències del moment. De vegades el jove viu molt pressionat per les exigències a casa, a l'institut; malgrat això, n'hi ha d'altres que les porta amb més harmonia. Aquesta relació és important a l'hora d'organitzar el temps lliure, les reunions d'amics, les visites a determinats llocs.

Els espais són més que simples «llocs» on un passa l'estona. A cada lloc el jove es comporta d'una manera

discoteca suposa una posada en escena, un ambient fet per a la música, amics, alcohol, cossos en llibertat. En aquest «paradís», ells —els joves— són els protagonistes absoluts. El que el jove busca i troba en aquests llocs sembla que no li ofereix cap altre espai social. Les discoteques tenen set cercles o àrees o estances amb les seves jerarquies i els seus codis, amb els seus procediments i rituals.

La discoteca comença molt abans d'arribar-hi; cal, com en qualsevol ritual, preparar-se —el pentinat pot portar hores—, vestir-se, quedar amb els amics, desplaçar-se cap al lloc. Aquest primer cercle funciona com a pròleg. En aquest espai els adolescents han

«En termes generals es pot dir que el món del jove està fet d'exàmens, estudi, vacances, casa, carrer i discoteca»

diferent, pot parlar, vestir i actuar d'una determinada manera. Cada lloc per on el jove es mou entra una dimensió de relació, un codi amagat que pauta i regula les converses, els temes i les formes de comportament.

Els adolescents, que acostumen a menystenir el que és gratis i barat, s'esforcen en l'elecció del que poden aconseguir amb pocs diners i a conèixer perfectament cada zona de la ciutat i cada local nou. Tant els nois com les noies es passen molt de temps en el vestit i la preparació de l'aspecte físic, perquè hi ha una gran diversitat de models i l'elecció s'ha d'adequar a la zona i a l'activitat —discoteca, pub, amics amb què se surt, mena de ball, possibilitats de lluir, etc.—, perquè hi ha codis d'identificació i selecció molt rígids.

L'alcohol és una part important del lleure però normalment amb un límit controlat, igual que passa amb la resta d'excessos que es regulen de forma conscient i assumida. «Desfasar» en l'argot juvenil significa sobrepassar els límits del que és sensat. Als adolescents, en general, els agrada extralimitar-se una mica durant el temps de lleure, però no poden suportar la minoria provocadora i violenta que sempre es «desfasa» i que de vegades apareix als mitjans de comunicació massius com a representativa de l'excés juvenil.

LA DISCOTECA COM A ESPAI SIMBÒLIC

Una vegada comprès l'espai del jove en àrees simbòliques, centrem la mirada en un dels llocs preferits de molts joves: la discoteca. Qualsevol

recuperat el seu llenguatge, la manera de moure's, el codi i en cada gest reafirmen el seu protagonisme. Abans d'entrar a la discoteca van una estona als bars situats estratègicament a prop. La beguda que hi prenen és una preparació psicològica en què busquen animar-se, però és també una operació econòmica: la lògica no és estalviar diners, sinó beure més.

El segon cercle és la porta del «paradís». Allí una llarga cua espera impacient per pagar l'entrada, però els guàrdies de la porta (que serien objecte d'una altra anàlisi) observen qualsevol imperfecció, exerceixen la seva quota de poder i dicten sota el sant disseny de criteri —o prejudici— qualsevol sospita d'immereixement, i expulsen de

Enquesta sobre els hàbits d'alguns adolescents de Barcelona

Segons una enquesta feta per l'Institut Municipal de la Salut (IMS), un 5% dels joves enquestats de 15 i 16 anys diu que ha provat les drogues i un 95% faria servir preservatius en relacions sexuals esporàdiques. Aquests són alguns dels resultats de l'enquesta que l'IMS va fer a 1.046 adolescents de Barcelona, estudiants de 2n de BUP, de 2n de FP i de 4t d'ESO. L'enquesta també revela que el 83% dels nois i el 70% de les noies practica algun esport com a mínim dues vegades per setmana, o que el nombre de noies que fuma habitualment gairebé duplica el dels nois: un 19% de nois enfront d'un 33% de noies.

Pel que fa a les drogues, malgrat que un 5% diu que les ha provades, el nombre real podria ser més gran perquè un 10% dels enquestats afirma que ha provat LSD. Quant a l'èxtasi —«la droga dels 90», segons Lluís Torralba, de l'IMS— un 4,6% dels adolescents enquestats diu que l'ha provada. Però la veritat és que només un 0,3% consumeix drogues habitualment.

Un dels resultats més sorprenents és que una de cada tres noies i un de cada cinc nois de 15-16 anys de Barcelona són fumadors habituals. Una dada que manifesta que el nombre de noies que fuma habitualment gairebé duplica el dels nois. El 33% de fumadores habituals registrades entre les adolescents de Barcelona és igual al registrat el 1994 a Madrid i superior al 21% registrat, també el 1994, al conjunt de l'Estat espanyol. A més, en tots els casos s'ha observat que el nombre de noies que fuma és superior al dels nois.

Pel que fa al consum d'alcohol, els resultats de l'enquesta manifesten que en beuen més els nois que les noies. Un 35% dels nois enquestats diu que beu més d'una vegada per setmana, enfront d'un 29% de les noies. Ara bé, només un 1% dels nois afirma que consumeix alcohol diàriament, mentre que totes les noies han respost no a aquesta pregunta.

L'enquesta es va fer la primavera passada en 36 aules de segon de BUP, segon de FP i quart d'ESO de Barcelona, tant en centres públics com en privats. Més del 80% dels 1.046 enquestats tenia 15 o 16 anys. Les respostes van ser anònimes i confidencials —s'entregaven en sobres tancats— per evitar que fossin falses. «És la primera vegada que disposem d'una enquesta exhaustiva sobre la població de 16 anys. Això ha estat possible gràcies a la implantació de l'ensenyament obligatori fins aquesta edat», va explicar Elia Díez, que va presentar l'estudi. «Els resultats ens ajudaran a saber com hem d'actuar per prevenir l'aparició de problemes en aquest grup d'edat», va concloure.

la cua aquell que no consideren digne. Després, mentre els refusats se'n van confosos i avergonyits, els que han aconseguit passar respiren amb alleu-

geriment i ajusten la roba camí del guardaroba.

L'entrada dona dret a consumició i el tercer cercle és la barra, on els donen

El lleure també pot generar noves relacions a través de la creació, la participació o el desenvolupament d'organitzacions socials.

la beguda en què es combinen colors i aromes. El got llarg a la mà és molt diferent de l'ampolleta o de la «xibeca» del carrer; atorga una altra categoria i una altra manera d'abordar els desconeguts. És llavors quan es comencen a rentabilitzar anteriors mirades, en un altre lloc, al metro, al lloc previ a la discoteca, a la cua d'espera fora de la disco: «Yo a tu et coneixo, no?» I ja pot haver començat un encontre. De totes maneres, els missatges són breus, mig tallats, perquè la bullícia ofega qualsevol paràgraf llarg. La discoteca no és un lloc per conversar, aquí és el cos el que s'expressa.

El quart cercle és una mena de passadís a la foscor on se circula en totes direccions. És l'espai de recerca, de les mirades, de les trobades fugisseres i dels frecs ambigus. Des d'allí es domina la pista il·luminada i es posen en joc les expectatives de cadascú. És una mena de mercat, on s'elegeix i alhora s'espera, s'observa i s'és observat. Aquí els amics encara són un punt de referència: per ajudar a la cacera, per trobar-se de tant en tant i per comentar incidències o contrastar aventures.

El cinquè cercle el marca l'espai espectacular de la pista sobre la qual ballen cercles de llum que descomposen o multipliquen imatges. El ritme de la música allibera els moviments i

«L'alcohol és una part important del lleure però normalment amb un límit controlat»

cadascú exhibeix la seva habilitat, bellesa o fantasia: les diferències sexuals s'accentuen en la dansa o el ball. El cos expressa tota la seva capacitat de seducció i de vegades sembla que arribi a un èxtasi vertiginós.

El sisè cercle és l'encontre al lavabo de les noies. En el joc de relacions que és la discoteca, els valors sexuals es diferencien especialment i les noies mantenen el paper d'agradar, d'exhibir-se, de ser desitjades; això requereix freqüents aturades per retocar el pentinat i ordenar el vestit, però sobretot per avaluar com van les coses. El lavabo és l'espai de les confidències entre amigues on es contrasten les impressions, es demana consell o es busca consol.

Qualsevol discoteca comporta una posada en escena, un ambient per a la música, els amics i l'alcohol.

Finalment, el setè cercle el formen els sofàs amagats a la foscor on les parelles s'estrenyen en una inacabable abraçada. Són sofàs que sembla que engoleixin els ocupants en un espai d'aprenentatge sexual intens i promiscu. Sobretot els nois valoren la seva frustració o el seu èxit segons la permanència o absència en aquest «setè cel».

EDUCACIÓ SOCIAL PER AL LLEURE

Segons tot el que hem dit fins ara, queda clar que l'educació juga un paper importantíssim en la recerca d'alternatives perquè el jove reorienti el seu potencial i aprofiti el temps a favor de si mateix i dels altres.

Es pot construir el lleure com un espai per a la creativitat. El jove que dedica el seu temps lliure a l'artesanía o a la fabricació d'alguna cosa (com jardineria, fusteria...) o l'execució d'una habilitat (qualsevol *hobby* com tocar un instrument musical) pot desenvolupar una nova relació amb el producte que va més enllà dels criteris tradicionals del capitalisme: temps, eficàcia. El lleure també pot ser un espai per generar una nova mena de relacions a través de la creació, la participació o el desenvolupament d'organitzacions socials i religioses, organitzacions juvenils, moviments pacifistes, ecològics, que es basen en els criteris de participació, solidaritat, medi

ambient. En resum, la base de l'educació per al lleure és l'oportunitat d'un canvi d'actitud enfront el procés productiu —àmbit del treball, de l'empresa— i en la manera de relacionar-nos.

Es tracta del fet que a través del lleure es generi una nova cultura, es trobin nous significats tant en el món laboral com en el de les relacions interpersonals. Una nova cultura—diu Luis

Racionero— caracteritzada per l'holisme, la cooperació, la interdependència contra l'individualisme i la competició; experiència, vida, sensacions contra la possessió i els absolutismes en el treball; una cultura des del lleure que promogui l'humor, l'exhuberància, el joc, davant de la seriositat, la rutina.

Tanius Karam

Des de 8.000 ptes. al mes instal·li la seva calefacció a l'estiu i pagarà a l'hivern

NOVETAT LA CALEFACCIÓ CENTRAL SENSE CALDERA

TECC

LA PRIMERA CALEFACCIÓ CENTRAL
ELÈCTRICA DE BAIX CONSUM

CALOR CONFORTABLE

Silenciosa, no resseca l'aire, regula la temperatura amb termostats individuals.

CALOR ECONÒMICA

A més del seu consum reduït, la seva capacitat acumulativa manté durant molta estona la calor sense despeses d'electricitat.

CALOR FÀCIL

No cal instal·lació especial, sense obres, ni manteniment, només un endoll de 10A.

CALOR SEGURA

Controlada gràcies a un dispositiu electrònic, garantia durant 10 anys.
<http://www.virtual.es/tecc>

TELÈFON D'INFORMACIÓ: 902 10 37 88
TECC. Ap. de correus, 50 - 08812 Les Roquetes (Barcelona)

Girona

Unes 2.500 persones s'apleguen a Roses per la Missa Internacional

■ Hi va assistir majoritàriament un públic jove i estranger

ROSES.— Alemanys, italians, britànics, francesos i també catalans, entre altres, van omplir el 10 d'agost passat el moll de Roses amb motiu de la Missa Internacional Oikoumene. La celebració cada agost aglutina centenars de cristians que estiuegen a la localitat de l'Alt Empordà. El bisbe de Girona, Jaume Camprodon, va presidir la cerimònia acompanyat d'una vintena de capellans, alguns d'ells estrangers.

Com cada agost, i per onzè any consecutiu, Roses va organitzar la missa internacional, una celebració litúrgica que atrau molts turistes que escullen la Costa Brava per passar les vacances. En aquesta ocasió van ser gairebé dues mil cinc-cents persones les que van assistir a la celebració. El bisbe Camprodon feia anys que no hi anava, però aquest cop va decidir trencar el període de vacances per presidir una missa que respira sempre un aire de germanor. Jaume Camprodon va dedicar l'homilia a Jesucrist i va adme-

tre que avui «es palpa un desig de transcendent», alhora que manifestava que «Jesucrist, predicant el missatge de l'amor de Déu fins a donar la vida, obre horitzons més amplis i noves perspectives». El prelat va finalitzar suggerint la reflexió següent: «Germans, preguntem-nos si la fe en Jesús dona resposta als nostres anhels nobles i si estem disposats a fer-li tot el lloc que

El bisbe Jaume Camprodon va presidir la Missa Internacional de Roses. (N. Díez)

faci falta en el nostre interior.» Tots els assistents van poder seguir l'homilia en la seva llengua, ja que la parròquia de Santa Maria de Roses s'havia encarre-

gat de distribuir uns llibrets amb els cants i l'homilia traduïda a diversos idiomes.

Miriam Díez i Bosch

URGELL

Mn. Ramon Balagué, nou consiliari de la Coordinació de Colònies i Esplais

BELLVÍS.— Ramón Balagué i Bajona, rector de Bellvís, ha estat nomenat consiliari de la Coordinació Catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Esplai per la Conferència Episcopal Tarraconense.

Ramón Balagué, que succeeix en el servei a Mn. Manuel Valls, director del setmanari *Catalunya Cristiana*, manifesta que el càrrec ha estat consensuat entre els responsables de colònies i clubs d'esplai i l'ha acceptat amb il·lusió per treballar intensament en l'àmbit de la fe amb els joves i els infants. Balagué ha assegurat que el seu objectiu prioritari «és potenciar l'animació en la fe i vetllar la formació cristiana dels monitors». En aquesta línia el primer pas assegura que serà «la redacció d'un temari de revisió de vida per als monitors».

Antoni Mirabet

Breus

42è Aplec marià al cim del Caro

ROQUETES.— El nou rector de la parròquia de Roquetes, Mn. Ramon Font, presidí per primera vegada l'Eucaristia concelebrada al cim del Caro (1.447 metres). En l'homilia es destacà que el pelegrí cristià fa el cim de la vida com el profeta Elies, que en moments de crisi s'aixecà i menjà el pa de Déu.

Els 300 participants lluïen petites cintes com a record de l'aplec i cantaren al final l'himne de la Verge de la Cinta, patrona de Tortosa. El jovent i alguns membres veterans de la UEC (Unió Excursionista de Catalunya) hi pugen a peu des de l'any 1955. En aquell temps no hi havia carretera i portaven la imatge a coll seguint senderes.

J. Blanc i Bahima

Ordenació de Mn. Jesús Mateu

Mn. Mateu va ser ordenat diaca a la parròquia de l'Assumpció de la Mare de Déu de les Borges Blanques. Mn. Jesús, seminarista de Lleida que rebé el diaconat de mans de Mons. Ramon Malla, bisbe de Lleida, exercirà el ministeri propi de diaca durant un temps, abans de ser ordenat prevere. Mn. Mateu, juntament amb Víctor Martínez, de la parròquia de Sant Jaume de Lleida, havia rebut anteriorment el Ministeri del Lectorat i el de l'Acolitat, celebracions que van tenir lloc a la capella de la Casa Sacerdotal Diocesana.

Jaume Montaña

Vinyols i els Arcs celebra el 25è aniversari de la Nit de Maria

■ L'acte va comptar amb una nombrosa participació

VINYOLS I ELS ARCS.— La Nit de Maria ha tornat a celebrar-se a l'escenari dels seus orígens, Vinyols i els Arcs, el poble de la comarca del Baix Camp que fa 25 anys, per iniciativa del que fou aleshores rector, mossèn Enric Inglés i Tàsies, encetà aquesta devoció mariana, amb participació dels malalts. El 14 i 15 d'agost Vinyols i els Arcs va vibrar de bell nou al voltant de la Nit de Maria, transcorreguts 22 anys de la darrera que va tenir lloc a la població, ja que aquesta manifestació ha tingut continuïtat a altres parròquies i santuaris com ara el de la Mare de Déu de Loreto, a Tarragona.

La parròquia de Santa Caterina de Vinyols va acollir la Vetlla Eucarística Mariana, la nit del dijous dia 14, amb l'assistència d'una vuitantena de malalts, procedents de diverses comarques del Principat. Els actes van tenir continuïtat el divendres dia 15, festivitat de Santa Maria, amb la Missa dels Malalts, celebrada per mossèn Ramon Blas i més tard amb el dinar fraternal. A la tarda es va resar el rosari cantat i, finalment, com a conclusió d'aquesta trobada de malalts, sota l'advocació mariana, a dos quarts de deu del vespre sortí la processó de torxes pels carrers de la vila. Enric Vidal, president de l'Obra

de la Immaculada, es va manifestar molt satisfet «pel silenci que va presidir la processó, ja que aquesta manifestació no és pas una festa folklòrica, sinó que es tracta d'un acte penitencial i d'oració». L'organització ha calculat una assistència de 1.200 persones.

Un aspecte remarcable de la processó de torxes fou la representació plàstica de diversos passatges de la vida de Maria. En total es van representar onze quadres escenificats per uns quaranta nens i nenes del poble, abillats amb el vestuari adient per a l'ocasió, confeccionat per les seves mares. Enric Vidal va afirmar que aquest fet demostra de qui-

Missa dels Malalts el dia 15 d'agost.

na manera la gent de Vinyols es va abocar de forma entusiasta per commemorar els 25 anys de la Nit de Maria i com va recordar també al seu fundador, mossèn Enric Inglés.

En definitiva, Vinyols i els Arcs es vestí de festa, com ho anunciaren les nombroses banderes alusives a la Nit de Maria onejant per carrers i places de

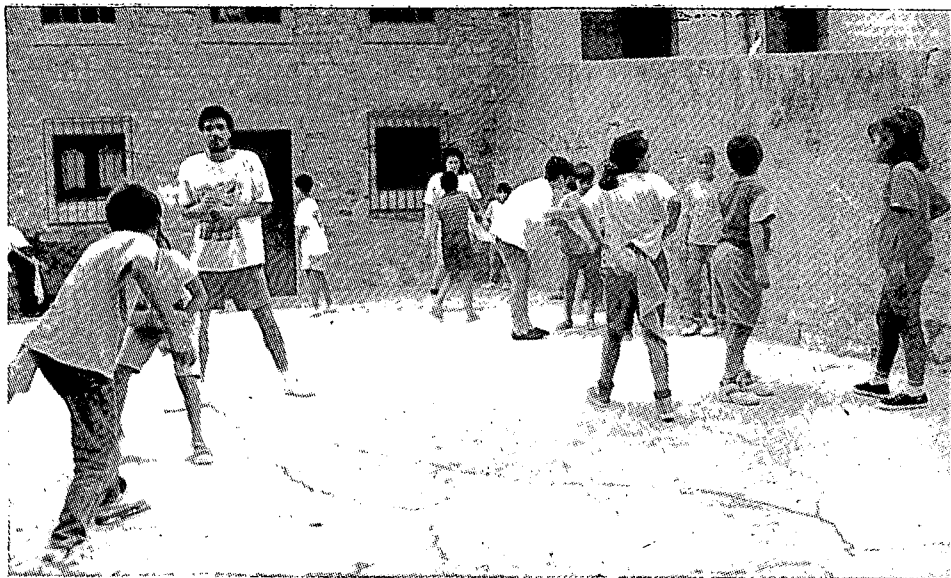
la vila. «Tot va sortir molt bé —assegurà Enric Vidal—, gràcies a l'esforç de molta gent. S'ha demostrat que no hem baixat el llistó; que la devoció a la Verge aquí resta intacta i que hi ha molta solidaritat amb els qui sofreixen, tal com ens va inculcar mossèn Enric Inglés.»

Joan Boronat

Barcelona

Colònies per als joves que viuen en centres d'acolliment

BARCELONA.— Per a milers d'infants i famílies és difícil imaginar un estiu sense colònies on els joves visquin uns dies de contacte amb la natura i aprenguin valors com la convivència, la tolerància i el treball de grup. La Fundació Pere Tarrés és una de les entitats que organitza més activitats d'estiu. Des de fa sis anys aquesta entitat també vetlla perquè els nois i noies que viuen en centres d'acolliment puguin tenir un dies de vacances.

Els jocs són una activitat més en les colònies.

Una experiència diferent

Si per a la majoria de joves i infants les colònies són tota una experiència, per a aquells que viuen habitualment en centres d'acolliment, encara ho són més. Per la seva situació, aquests nois i noies presenten, de vegades, problemes de relació i de comunicació. A les colònies es procura promoure, sobretot, la convivència, el valor de compartir i ser responsable dins d'un grup. A més, es treballen aspectes com el respecte a la natura, els hàbits d'higiene personal i la responsabilitat en les tasques quotidianes. Per aconseguir-ho l'atenció dels monitors cap als infants ha de ser molt gran. Aleix Llobet explica que «el repte, per als monitors, és establir una bona comunicació amb els nois. I això s'aconsegueix fent-los participar en la preparació de les activitats, preguntant-los quins són els seus interessos, tenint molt en compte les seves opinions... Aquest fet serveix per valorar com van les colònies i si cal fer algun canvi en les activitats».

M. P.

Durant el mes d'agost es posen en marxa unes colònies per a 125 infants i joves entre 4 i 17 anys que viuen en centres d'acolliment de diferents congregacions religioses femenines com Filles de la Caritat, Vedrunes, Dominiques, Jesús i Maria i altres centres com el de la Creu Roja, la Colònia Agrícola i la Llar Infantil de la Fundació Pere Tarrés.

L'objectiu d'aquesta activitat és, fonamentalment, oferir a aquests nois i noies la possibilitat de fer uns dies de vacances, tal com ho fan els infants i joves que viuen amb les seves famílies. Aleix Llobet, cap dels serveis educatius de la Fundació Pere Tarrés, comenta, però, que «els objectius de les activitats d'aquestes colònies no són pas gaire diferents al plantejament que fem en qualsevol de les colònies i estades que organitzem des de la Fundació Pere Tarrés: educar valors de convivència i de treball en grup».

Magisteri

Carta Dominical

Ricard M. Carles
Cardenal, arquebisbe de Barcelona

La família: un amor que no mor

Caminar cap a un bell horitzó, o que s'entreu que ho pot ser, ajuda a fer l'esforç. Fer una cosa, quan fa l'efecte que se'n deixa enrere una altra que valia més, és molt descoratjador. Hi ha influències que poden induir les nostres famílies —sota capa de «progressisme»— a tornar a unes actituds morals negatives, que les cultures més evolucionades ja havien superat. El Sant Pare sempre ens empeny cap a uns

millors horitzons pel que fa a l'ideal de les famílies.

Parlant en llenguatge d'ara, podríem dir que el Sant Pare va llançar una oferta, de formes de vida i d'actuar, a la família cristiana d'avui. I ho va fer amb una exhortació que hauria de ser a totes les llars: «Sobre la missió de la família cristiana en el món actual» (*Familiaris consortio*). I més ara que sembla que n'hi ha que volen posar en crisi la família.

Dic que va fer una oferta. I sóc ben conscient de la interpretació que es fa d'aquesta paraula en la cultura actual. Suposa brindar una cosa, amb gràcia, que respongui a unes necessitats normals o bé creades artificialment. Suposa millorar, amb l'oferta pròpia, la que proposa la competència. En resum, ha de ser ben atractiva perquè resulti eficaç.

L'atracció d'una oferta depèn molt i molt de les expectatives a què s'ha de respondre. Aquí és diferent una oferta que faci l'Església per mitjà del Sant Pare -tot derivant de la paraula de Déu- de les que fa el nostre món consumista. Perquè pot passar que s'ofereixi o bé allò que s'esperava, o bé just al revés. Depèn de les expectatives del poble. Per cert que no es poden crear unes determinades expectatives a fora o a dins de l'Església. No es pot induir els fidels a esperar allò que no és lògic que es pugui esperar, allò que seria una traïció a l'Evangeli.

Aquest document -tot ell vida- és una cosa que

s'oferia al món amb la il·lusió que tothom ho comprendria i ho comparteixi. Però Joan Pau II el va oferir directament «a tot aquell que, coneixent ja el valor del matrimoni i de la família, mira de viure-hi fidelment...» La tensió cap a la fidelitat als valors és una condició per entendre-la i acceptar-la.

Aquesta tensió pot ser viscuda en la dificultat. S'ofereix «a tothom que, enmig de la incertesa o de l'ansietat, cerqui la veritat». Una veritat, que pot ser exigent.

Però que recolza en el reconeixement de l'amor veritable —no pas aquest que d'uns anys ençà ha esdevingut, prostituint-lo, un amor fals que «es fa», i és que no hi ha més amor que el que «es viu» amb tot el que una persona és.

L'amor autèntic és tan fort que supera totes les penúries i s'enriqueix per mitjà del sacrifici i de l'oblit d'un mateix. A la història, les úniques causes o empreses que moren són aquelles per les quals l'home es nega a morir.

L'horitzó de l'ideal cristià s'obre «a tota persona preocupada pel destí del matrimoni i la família». I «s'adreça, d'una manera especial, als joves a punt d'empendre el seu camí cap al matrimoni i la família, per tal d'obrir-los uns nous horitzons, tot ajudant-los a descobrir la bellesa i la grandesa de la vocació a l'amor i al servei de la vida».

Vols viatjar DE FRANC a TERRA SANTA?

Amb «CATALUNYA CRISTIANA» ÉS MOLT FÀCIL GUANYAR

SORTEIG VÀLID NOMÉS PER A NOVES SUBSCRIPCIONS

- 1 Emplena la butlleta de subscripció amb totes les teves dades.
- 2 Tria la forma de pagament que et vagi més bé.
- 3 Retalla la butlleta per la línia de punts i envia-la per correu al més aviat possible.
- 4 De seguida que rebem la teva butlleta, et lliurarem per correu el teu primer exemplar de *Catalunya Cristiana* i el **certificat de participació** per al sorteig de **dos viatges a Terra Santa** per a dues persones.

Aquesta CAMPANYA començarà l'1 d'abril i s'acabarà el 31 d'octubre de 1997. El sorteig dels viatges es farà davant de notari, abans del 15 de desembre.

**SUBSCRIU-TE a
«CATALUNYA
CRISTIANA»
i podràs guanyar
un dels
DOS VIATGES
a TERRA SANTA
per a dues persones**

Nom
Adreça.....
Població..... D.P.....
Província..... Tel

☐ Se subscriu a "CATALUNYA CRISTIANA" català/castellà per l'import anual (52 números) de 9.880 ptes.

El pagament de l'esmentada subscripció el farà mitjançant

☐ domiciliació bancària (en aquest cas ompleu l'ordre de domiciliació) ☐ xec nominatiu que adjunto per valor de 9.880 ptes.

Sol·licito fer el pagament a través de:

- ☐ 1 sol rebut de 9.880 ptes.
☐ 2 rebuts mensuals consecutius de 4.940 ptes.
☐ 4 rebuts mensuals consecutius de 2.470 ptes.

ORDRE DE DOMICILIACIÓ

Banc / Caixa..... Agència.....
Adreça.....

Senyors,
Els prego que, a partir d'ara i fins a nou avis, paguin els rebuts que els presentarà **FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA** per la meua subscripció a "CATALUNYA CRISTIANA" amb càrrec al meu compte corrent/líbreta

Entitat..... Oficina..... DC..... Compte.....

Data.....

Signatura del titular del compte/líbreta:

Vacances: misses als principals llocs d'estiueig

ALTAFULLA

Parròquia de Sant Martí

V.: 19.30 h. CAST.

D.: 9.00 h, 11.30 h.

Barri marítim

V.: 20.30 h. CAST.

D.: 10.00 h. BILINGÜE,
20.00 h. CAT.-CAST.

ARENYS DE MAR

Convent dels frares caputxins

V.: 19.30 h.

D.: 9.30 h, 11.30 h, 19.30 h.

Parròquia de Santa Maria

V.: 19.00 h, 20.00 h.

D.: 9.00 h, 10.00 h. (Ràdio Arenys)
11.00 h. CAST., 12.00 h,
19.00 h, 20.00 h

BANYOLES

Parròquia de Sant Pere

V.: 19.00 h. D.: 9.00 h, 11.30 h.

Parròquia de Santa Maria

V.: 20.00 h.

D.: 9.00 h, 11.00 h, 12.00 h, 20.00 h.

Monestir - V.: 19.00 h. D.: 10.00 h.

Sagrada Família

V.: 21.00 h. D.: 10.00 h.

Clínica - D.: 7.15 h.

Sagrat Cor - D.: 7.30 h.

Providència - D.: 8.00 h.

Asil - D.: 8.45 h.

Carmelites - D.: 9.30 h.

Església del Remei - D.: 10.30 h.

BESALÚ

Parròquia de Sant Vicenç

V.: 20.00 h. D.: 9.00 h, 12.00 h.

BLANES

Parròquia de Santa Maria

V.: 19.00 h, 20.15 h.

D.: 8.00 h, 10.30 h, 12.00 h,
19.00 h. CAST., 20.15 h.

Capella Santa Anna - D.: 12.30 h.

Capella de l'Hospital - D.: 11.00 h.

Capella de l'Antiga - D.: 10.00 h.

Cap. Col. Sta. Maria - D.: 11.30 h.

Parr. Sagrada Família (Els Pins)

V.: 20.00 h, 21.00 h.

D.: 9.00 h, 10.30 h, 11.30 h,
20.00 h.

Parr. Sta. Teresa (Ca la Guidó)

D.: 9.30 h, 11.30 h.

Capella de Valldolítg - D.: 10.30 h.

CADAQUÉS

Parròquia de Santa Maria

V.: 20.00 h.

D.: 9.45 h. (C. St. Baldiri)

11.00 h, 18.00 h. CAST., 20.00 h.

CALAFELL

Parròquia de la Santa Creu

V.: 20.30 h. D.: 9.00 h, 11.00 h.

Parròquia de Sant Pere (platja)

V.: 19.00 h, 20.00 h. CAST.

D.: 10.00 h, 19.00 h. CAST.,

20.00 h, 21.00 h. CAST.

CALDES D'ESTRAC

Església parroquial

V.: 20.00 h. D.: 9.00 h.

El Carme

V.: 18.45 h. CAST.

D.: 11.00h, 12.00h, i 19.00h. CAST.,
20.00 h.

CALDES DE MALAVELLA

Parròquia de Sant Esteve

V.: 20.00 h. D.: 8.00 h, 11.00 h.

Capella Gnes. hospitalàries

S.: 18.00 h. CAST.

CALELLA

Parr. de Sta. Maria i St. Nicolau

V.: 20.00 h.

D.: 8.30 h, 10.00 h. INTERN.

12.00 h, 18.00 h. CAST., 20.00 h.

CAMBRILS

Parròquia de Santa Maria

V.: 20.30 h. D.: 9.00 h.

Santuari Mare de Déu del Camí

D.: 11.30 h, 19.00 h.

CANET DE MAR

Parròquia de Sant Pere i Sant Pau

V.: 20.00 h.

D.: 8.30 h, 10.30 h, 12.00 h, 20.00 h.

Santuari de la Misericòrdia

D.: 12.00 h, 19.00 h.

CASTELL D'ARO

Parròquia de Santa Maria

V.: 21.00 h.

D.: 11.00 h, 21.00 h.

Santuari de Sant Pol

V.: 20.00 h. D.: 10.00 h, 20.00 h.

CASTELLDEFELS

Parròquia de Santa Maria

V.: 20.00 h.

D.: 9.00 h, 11.00 h, 13.00 h, 20.00 h.

Capella Bella Mar

V.: 19.00 h.

D.: 11.00 h, 12.00 h, 19.00 h.

Vista Alegre

V.: 19.00 h.

D.: 10.00 h.

La Pineda (a l'aire lliure)

V.: 20.00 h. D.: 11.00 h.

CASTELLFOLLIT DE LA ROCA

Parròquia del Santíssim Salvador

V.: 19.45 h. D.: 11.30 h.

CASTELLÓ D'EMPÚRIES

Parròquia de Castelló d'Empúries

V.: 19.00 h. FRANCÈS, 20.30 h.

D.: 9.00 h, 10.00 h. ALEMANY,
12.00h, INTERN., 20.30h, CAST.

COLERA

Parròquia de Sant Miquel

V.: 19.00 h. D.: 9.30 h.

CUBELLES

Parròquia de Santa Maria

V.: 20.00 h.

D.: 9.00 h, 11.00 h, 20.00 h.

L'ESCALA

Parròquia de Sant Pere

V.: 19.00 h. CAST., 20.30 h.

D.: 9.00 h. (al convent)

10.00 h. (Riells de Dalt), 11.00 h.

12.00 h. INTERN., 20.30 h.

L'ESTARTIT

Parròquia de Santa Anna

V.: 18.00 h. CAST., 20.00 h.

D.: 9.00 h, 10.00 h. INTERN.
11.00 h, 18.30 h, 20.00 h.

LLANÇÀ

Parròquia de Sant Vicenç

V.: 19.00 h. (Grifeu), 19.30 h. (Port)
21.00 h. (Vila)

D.: 8.30 h. (Port), 11.00 h. (Vila)

19.00 h. CAT./CAST. (Vila)

20.30 h. (Port)

LLORET DE MAR

Església parroquial

V.: 18.00 h, 20.00 h.

D.: 10.30 h, 12.00 h, 18.00 h,
20.00 h.

Sant Jordi - D.: 9.30 h.

Sant Quirze - V.: 21.15 h.

Hospital - D.: 11.00 h.

MALGRAT DE MAR

Parròquia de Sant Nicolau

V.: 20.00 h.

D.: 8.30 h, 10.00 h. INTERN.
11.30 h, 20.00 h.

Immaculada - D.: 10.00 h.

Centre mèdic

V.: 19.30 h. D.: 11.00 h.

OLOT

Parr. Sant Esteve

V.: 20.00 h.

D.: 11.00 h, 12.00 h, 20.00 h.

El Carme

V.: 20.30 h.

D.: 7.30 h, 9.30 h, 11.30 h,
20.30 h.

Escolapis

V.: 19.00 h. D.: 11.00 h.

Santuari del Tura

D.: 9.00 (Ràdio), 11.00 h.

Hospital - D.: 11.00 h.

La Caritat - D.: 10.00 h.

Divina Providència

V.: 18.30 h. D.: 18.30 h.

Cor de Maria

V.: 19.00 h. D.: 13.00 h.

Residència del Tura

V.: 18.00 h. D.: 11.00 h, 18.00 h.

Barri Sant Miquel - D.: 10.00 h.

Parròquia Les Fonts - D.: 11.00 h.

Sagrat Cor (caputxins)

V.: 19.00 h. D.: 9.45 h.

Barri Bonavista - V.: 20.45 h.

Parròquia de Batet - D.: 12.15 h.

Parròquia de Sant Pere Màrtir

V.: 20.00 h. D.: 10.00 h.

Maria Reina - D.: 12.00 h.

Barri les Planotes - V.: 18.30 h.

Parròquia de Sant Roc

V.: 19.30 h.

D.: 8.00 h, 11.00 h, 12.30 h.

PALAMÓS

Parròquia de Santa Eugènia

V.: 19.30 h, 20.30 h. (La Fosca)

D.: 11.30 h, 19.30 h,

20.30 h. (La Fosca)

Parròquia de Sta. Maria del Mar

V.: 19.00 h. INTERN., 20.00 h.

D.: 9.00 h, 11.00 h. INTERN.

19.00 h, 20.00 h.

PALAFOLLS

Parròquia de Santa Maria

V.: 20.00 h. D.: 9.30 h, 11.30 h.

Sant Lluís - D.: 10.30 h.

PALS

Parròquia de Sant Pere

V.: 20.00 h.

D.: 10.00 h. (Massos Pals)

12.00 h. (Parr. de Pals)

20.00 h. (Parr. de Pals)

PINEDA DE MAR

Parròquia de Santa Maria

V.: 20.00 h.

D.: 9.00 h, 10.00 h. (Barri Creus)

11.00 h,

20.00 h. (Sta. M. Pineda)

PORTBOU

Parròquia de Santa Maria

V.: 20.00 h. D.: 11.00 h, 19.00 h.

PREMIÀ DE MAR

Parròquia de Sant Cristòfol

V.: 20.00 h.

D.: 9.30 h, 12.00 h, 20.00 h. CAST.

Parròquia de Santa Maria

V.: 19.00 h.

D.: 9.00 h, 11.00 h, 13.00 h, 19.00 h.

Casal benèfic - D.: 10.45 h.

PUIGCERDÀ

Parròquia de Santa Maria

V.: 20.00 h.

D.: 8.00 h, 10.00 h, 11.00 h,
12.00 h, 13.00 h, 20.00 h.

ROSES

Parròquia de Santa Maria

V.: 19.00 h. CAST., 20.00 h.

21.00 h. (Ciutadella)

D.: 9.00 h, 10.00 h. FRANÇAIS

11.00 h, 18.00 h. DEUTSCH

19.00 h. CAST., 20.00 h.

SALOU

Parròquia Santa Maria del Mar

V.: 19.00 h, 20.00 h, i 21.00 h. CAST.

D.: 9.00 h. CAST., 10.00 h. INTER.

12.00 h, 19.00 h, 20.00 h. CAST.

21.00 h. CAST.

Parròquia de Sant Ramon

V.: 18.30 h. i 19.30 h. CAST., 20.30 h.

D.: 8.30 h, 10.30 h. INTER.

11.30 h. CAST., 12.30 h,

18.30 h, i 19.30 h. CAST., 20.30 h.

El Pessebre

V.: 19.00 h. CAST., 20.00 h.

D.: 10.00 h. i 19.00 h. CAST., 20.00 h.

Sant Jordi - V.: 19.00 h. D.: CAST.

SANT CARLES DE LA RÀPITA

Parr. de la Santíssima Trinitat

V.: 20.00 h. CAST.

D.: 8.00 h. CAST., 11.00 h,

19.00 h. CAST., 20.00 h.

Parròquia de Sant Josep Obrer

V.: 19.30 h. CAST.

D.: 9.00 h. CAST., 11.00 h.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

Parr. de Santa Maria

V.: 20.30 h.

D.: 11.30 h, 18.30 h.

Parr. Mare de Déu dels Àngels

V.: 19.00 h. 20.00 h.

D.: 8.30 h, 10.30 h, 12.00 h,
19.00 h, 20.00 h.

SANT GENÍS DE PALAFOLLS

Parròquia de Sant Genís

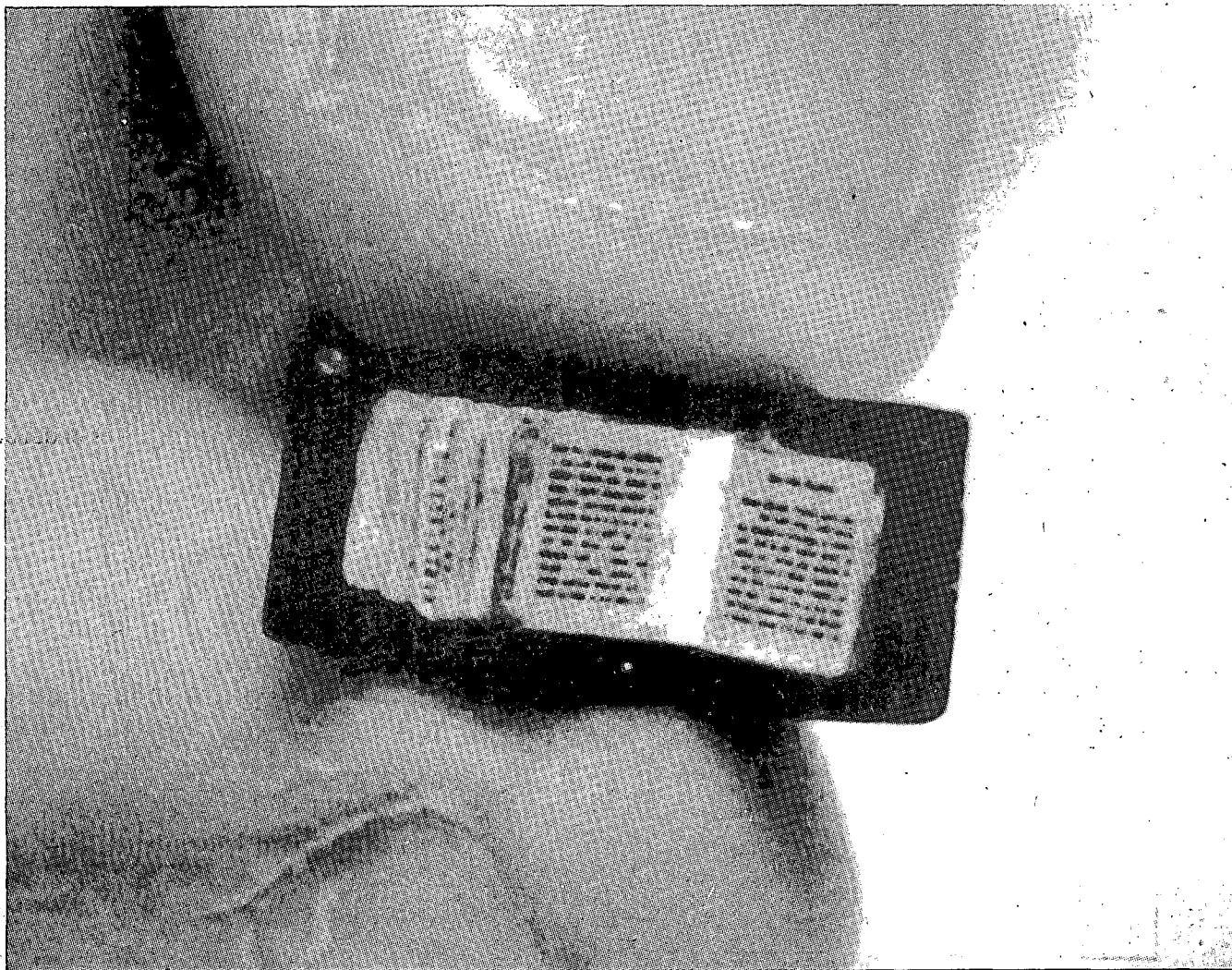
D.: 12.30 h.

SANTA SUSANNA

Parròquia de Santa Susanna

opinió

Zoom

Una Bíblia minúscula va ser descoberta recentment a unes golfes a la ciutat de Stribro, a Txèquia. Fa set per cinc mil·límetres i per passar les seves pàgines minúscules cal l'ajut d'unes pinces. Conté fragments de l'Antic Testament impresos en caràcters gòtics i porta la data de 1857. Un exemplar curiós, certament, però que en la seva petitesa ofereix igualment el més preuat: la Paraula de Déu.

Impromptu

Oriol Camps

Silenci?

Alguna nit d'estiu, quan la calor ne- guiteja, m'he refugiat a la terrassa de casa, que és un espai excepcional encara que sigui limitat pels edificis que hem vist construir al llarg de gairebé cinquanta anys. El silenci és impressionant, trencat tan sols pel motor de l'aire condicionat de la clínica veïna i per algun esgarip d'automòbil que passa ravent pel carrer.

Silenci, repòs, encís de la nit... una invitació a fantasiejar tot contemplant el titil·lar de les estrelles, la reflectivitat planetària, la constant inconstància de la lluna o el nuvollet escadusser que el vent empeny.

Però penso en la munió de converses d'amor o d'enuig, de bona o trista nova, de concerts clàssics o de rock, de belles imatges o violències absurdes que constantment creuen l'espai, fins i tot les notícies que ens arriben del planeta Màrt, invisibles i inaudibles, però que hi són, i que tan sols esperen arribar al seu destí. Cal només prémer un botonet del televisor o de l'aparell de ràdio, o atendre el truc del telèfon... Tot ens arriba a través del silenci i potser això ens fa concloure que el silenci és una ficció.

Filtrant la notícia

Francesc Gamissans

Líbia: relacions del Vaticà amb el dictador Gaddafi

Segons informa l'agència catòlica KIPA, fa uns mesos que la Santa Seu ha restablert relacions diplomàtiques amb el govern de Líbia, presidit pel dictador coronel Gaddafi. Aquest fet ha estat durament criticat pels EUA, que proclamen la lluita contra el terrorisme internacional que s'ha donat també a Líbia i del qual l'administració americana responsabilitza a Gaddafi com un dels principals instigadors.

¿Com és que el Vaticà manté relacions amb un govern el president del qual fou còmplice dels sagnants atemptats els anys 1988 i 1989? Cal aclarir aquests extrems. La Santa Seu tracta de defensar els interessos de l'Església local i dels seus fidels; condemna tot aïllament de les grans potències quan generen la pobresa

i misèria de la població civil; i en el cas específic de Líbia, el Vaticà vol ser present en la regió àrab del Mediterrani, per aconseguir disminuir les tensions polítiques i cooperar en tractats d'ajuda i col·laboració mútua.

El govern de Trípoli havia trencat amb la Santa Seu l'any 1992. Després de vuit anys, hi ha hagut un desig per les dues parts de reprendre relacions. El març de 1994, enviat per la Santa Seu, Mons. J.L. Tauran, secretari del Vaticà per les relacions amb els Estats, fou rebut pel dictador Gaddafi. Mons. Tauran va constatar el bon clima que tenien les Esglésies en el país, estimades pel seu treball social d'atenció als infants, ancians i malalts. També fou testimoni de la llibertat religiosa i d'ensenyament que el govern de Trípoli concedia a les confessions cristianes. Tot això ha

apropat l'Església catòlica amb el govern libià.

És obvi que aquesta presa de possessió del Vaticà hagi pogut refredar les seves relacions amb els EUA i suposi un risc. Amb tot, el risc és mínim, perquè el Vaticà no és una força poderosa i internacional, malgrat l'aureola i prestigi que té el papa Joan Pau II en tot el món.

Per altra part, la presència de l'Església catòlica a l'Orient Mitjà i els seus contactes amb els estats àrabs, pot ajudar a fer disminuir les tensions en tota la regió. La Santa Seu tracta d'impulsar el diàleg i els pactes d'estabilitat, seguretat i de pau en aquells països, unint-se als intents de l'ONU de donar a cadascú el lloc que li correspon.

Ja hem dit que l'embargament polític, econòmic i social perjudica, no les potències occidentals, sinó la població civil d'aquells països, als qual se'ls nega les condicions mínimes de subsistència. Ho ha denunciat moltes vegades el Sant Pare, demanant ajudes puntuals i eficaces a la comunitat internacional.

Es diu que aquest galanteig del Vaticà amb els governs islàmics afavoreix el fonamentalisme musulmà. Mons. Tauran ha tingut trobades secretes amb grups radicals, tot i que la seva acció ha estat malauradament minsa.

A Líbia, la comunitat cristiana compta amb 50.000 fidels, una dotzena de sacerdots, 80 religiosos i dos bisbes, tots dos religiosos oblats de Maria.

Tribuna

Ignasi Marqués

Mn. Pere Ribot i Mn. Apel·les:
dos estils ben diferents

He tingut ocasió de conèixer personalment a tots dos. Quan els vaig conèixer? Sense buscar a cap dels dos, m'han sortit al pas en diferents moments de la meua vida. M'explico. Sent jo coadjutor a Sant Celoni vaig tenir l'ocasió de tractar freqüentment Mn. Pere, un enamorat d'aquella zona on ha viscut més de cinquanta anys. Em va ajudar a descobrir i estimar el Montseny (que ell anomena «El Tabor de Catalunya»). A l'estiu, quan acampava amb els joves a Riells, ell era el nostre amfitrió. Uns quants anys vaig pujar amb els altres capellans de la zona a l'aplec de Santa Fe, convidat per ell. Tot el que d'ell vaig rebre vaig intentar agrair-li amb un homenatge que li vam fer dedicant-li una exposició sobre les esglésies i ermites del Vallès Oriental, elaborada amb els meus alumnes de l'institut de Sant Celoni, adolescents de tota la comarca. Van ser els anys 1977-1983.

A Mn. Apel·les el vaig conèixer per casualitat a la Missió Catòlica dels Espanyols de Londres. Era el mes de juliol de 1995. Jo havia escrit als Pares Paül·ls que duen aquesta Missió oferint-me per ajudar-los aquell mes de vacances, doncs m'interessava practicar l'anglès. Però em van contestar que algú se m'havia avançat i la plaça ja estava coberta. Malgrat això, gràcies als Pares Combonians vaig passar una setmana a Londres i vaig voler visitar la Missió Espanyola. Allà vaig conèixer a Mn. Apel·les, ja que va ser ell qui, en el seu interès per practicar també el difícil idioma, ajudava temporalment a la Missió.

Com comparar-los sense ofendre ningú? El que Mn. Pere ha fet en cinquanta anys de vida pacient, acollint a Riells qui el visitava, el P. Apel·les em va dir (i tothom que miri la televisió i escolti la ràdio ho sap bé) que ell ho pretenia fer en una setmana. Poca gent hi cap a l'església de Sant Martí de Riells, milions de telespectadors i oients sintonitzen diàriament i s'empassen (o no! —per sort—) allò emès. L'estil de Mn. Pere ha estat humil,

assossegat, com el pagès que pacientment obre els solcs. Mn. Apel·les prefereix llaurar, sembrar, regar i segar tot a la vegada, i des d'una avioneta (fins que aconsegueixi un satèl·lit per fer-ho i fer-se veure!).

A Mn. Pere l'he vist amb una creu al pit, sobre el jersei negre o sobre la túnica blanca. A Mn. Apel·les el vaig veure molt encotillat, fet sempre un dandy. Pocs dies abans s'havia penjat unes quantes medalles i vestit una faixa vermella per colar-se (saltant totes les barreres de seguretat) entre la reialesa d'Europa que aquell dia es va reunir a la catedral ortodoxa de Londres, propera a la Missió Catòlica, per fer-se amb els «grans». L'ocasió era la boda de l'hereu de la corona grega.

Amb Mn. Pere, després de compartir el dinar que ens preparava la seva bona germana Pepeta (que al cel sia), recollíem els plats i els portàvem a la cuina, i fins i tot els hauríem fregat de no ser per la Pepeta, que ens ho impedia. El P. Apel·les a la taula de la Missió, enyorava els coberts de plata i no fruïa de les bones viandes que ens posava el germà Paul perquè tan sols el preocupava «guardar la línia ja que la *tele* ressaltava les grassors», i era incapaç d'agafar un plat i portar-lo a la cuina. Això ho deixava per als qui hem nascut per servir.

Diria que Mn. Pere pertany a aquell grup de gent, ja grans i no morts, que per la seva llarga fidelitat reben algun homenatge dels que volen expressar-li agraïment. Mn. Apel·les pertany a un altre grup que, tot i joves, s'auto-homenatgen sempre que poden. Està en l'onda del «Celtiberia-Show». Si hagués de recórrer a vides paral·leles, en política Mn. Pere estaria proper a Tierno Galván, i Mn. Apel·les, a Ruiz Mateos. Amb perdó... perquè totes les comparacions són inexactes. Però la cosa va per aquí.

Acabo demanant disculpes a Mn. Pere, a qui si li arribessin aquestes línies endevino que el farien posar vermell... i també a Mn. Apel·les perquè li

hauran agradat, perquè en definitiva allò que vol és que es parli d'ell (i fent-ho li faig un no gran favor). Perdoneu-me si m'he mostrat maniqueu. És que a la meua paleta de pintor només hi dispo de blanc i de negre. I no encerto a compondre gaire bé els tons grisos intermitjos. A l'espera de no haver ofès ningú, imagino que —malgrat que no he pres partit— el lector endevina a quin dels dos valoro més i intento imitar. Perquè una vegada més... a bon entenedor, poques paraules calen.

Ara Mateix

Joan Carrera Planas

Bisbe auxiliar de Barcelona

Nostre Senyor (6)

Si sabessis quin
és el do de Déu

Va ser parlant amb la samaritana, a la vora del pou, que Nostre Senyor va fer aquesta remarcada que té un deix de lament: «Si sabessis quin és el do de Déu i qui és el qui et diu dóna'm aigua, ets tu qui li n'hauries demanada, i ell t'hauria donat aigua viva...» (Jo. 4,10). Però ella no ho sabia...

Altres passatges de l'Evangeli també ens fan adonar que es produïa un desajust entre allò que Jesús oferia, i allò que se n'esperava... Entre les preguntes i peticions que li adreçaven, tan sovint foraviades, i la resposta que Ell volia fer-los arribar... No cal que digui que el desajust venia sempre del fet que les esperances de la gent eren esquivades, les seves demandes, curtes. Eren lluny de conèixer el do i de pensar en l'aigua viva... Per força aquest desajust havia de ser causa de sofriment per a Jesús.

Ara, fixar-nos-hi ens serveix també a nosaltres, homes i dones d'avui, per a situar la veritable proposta de Jesús, la qual no accepta d'encabir-se en la vulgaritat dels nostres punts de vista, sinó que ens crida a un creixement. Es repeteix en èpoques, cultures i persones diverses, la temptació dels contemporanis de Jesús: tancar-lo en el seu sistema, utilitzar-lo com a resposta a interessos, no sempre, val a dir-ho, necessàriament mesquins.

En la mateixa conversa esmentada, la samaritana volia que el Senyor li aclarís una vella polèmica: si calia adorar Déu a la muntanya com deien els samaritans, o a Jerusalem, com volien els jueus. La resposta desborda la pregunta, com un aiguat d'estiu, un minso canaló: «Creu-me doncs... arriba l'hora, més ben dit, és ara, que els autèntics adoradors adoraran el Pare en Esperit i en veritat» (Jo. 4,21-22).

El paralític de Cafarnaüm, aquell que enginyosament van baixar per un forat al sostre perquè la gentada obstruïa la porta, clarament demanava —no calia que ho digués— poder caminar. És normal que el desig s'aturi en la necessitat immediata... Jesús, però supera la immediatesa i respon al veritable objecte del desig humà. I els sorpren amb aquestes paraules: «Fill, et són perdonats els pecats». El guariment també vindrà, però com a visibilització del poder que té Jesús de perdonar els pecats. Els mestres de la Llei ho van considerar una blasfèmia... La gent va glorificar Déu... El paralític, sense dir res, se'n va anar cap a casa, amb la llitera a coll i l'ànima alleugerida. Reparem que l'Evangeli Marc diu, d'aquest i dels que l'acompanyaven, que Jesús havia vist la seva fe (Mc. 2,1-12).

Un altre desajust de perspectiva, aquesta vegada entre Jesús i els seus deixebles, apareix poc abans de la multiplicació dels pans. Els deixebles, que veuen que es fa tard i que hi ha gana, li aconsellen: «Acomiada la gent, i que vagin a comprar alguna cosa per a menjar». El Mestre no accepta que es treguin així el problema de sobre: «Doneu-los menjar vosaltres mateixos», els respon. Abans l'evangelista ens ha dit que «quan Jesús desembarcà, veié una gran gentada i se'n compadí, perquè eren com ovelles sense pastor». D'aquesta profunda compassió del cor de Jesús neix un sentit de responsabilitat que els deixebles encara no coneixien.

Humor

□ Pietat i cultura religioses

Sr. Director,

Els catòlics podem viure a Barcelona? Les esglésies estan tancades moltes hores durant el dia. Als quioscos no es troba ni un diari ni una revista catòlica. A les llibreries passa el mateix, llevat de dues o tres que hi ha a Ciutat Vella i, a més, amb el perill que et donin gat per llebre, perquè tenen de tot, catòlic i no catòlic. La meua proposta és que els jubilats podrien fer un gran servei a l'Església si s'encarreguessin de la vigilància dels temples i de la difusió dels diaris religiosos. Amb les esglésies obertes i la venda de publicacions catòliques, la nostra pietat i cultura religioses millorarien moltíssim.

JOSÉ PÉREZ LÓPEZ
Barcelona

□ De professió, infermeres

Sr. Director,

En la secció *Tribuna* de la *Catalunya Cristiana* del 3 de juliol, el Sr. Ferran Blasi ens descriu la importància dels diferents professionals en qualsevol àmbit. En això coincideixo plenament amb ell, ja que qualsevol peça de l'engranatge és imprescindible per al

Cartes del lector

bon funcionament de les estructures. Amb tot, voldria matisar que —probablement per desconeixement de l'articulista o un error tipogràfic— les infermeres no som «assimilables» a cap altra professió que no sigui la nostra. Segons el diccionari, assimilar significa «concedir als individus d'una carrera o professió drets i honors iguals als que tenen els individus d'una altra professió». Si el Sr. Blasi no «assimila» els metges en el seu article, si us plau, que tampoc ho faci amb les infermeres.

M. ÀNGELES ARRABAL
Barcelona

□ Enfortir la fe

Sr. Director,

En aquests darrers anys s'han divulgat, sense gaire problemes ni reflexió, informacions que a molts ens ha debilitat la fe. Això no obstant, les fonts que la podrien enfortir s'han adreçat exclusivament a unes minories. Un exemple el tenim en els llibres escrits fa

trenta anys per una senyora belga coneguda com a Margarida.

Per què acceptem tan fàcilment les teories que ens fan dubtar de la veracitat de l'Antic Testament? Un dels seus defensors, Rostand, ens aclareix: «Jo crec en l'evolució, no la demostro; perquè per a mi, ateu, no hi ha una altra explicació possible. L'evolució és un acte de fe, sense demostració, sense el qual no puc passar, perquè no crec en Déu Creador.» Aquest comentari es troba en l'obra *Recherche d'une doctrine de la vie*. Margarida, també molt sincera, quan era jove havia confessat: «No dic que mai no aniré a missa, però quan hi vagi serà molt seriosament.» Ell ens ha donat una bona prova del que havia de ser el seu amor humil i apassionat, en publicar el *Mensaje del amor misericordioso a las almas pequeñas*, del qual s'ha dit que és d'una espiritualitat que segueix el camí de la infància espiritual de santa Teresa de Lisieux.

MONTSERRAT SANTACREU
Sant Llorenç de Morunys (Lleida)

Catalunya Cristiana agraeix les cartes dels seus lectors i demana que no superin les vint línies mecanografiades. Les cartes han d'anar firmades amb nom i cognoms i ha de constar l'adreça i el telèfon. *Catalunya Cristiana* es reserva el dret de publicar les que consideri oportú i no s'identifica amb l'opinió dels lectors. No es mantindrà correspondència ni s'atendran visites o trucades respecte dels originals no publicats.

A Francesc Gamissans, sobre l'escoltisme

Sr. Director,

Escrivim aquesta carta a Francesc Gamissans com a conseqüència d'haver llegit l'article, titulat «L'escoltisme a França i aquí», que va publicar en el número 933 de *Catalunya Cristiana*. L'esmentat article parla, en els seus sis primers paràgrafs, de l'escoltisme francès i de la seva relació amb escoltes musulmans a França. I en el setè fa un breu esment a la incidència d'un moviment escolta català o d'inspiració cristiana a Catalunya durant la dictadura.

Fins aquí podem pensar que tot el que es diu a l'article es pot complementar, o que s'hi han comès petits errors deguts al desconeixement de l'escoltisme francès (que reuneix moltes associacions molt diverses) i dels moviments catalans durant la dictadura. Però intentar complementar o corregir el seu article seria tant com impossibilitar que s'escrigui sobre d'escoltisme, perquè ja sabem que quan escrivim notícies cal ser selectiu i no es pot dir tot, ni explicar cada vegada l'origen i la història de cada qüestió per facilitar-ne la seva comprensió.

Tanmateix, en el vuitè paràgraf, el senyor Gamissans fa dues afirmacions i dues preguntes que ens obliguen a escriure aquesta carta, ja que creiem que està molt equivocada i, fins i tot, desinformat del que publica la mateixa *Catalunya Cristiana* en números anteriors:

Segons Gamissans, l'escoltisme ha minvat a Catalunya. Res més incert: l'escoltisme i el guiatge han crescut a Catalunya. Hi ha, al nostre país, dos moviments reconeguts Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya, com a associació catòlica,

tenim, actualment, més de 14.500 membres, dels quals 11.500 són infants i joves i la resta, caps i responsables. Els altres moviments apleguen, com a mínim, 6.000 persones més.

La feina que es fa hem de dir que és complicada, com és complicada la societat que compartim, on s'hi traspuja una certa crisi de valors i de l'educació, per aquest motiu creiem que, dins d'aquest marc, anem fent un bon camí.

D'altra banda, si revisa els darrers números de *Catalunya Cristiana*, veurà que hi ha un reportatge de les activitats d'estiu (de les nostres i de les organitzades pel moviment d'esplais)... Aquest reportatge és titulat amb una frase del nostre cap de publicacions i comunicació.

Segons Gamissans, «fins i tot les Delegacions Diocesanes d'Escoltisme s'han evaporat, i ja no figuren en les Guies de l'Església». Li hem de dir que el nostre moviment és reconegut per totes les diòcesis catalanes, menys la de Tortosa, on no hi ha agrupaments. En moltes diòcesis sortim a la Guia corresponent i hi hauríem de sortir, pel fet del nostre reconeixement, a totes. Potser aquí caldria advertir que l'Església és Església a cada diòcesi i, per tant, no hi ha unes Guies de l'Església si no és en relació als bisbats.

Gamissans es pregunta: «S'han homologat amb els centres d'esplai, tot i que l'escoltisme és tota una altra cosa?» Perquè, és evident que no estem homologats i, encara que pensem que l'escoltisme ocupa un àmbit diferent que els esplais creiem que cal tenir respecte per aquesta altra proposta educativa que s'ha demostrat vàlida quan, com l'escoltis-

me, s'ha portat a terme conscient i seriosament.

I també: «S'ha fet un estudi seriós d'aquest fenomen altament recessiu?» Nosaltres no hem encarregat cap estudi sobre cap fenomen del qual no en sabem l'existència. Sí, no obstant això, hem aprofitat estudis internacionals sobre l'evolució de les tendències de la societat que ha encarregat l'escoltisme, per tal d'anar posant al dia la nostra manera de fer i la nostra proposta de servei.

En darrer lloc, hem de dir al pare Gamissans, per si li interessa, que, des de fa uns quants anys, uns caps del nostre moviment estan tirant endavant un agrupament de nois i noies musulmans a Premià de Mar, que ha anat fent intercanvis amb altres agrupaments. És una experiència molt interessant, però, malauradament, molt precària, a causa de la manca d'interès institucional (falta de recursos, de local, etc.) que posa en perill la seva continuïtat.

Nosaltres pensem que és molt important que s'escrigui sobre l'escoltisme i el guiatge. El fet que hi hagi i es generi un interès real per la nostra feina ens pot ajudar molt en el nostre dia a dia. Per això, agraiem l'interès que hi ha posat Gamissans i esperem que, en endavant, podem col·laborar. En aquesta perspectiva, li agrairíem que, des de la revista *Catalunya Cristiana*, corregissin les afirmacions inexactes que s'han publicat.

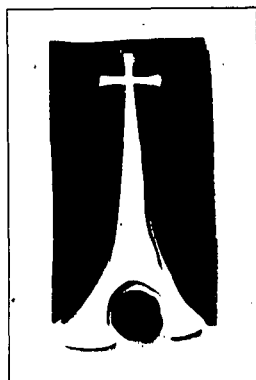
JOSEP M. GASCH i HURIOS i NEUS
FORCANO i APARICIO

Comissaris generals de Minyons Escoltes i Guies
Sant Jordi de Catalunya

església en el món

França

La trobada de París revela que existeix una joventut diferent

■ Inaugurades les XII Jornades Mundials de la Joventut

PARÍS.— La crònica que oferim a continuació sobre la celebració de les XII Jornades Mundials de la Joventut, cobreix la informació de dies precedents i la cerimònia d'obertura, no tan sols per raons d'espai, sinó perquè la nostra edició es tanca amb una

setmana d'antel·lació a la data de publicació de *Catalunya Cristiana*. En el proper número comptarem amb una àmplia informació de Rosa Maria Jané, la nostra enviada especial. Si alguna cosa ha demostrat aquesta gran concentració de París és l'exis-

tència d'una joventut que no es deixa portar per la mentalitat dominant. Encara que a alguns mitjans de comunicació els sàpiga greu, perquè no han vingut aquí a celebrar la mort d'Elvis Presley sinó a festejar la seva fe junt amb el papa Joan Pau II.

El VI Fòrum Internacional dels Joves

Els mitjans de comunicació han silenciats aquesta trobada que precedí les Jornades. Es va inaugurar el 14 d'agost a 20 quilòmetres de París, a Palaiseau, seu del prestigiós Polítècnic de l'Exèrcit francès. Aquesta assemblea va estar integrada per més de 300 representants de tot el món —dos joves en representació de cada conferència episcopal (unes 140)— i per 30 experts en pastoral juvenil. Es tracta d'un encontre que va néixer coincidint amb la Jornada Mundial de Buenos Aires (1987) i que organitza el Pontifici Consell pels Laics (secció joves). El tema d'aquella VI edició el va inspirar un versicle de la segona carta als Corintis: «Sou una carta de Crist.» A partir de la fe rebuda i de la complexitat del món que s'encamina vers el Tercer Mil·lenni, els participants van reflexionar sobre la responsabilitat davant el futur del món i de l'Església. Per primera vegada, entre els delegats, hi havia joves no catòlics: quatre ortodoxos, dos russos i dos romanesos, un luterà i un representant de l'Església Reformada. No van faltar alguns testimonis importants de personalitats com Mons. Christoph Schönborn, arquebisbe de Viena; Jean Vanier, fundador de les comunitats de l'Arca; el general Philippe Morillon, que va ser comandant de la força de pau a Bòsnia; el cardenal Jean-Marie Lustiger i Andrea Riccardi, president de la Comunitat de Sant Egidi. Al final de la trobada van redactar un missatge dirigit als joves de tot el món, que es va llegir solemnement durant l'acte de la Vigília amb el Papa el dia 23 a Longchamp.

Arriben els pelegrins

Els dies 17 i 18 d'agost van començar a arribar milers de joves pelegrins, pertanyents a 140 nacionalitats dife-

rents. Cada un d'ells va rebre en la seva arribada una bossa, un distintiu, un cupó per als transports, un plànol de París, i un llibret amb la litúrgia d'aquests dies per seguir les celebracions. Al número 95 de la rue de Sèvres s'acollien els bisbes i des d'allà es dirigien als diferents allotjaments.

Les restes de Santa Teresa de Lisieux van arribar el dia 17 a la basílica de Notre-Dame-des-Victoires, on a la tarda es van celebrar unes Vespres solemnes, presidides per Mons. Pcan, bisbe de Bayeux-Lisieux, i per Mons. Gaucher, el seu bisbe auxiliar. Al costat de la basílica s'havia instal·lat una exposició consagrada a la santa, que roman-dria oberta dia i nit durant totes les Jornades.

Una polèmica estúpida

Durant aquests primers dies alguns mitjans de comunicació van intentar polemitzar, sense èxit, amb l'anunciada visita del Papa a la tomba del seu amic Jérôme Lèjeune, el metge i científic i gran especialista en genètica, a qui poc abans de morir el Papa havia nomenat president de la Pontificia Acadèmia per a la Vida. El fet que aquest metge fos contrari a l'avortament va ser suficient per interpretar d'una manera estúpida la visita del Papa a la seva tomba com un atemptat i una provocació a la «laïcitat» de França. El ministre d'Interior francès, Jean-Pierre Chevènement, va respondre amb gran habilitat i intel·ligència a aquesta polèmica, donant una lliçó del

que significava realment «laïcitat»: «La nostra República respecta totes les creences, començant per la més antigament arrelada en la nostra història nacional.»

La celebració inaugural

El dia 19 es va celebrar solemnement l'obertura de les XII Jornades amb una missa al Camp de Mart: més de 300.000 joves omplien de gom a gom aquest espai emblemàtic, testimoni de

més que dedicat al déu de la guerra, apareixia com un immens espai dedicat a la pau, a l'amor i a la fraternitat. La celebració va constituir una fonda experiència de fe i tot hi va ajudar: l'alegria dels joves, la qualitat de la litúrgia, la vibrant homilia del cardenal de París, Jean-Marie Lustiger (el text de qual oferim íntegrament a la pàgina següent).

El Papa, entrevistat per «La Croix»

Dos dies abans de la seva arribada, Joan Pau II va concedir una entrevista al diari *La Croix*, un fet excepcional. En ella el Papa assenyalava que se sent lligat als joves perquè «sempre porten ambells un ideal de vida. Amb els seus gestos i el seu entusiasme ens recorden que la vida no pot ser simplement una recerca de riquesa, de benestar i d'honors. Ens revelen una aspiració més profunda, que tot home porta en ell, un desig interior i de trobada amb el Senyor que truca a la porta del nostre cor per donar-nos la seva vida i el seu amor. Només Déu pot omplir el desig de felicitat».

A una pregunta sobre el caràcter minoritari del cristianisme a Europa, el Papa va declarar: «Com ja vaig dir en l'encíclica *Veritatis Splendor*, la veritat i la vida segons les exigències de l'Evangeli poden conduir els cristians a una forma particular de testimoniatge,

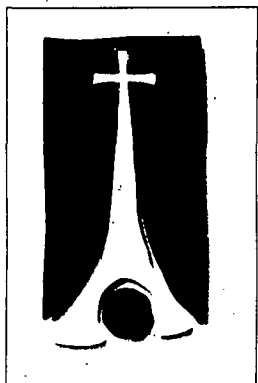
de martiri, és a dir, al coratge de ser cristians en tots els camps de la vida: en el seu treball, en la seva parella, en la seva família. La vida de deixeble condueix a no conformar-se amb la mentalitat ambient, precisament per causa de l'amor pel Senyor.»

M.V.

Una multitud de joves es van congregar en la missa d'obertura presidida pel cardenal Lustiger.

tants esdeveniments de la història de França. El retrat gegant de Santa Teresa de Lisieux va ser introduït al ritme de cants i instruments de les corals africanes de París i enmig d'un joc escènic bellíssim: corbs volants planejant com ocells blancs amb el següent missatge: «Veniu i veureu». El Camp de Mart,

«Joves, no escolliu la mediocritat»

■ Homilia del cardenal Jean-Marie Lustiger a la Missa inaugural

PARÍS.— El dimarts 19 d'agost més de 300.000 joves es van aplegar a l'esplanada del Camp de Mart, per a la Missa inaugural de les XII Jornades Mundials de la Joventut. Pel seu gran interès, publiquem íntegra l'homilia que va pronunciar l'arquebisbe de París, el cardenal Jean-Marie Lustiger, des de la tribuna on es va instal·lar l'altar, al costat del qual hi havia un retrat gegant de santa Teresa de Lisieux.

Text de l'homilia

«A l'Evangeli, els deixebles plantegen sempre bones preguntes, tot i que a vegades ens semblin *naïves* o estúpides. Jesús els anuncia la seva propera Passió, i heus ací la seva pregunta: "Qui és el més gran al Regne dels cels?". Ser el més gran! Per què no? Per què no ser el més ric, el més fort i el més poderós, el més bell i el més intel·ligent? Competició, conquesta. És la dura llei dels diners i de l'esport. Habita als nostres esperits.

»Què respon Jesús? Crida un nen que passava per allà, i el posa enmig d'ells. I els diu: "Per entrar al Regne dels cels, heu de fer-vos com aquest nen." És fent-nos petits com nosaltres podem fer-nos grans al Regne dels cels. És fent-nos pobres com ens fem rics. És fent-nos dèbils com ens fem forts. És descobrint la bogeria de l'amor com ens fem intel·ligents.

»Jesús ens diu: "Aquell qui guanyi

la seva vida, la perdrà, i qui perdi la seva vida per mi, la guanyarà" (Mt. 10,39). Aquesta llei del Regne ens sembla ben fosca i ben dura. És més dura que la llei dels diners i de l'esport? Aquesta jove, la nostra amiga santa Teresa de l'Infant Jesús, va tenir també grans ambicions, les més grans i més nobles ambicions d'aquest món. Volia arribar a ser una gran santa; somniava realitzar les més heroiques accions. Desitjava a la vegada totes les vocacions.

»A vegades vosaltres també somnieu en tot allò que la vostra vida podria arribar a ser. Com es pot aconseguir? Vosaltres sabeu bé que si n'hi ha de vencedors, n'hi ha molts de vençuts. Aleshores, potser preferiu limitar les vostres ambicions per a no ser decebuts; us resigneu per endavant a una petita felicitat, a un petit èxit. Doncs no! No us resigneu! No escolliu la mediocritat! Déu vol per a vosaltres la més gran felicitat! En nom de Crist,

Monsenyor Lustiger, cardenal de París.

jo us crido a la més alta ambició, l'ambició de l'amor, l'amor sense límits, l'única ambició que no decep, l'única ambició que és digna del vostre desig profund.

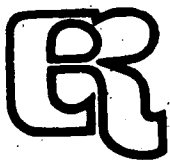
»Quin és el vostre desig profund? Heus aquí la primera qüestió, la veritable qüestió. Quin és el desig que us empeny? Perquè del vostre desig, de la vostra recerca, depèn el vostre futur. Què és allò que us fa córrer? De què teniu fam? "Què busqueu?" Aquesta és la primera pregunta de Jesús als deixebles. "Què busqueu?" Aquesta és la qüestió que Jesús us planteja. "Busqueu i trobareu" (Mt. 7,8), diu Jesús. Però, buscar què? O buscar qui? La nostra amiga, la petita Teresa, va tenir la fulminant intuïció del que cal per triomfar plenament en la vida. Ella va veure, al preu d'un gran treball interior, que necessitava demanar l'Amor. L'amor, és a dir, aprendre a estimar, a continuar estimant, a estimar sempre més.

»Però, estimar qui? Com? Estimar és donar i és donar-se. No es destruir-se, ans bé tot al contrari, realitzar-se. L'amor és no pensar en un mateix ni buscar-se a un mateix, sinó voler el bé i la felicitat de l'altre, sigui qui sigui. L'altre que nosaltres reconeixem com

el nostre proïsme, malgrat que sigui el nostre enemic. L'amor no és una droga. L'amor és la plenitud de la vida. Però, és possible estimar així? Els deixebles i la petita Teresa ho van descobrir. Déu ens estima primer. Ell ens dóna el Fill. Nosaltres podem, en Crist, aprendre a estimar com Ell ens estima. Aquest amor és la nostra vida, la nostra llibertat, la nostra felicitat, la nostra alegria. El nen que Jesús ha posat enmig dels deixebles ha rebut la vida dels seus pares. Igualment nosaltres rebem de Déu la vida i l'amor. Ell ens els dóna per tal que nosaltres visquem i per tal que nosaltres estimem. És Déu qui ens porta com un nen és portat en braços.

»Aquest amor és la més gran ambició possible. Ell canvia la nostra vida. És l'ambició que Déu ens proposa a cadascú, l'ambició d'un amor sense límits. "Què busqueu?", us pregunta el Senyor. "Senyor, on vius?" "Veniu i veureu". Veniu, veniu darrere meu... Descobrireu amb quin amor jo us estimo, ja que el Pare us ha donat a mi. Veniu i veureu, veureu que aquest amor és la vostra vida. Vosaltres també, vosaltres sabreu estimar i viureu.»

C.C.

EDITORIAL REGINA, S.A.

EDICIONS D'INTERÈS:

MISSAL FERIA

EDICIÓ DE FORMAT MANUAL, PER ALS DIES NO FESTIUS

HIMNARI LITÚRGIC CATALÀ

REPERTORI D'HIMNES PER A LA CELEBRACIÓ CANTADA DE LA LITÚRGIA DE LES HORES

LA VEU DELS PARES DE L'ESGLÉSIA EN LA LITÚRGIA DE LES HORES

ELS AUTORS DE LES LECTURES PATRÍSTIQUES DELS OFICIS DE LECTURA

SEGUIM JESÚS

Col·lecció de 3 volums amb estoig
ELS MANAMENTS DE DÉU - LES BENAURANCES - LES OBRES DE MISERICÒRDIA
TEXTOS CATEQUÍSTICS PER ALS INFANTS

Mallorca, 87-89 Tel. 322 17.11 Fax 322 53 69 - 08029 Barcelona

Editorial

Una monja, patrona de les missions

Tots sabem que Sant Francesc Xavier és patró de les missions. Ell, com Sant Pau, és un símbol de l'universalisme missioner. L'any 1591 s'embarca cap a l'Orient com a missioner. Té 35 anys. La seva vida missionera durarà prop de 12 anys i serà l'únic apòstol del seu temps que haurà predicat als cinc continents. La seva mirada —com la de Jesús— estarà posada en la salvació de tots els pobles de la terra.

El que moltes vegades ignorem és que una jove carmelita és també patrona de les missions. Santa Teresa de l'Infant Jesús, de la qual celebrem el primer centenari de la mort, als 24 anys, és també un exemple i un estímul missioner per a tots els cristians.

Ella volia anar a evangelitzar al Vietnam, on les carmelites de Lisieux (França) havien fundat un convent. Una greu malaltia li va impedir realitzar el seu desig però aquest fet la va fer aprofundir sobre allò que és fonamental per a tot missioner: l'amor a Crist i el zel perquè l'Evangeli arribi a tots els homes i dones del món.

En els seus *Manuscrits autobiogràfics* (Clàssics del Cristianisme, núm. 63) ens ha deixat uns textos meravellosos sobre la seva passió missionera universal. Ella ho resumia en una frase: «El zel d'una carmelita ha d'abraçar el món.»

En el manuscrit B, Teresina escriu aquesta encesa pregària missionera a Jesús, el seu estimat: «Malgrat la meva petitesa, voldria il·luminar les ànimes com els profetes, els doctors, tinc la vocació de ser apòstol... Voldria recórrer la terra, predicar el teu nom i plantar en terra infidel la teva creu gloriosa; però, oh Benamat meu, una sola missió no em seria suficient, voldria anunciar alhora l'Evangeli a les cinc parts del món i missionera no solament durant alguns anys, sinó que voldria haver-ho estat des de la creació del món i ser-ho fins a la consumació dels segles... Però per damunt de tot, oh Salvador meu estimat, voldria vessar la meva sang per tu fins a la darrera gota...»

Aquest anhel evangelitzador de Santa Teresa de l'Infant Jesús representa un exemple per als qui no podem anar a llunyanes terres a anunciar l'Evangeli, plantar l'Església i promoure els «valors del Regne».

Des d'aquí podem sempre interessar-nos pel treball dels missioners, pregar per ells i oferir la nostra vida perquè la salvació del Crist arribi a tots els pobles i amari totes les cultures del món.

Amb la seva vida i amb la seva mort, Teresina fecunda el treball i el dolor dels missioners de l'Església. Ella ens ensenya que el «caminet» fa possible l'anunci joios del Déu que estima entranyablement tots els seus fills i, de manera especial, els pobres de la terra.

Jordi Jorba

Santa Teresa de l'Infant Jesús és un model de vida missionera per a tots els cristians.

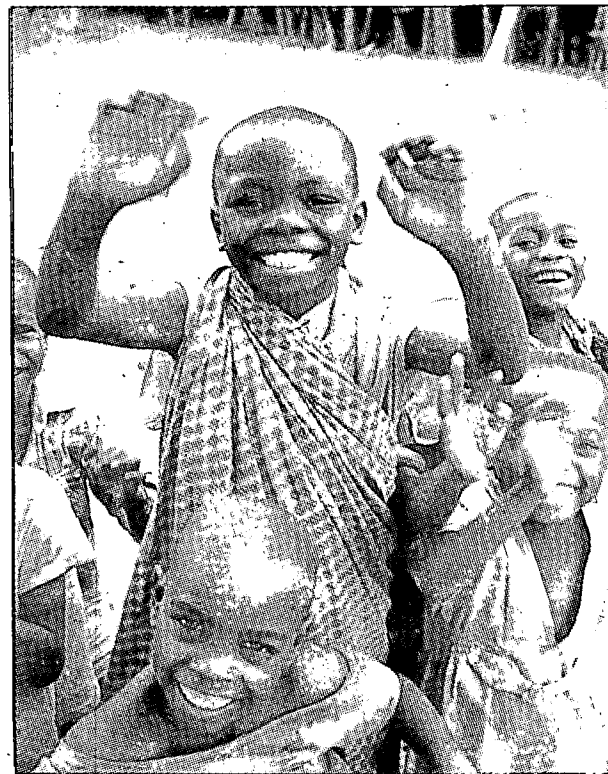
EL CAMERÚN

Pastoral missionera dedicada als nens africans

Directors nacionals i responsables de l'obra pontifícia de la Infància Missionera d'onze països africans de parla francesa es van trobar del 20 al 24 de gener a Yaoundé (el Camerún) per establir les bases d'una renovada pastoral missionera en la seva teologia i metodologia.

Informes seguits de diàlegs i intercanvi d'idees entre els delegats van facilitar l'aprofundiment de la naturalesa i objectius generals i específics de l'obra de la Infància Missionera, així com avaluar la importància decisiva dels nens a l'Església. Es va constatar que cal revisar la *praxi* pastoral de l'educació dels nens en la fe per tal que després siguin evangelitzadors en les seves famílies i escoles. Tot batejat, membre de l'Església, està cridat a col·laborar en l'evangelització universal. El descobriment dels recursos humans dels nens al servei dels seus germans i germanes del món va fer palesa als participants la urgència d'oferir als nens cristians una espiritualitat missionera que animi la seva vida personal, assegurant després als nens i als seus formadors l'adequat servei d'animació, formació, comunió i cooperació missionera.

Els delegats del Bení, Burkina Faso, el Camerún, el Txad, Costa d'Ivori, Gabon, Madagascar, Mali, Maurici, Níger i Togo, abans de tornar als seus països, van expressar

L'Església a l'Àfrica, també es preocupa perquè els nens cristians visquin la dimensió missionera de la seva fe.

la ferma decisió d'aprofundir ulteriorment —a nivell personal, regional i nacional— allò tractat a la reunió, comproment-se també a infondre en els moviments locals l'esperit de la Infància Missionera i a obrir una escola d'animadors missioners. Van proposar, a més a més, organitzar per a l'any 2000 una trobada amb l'objectiu de verificar i analitzar la relació dels compromisos assumits. (FIDES)

VIETNAM

El cardenal de Hanoi, optimista davant la possible obertura política del país

En una entrevista concedida a l'agència catòlica KNA, el cardenal arquebisbe de Hanoi, Mons. Pham Dinh Phung, va manifestar l'esperança que el proper VIII Congrés del partit comunista produeixi una més gran obertura política en el país. Segons el cardenal, a l'expansió econòmica podria seguir un alliberament polític si l'elecció dels dirigents caigués sobre els membres del partit de la jove generació. En aquesta hipòtesi, les conseqüències per a l'Església de Vietnam serien positives, especialment en el camp de l'educació, actualment sota l'estrict control del govern.

Comentant les relacions Església-Estat, el cardenal Pham Dinh va enumerar certes limitacions actuals: la devolució dels béns de l'Església confiscats després del 1975 és len-

ta; el govern encara no ha aprovat el nomenament del bisbes proposats per la Santa Seu; noves dificultats endarrerixen la publicació d'una revista catòlica aprovada pel govern, etc. I va fer observar que entre els nombrosos presos polítics retinguts encara a Vietnam no hi ha cap catòlic per raons de consciència. D'altra banda, el cardenal considera que l'Església catòlica es troba en un període d'expansió. Després de l'enderrocament de la ideologia comunista a l'Europa Oriental, cert nombre d'intel·lectuals, decebuts pel comunisme que va fer moltes promeses i no va saber mantenir-les, s'han tornat al catolicisme. Molts són també els joves que es converteixen al cristianisme així com les vocacions. Només a la diòcesi d'Hanoi prop de 60 joves es preparen per al sacerdoci. (FIDES)

CALENDARI DE LA SETMANA

Lectures de la missa, santoral
i altres celebracions

(Cicle litúrgic B; ferial II)

Temps de durant l'any

(Salteri: setmana 2)

AGOST

31. Diumenge

XXII de durant l'any. Verd. Lectures: Deuteronomi 4:1-2.6-8 / Salm 14 / Jaume 1:17-18.31b-22.27 / Marc 7:1-8.14-15.31-23

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Ramon Nonat, cardenal; Aristides, cfr.; Optat, b.; Santes, Rufina i Ammia, mrs.

Festa Major: a Bassella, Bergús, Cabanabona, Campins, Castellterçol, la Febró, Llorac, Manresa, Matadepera, Mediona, Monells, Móra d'Ebre, Navars, Preixens, Pujalt, Ripollet, Rubí, Sant Joan de Mollet, Sant Julià del Llor, Santes Creus, la Seu d'Urgell, Tavertet i el Vilar.

SETEMBRE

1. Dilluns

Fèria. Verd. Lectures: Tessalonicencs 4:13-18 / Salm 95 / Lluc 4:16-30. LLEIDA: *Sant Lleir, bisbe de Lleida (MLI) Blanc.*

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Gil, ab.; Llop, b.; Donat i Fèlix, mrs.; Terencià, b. mr.; Vicenç, Let i Artur, mrs.; Josuè i Gedeó, cabdills d'Israel; Santa Verena, vg. i Anna, profetessa.

Festa Major: a Avià, Centelles, Dosrius, el Figueró, Fondarella, el Pont d'Armentera, Sant Llorenç Savall, Torà de Riubregós, Torrent d'Empordà, Vilamalla i Vilamaniscle.

2. Dimarts

Fèria. Verd. Lectures: Tessalonicencs 5:1-6.9-11 / Salm 26 / Lluc 4:31-37

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Antolí, mr.; Brocard, cfr.; Fildelf, Menalip i comps. mrs.; Santes, Calixta, mr.; Raquel, mat. bíblica; Ingrid, mja.

Festa Major: a Aitona, Castellldans, l'Escala, Rosselló i Sant Antolí i Vilanova.

3. Dimecres

Sant Gregori el Gran (MO) Blanc. Lectures: Colossencs 1:1-8 / Salm 51 / Lluc 4:38-44

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Sandali, mr.; Aristeu, b. mr.; Nonnit, b.; Santes, Febes, coríntia; Eufèmia, Erasma, Dorotea i Basilisa, vgs. mrs.

4. Dijous

Fèria. Verd. Lectures: Colossencs 1:9-14 / Salm 97 / Lluc 5:1-11

ALTRES CELEBRACIONS: *La Mare de Déu del Consol.* Sants, Moisès, legislador i profeta; Bonifaci I, p.; Ruff, Silvà i Vitalic, nens mrs.; Oceà, mr.; Santes, Càndida, vg. Rosalia de Palerm, princ. vg.; Rosa de Viterbo, vg.

Festa Major: a Falset i Torredembarra.

5. Divendres

Fèria. Verd. Lectures: Colossencs 1:15-20 / Salm 99 / Lluc 5:33-39

ALTRES CELEBRACIONS: *Primer divendres del mes.* Sants, Llorenç Justinià, b.; Victori, b. mr.; Bertí, ab.; Ròmul, pref. mr.; Eudosi, sold. mr.; Santa Obdúlia, vg.

Festa Major: a Soses i Vilanova de Bellpuig.

6. Dissabte

Fèria. Verd. Lectures: Colossencs 1:21-33 / Salm 53 / Lluc 6:1-5.

TORTOSA: *La Mare de Déu de la Cinta* (ciutat, S / diòcesi, MO) Blanc. ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Zacariés, prof.; Onesífor, mr.; Petroni, b.; Mansuet, b. mr.; Eleuteri, ab.; Santa Eva, vg. mr.

Festa Major: a Alòs de Balaguer, Aspa, Castellserà, Fontllonga, Julià, Sant Sadurn d'Anoia, Sant Vicenç de Torelló, Tudela de Segre i Vilanova del Camí.

Lectures bíbliques

Diumenge XXII de durant
l'any

Cicle B

Lectura primera

1R 19:4-8

No afegiu res als manaments que jo us dono... Compliu els manaments del Senyor

Lectura del llibre del Deuteronomi

Moisès digué al poble: «Ara, Israel, escolta els decrets i les prescripcions que avui us ensenyo, i compliu-los. Així viureu, entrareu al país que el Senyor, el Déu dels vostres pares, us dona, i en prendreu possessió. No afegiu res als manaments que jo us dono ni en tragueu res. Compliu els manaments dels Senyor, el vostre Déu, que us dono avui. Guardeu-los i poseu-los en pràctica. Si ho feu així, tots els pobles us tindran per assenyats i molt intel·ligents: quan sentiran a dir que heu rebut tots aquests decrets, diran: "Aquest poble és una nació assenyada i molt intel·ligent". I realment, ¿quina és la nació que tingui els seus déus tan a prop, com el Senyor, el nostre Déu, és a prop nostre sempre que l'invoquem? I, ¿quina és la nació, per gran que sigui, que tingui uns decrets i unes prescripcions tan justes com aquesta Llei que jo us he donat avui?»

Salm responsorial

14:1a i 2-3a, 3bc-4ab, 5 (R.: 1a)

Senyor, ¿qui podrà estar-se a casa vostra?

El qui obra honradament
i practica la justícia,
diu la veritat tal com la pensa;
quan parla, no escampa calúmnies.

R. Senyor, ¿qui podrà estar-se a casa vostra?

Mai no fa mal al proïsme,
ni carrega a ningú res infamant,
compten poc als seus ulls els
[descreguts,
honra i aprecia els fidels del Senyor. R.

No fia els seus diners a interès,
ni es ven per condemnar cap innocent.
El qui obra així, mai no caurà. R.

Lectura segona Jm 1:17-18, 21b-22, 27

Heu de posar en pràctica la paraula

Lectura de la carta de sant Jaume

Germanys meus estimats, tot el que rebem de bo, tot do perfecte, prové de dalt, baixa del Pare dels estels. En ell, res no canvia, no hi ha ni ombra de variació. Ell ha decidit lliurement que la proclamació de la veritat ens fes néixer a la vida, perquè fóssim com un primer fruit de tot el que ha creat. Acolliu amb docilitat la paraula plantada en vosaltres. És una pa-

raula que té el poder de salvar-vos. Però no us limiteu a escoltar-la, que us enganxaríeu a vosaltres mateixos: l'heu de posar en pràctica. La religió pura i sense taca als ulls de Déu és que ajudeu els orfes i les viudes en les seves necessitats, i us guardeu nets de la malícia del món.

Al·leluia

Jm 1:18

El Pare ha decidit lliurement

que la proclamació de la veritat
ens fes néixer a la vida,
perquè fóssim com un primer fruit
de tot el que ha creat.

Evangeli

Mc 7:1-8a, 14-15, 21-23

Vosaltres abandoneu els manaments de Déu per mantenir les tradicions dels homes

Lectura de l'evangeli segons sant Marc

En aquell temps, els fariseus i alguns mestres de la Llei que venien de Jerusalem, es reuniren entorn de Jesús i s'adonaren que alguns dels seus deixebles menjaven amb les mans impures, és a dir, sense haver fet la cerimònia de rentar-se-les. Cal saber que els fariseus, i en general tots els jueus, seguint la tradició que han rebut dels ancians, no mengen mai sense haver-se rentat les mans ritualment i quan tornen del mercat no mengen, sense haver-se banyat; i observen per tradició moltes pràctiques semblants, com és fer passar per l'aigua vasos i gerros i atuells d'aram. Els fariseus, doncs, i els mestres de la Llei preguntaren a Jesús: «Per què els vostres deixebles no segueixen la tradició dels ancians i mengen amb les mans impures?» Jesús els respongué: «Isaïes tenia tota la raó quan va profetitzar de vosaltres, hipòcrites, tal com diu l'Escriptura: "Aquest poble m'honora amb els llavis, però el seu cor es manté lluny de mi. El culte que em dona és en va, les doctrines que ensenyen són preceptes humans". Vosaltres abandoneu els manaments de Déu per mantenir les tradicions dels homes.»

Després cridà la gent i els deia: «Escolteu-me tots i enteneu bé això que us dic: Res del que entra dintre de l'home des de fora no el pot contaminar; només allò que surt de l'home el pot contaminar, perquè de dins de l'home, és a dir, del seu cor, en surten els pensaments dolents que el porten a cometre fornicacions, robatoris, assassinats, adulteris, estafes, maldats, enganys, indecències, enveges, insults, arrogància, ximpleria: tot això dolent surt de dintre i és el que contamina l'home.»

«Escolta...!»

Pere Tena, bisbe auxiliar de Barcelona

Un poble cridat a escoltar

La història sagrada és ben bé la història del diàleg entre Déu i els homes. El qui comença és sempre Déu, de tal manera que la primera actitud de l'home és escoltar. Adam i Eva, Abraham, Moisès, els profetes, són persones a les quals Déu «cria» perquè escoltin i facin la voluntat del Senyor.

No són, però, només les persones preses individualment les cridades a escoltar. La Bíblia insisteix en la crida de Déu a tot el poble: «ESCOLTA, Israel: el Senyor és el nostre Déu, el Senyor és l'ÚNIC.» Aquestes paraules tenen tanta importància en la fe d'Israel que són repetides cada dia, des de temps antics, com una fórmula específica de pregària. És ben clar que per a Israel la definició mateixa de l'aliança és «escoltar». El Nou Testament, d'altra banda, no està pas lluny de la mateixa concepció: «La fe —diu sant Pau— ve de sentir la predicació, i

la predicació és l'anunci de la paraula de Crist» (Romans 10:17). No hi ha fe cristiana sense escoltar la paraula de Crist. Evidentment, es tracta sempre d'un «escoltar» actiu i acolridor, que rep la paraula de tal manera que fructifiqui en el cor. Ho precisa la carta de sant Jaume: «Poseu en pràctica la Paraula i no us limiteu a escoltar-la, que us enganyaríeu a vosaltres mateixos...» (Jaume 1:22).

En realitat, aquesta dinàmica d'«escoltar» i «respondre-fer» correspon plenament a la característica de la fe d'Israel i més encara a la de l'Església: és Déu que busca l'home. Ell ha vingut a trobar-lo en la persona de Jesucrist.

Uns apòstols obligats a predicar

La lògica de la fe cristiana comporta, per tant, la urgència de la predicació. Com es pot «escoltar» si no hi ha algú que parli? Les narracions evangèliques acaben totes elles —amb es-

tils diversos— subratllant la voluntat de Jesucrist i la missió encarregada per Ell als deixebles: «Aneu per tot el món, prediqueu l'Evangeli a tothom!» Per la seva banda, sant Pau vivia aquest encàrrec com una «obligació»: «Jo no puc gloriar-me d'anunciar l'evangeli, perquè és una obligació que m'han imposat; ai de mi si no anunciés l'evangeli!» (1 Corintis 9:16).

La missió apostòlica continua viva en l'Església. En totes les ordenacions al ministeri se significa d'una o altra manera la íntima relació entre el ministeri i la predicació. La imatge més intensa és la de l'ordenació del bisbe: durant tota la pregària d'ordenació dos diaques mantenen el llibre de l'evangeli sobre el cap i les espatlles del qui rep l'ordenació.

Per això quan hom pregunta quina és la tasca pròpia dels ministres ordenats, la resposta òbvia i espontània és aquesta: anunciar l'evangeli de Nostre Senyor Jesucrist, i celebrar els sagraments perquè els homes puguin entrar

en comunió amb Crist. No hi ha cap signe d'identitat més clar del ministeri que aquest que acabo d'expressar. Des del començament els Apòstols ho exposaren clarament a la comunitat de Jerusalem: «Nosaltres hem de dedicar-nos a la pregària i al ministeri de la paraula.»

Prediquem prou?

Sens dubte, la predicació cristiana pot prendre moltes formes, i les ha preses al llarg de la història de l'Església. En un proper article analitzarem les característiques de cada tipus de predicació. També és cert que la predicació ha de vetllar constantment per la qualitat. Sense, però, que això sigui un pretext que mermi la quantitat.

La predicació és un deure fonamental del bisbe, i per això ho és també, en primer lloc després del bisbe, del rector de cada parròquia. Allò que ha de fer el bisbe per a la seva Església, ha de fer-ho en concret el rector per a la comunitat de fidels que el bisbe li ha encomanat. Tota la documentació eclesial insisteix en aquest punt, observant que no es tracta només de l'homilia dominical, sinó també de l'exposició de la doctrina cristiana.

La Bíblia a l'abast

Tot és do

Un cop la carta de sant Jaume ens ha fet avinent que és precís mantenir-se fermes en la fe enmig de les proves que sofrim, ens exhorta a escoltar la paraula de Déu i a complir-la. Aquesta exhortació, que es troba al final del capítol primer, és la perícopa que llegim avui. El leccionari litúrgic, però, no ens la reporta sencera, en fa com una mena de selecció de versets. Farem bé de llegir el text tot enter i amb calma, fora de la celebració litúrgica, en un moment de pregària personal. La perícopa comença afirmant que «tot el que rebem de bo, tot do perfecte, prové de dalt, baixa del Pare dels estels» (v. 17a). El cristià sap que no està sol en el món, i que això no únicament es deu al fet que compta amb la companyia de les altres persones més o menys properes a ell que comparteixen la mateixa fe, sinó que en la seva vida i en la vida de tota la humanitat, Déu hi és present. És, aquesta, una presència invisible, certament, no captible pels sentits, però és una presència real. I és a través dels signes que nosaltres podem captar-la. Tot allò que de bondat hi ha en el món, tot allò que ens ajuda a realitzar en nosaltres el gran

Acollir la paraula

(Jm 1:17-18.21b-22.27)

Josep M. Aragonès, rector de Torrelavit i canonge de la seu de Barcelona

projecte de Déu, o sigui, a ser el que hem de ser, és un signe d'aquesta presència activa de Déu en la nostra vida. Només fa falta que sapiguem llegir i interpretar amb fe aquests signes i no ens deixem endur pel pessimisme, sinó que ens sentim enfortits per l'esperança. Fins i tot en les hores més negres de la nostra experiència humana, en els moments de pecat, Déu camina amb nosaltres i ens ofereix indefectiblement el seu auxili. Perquè Déu no canvia de parer, com fem nosaltres: «En ell, res no canvia, no hi ha ni ombra de variació» (v. 17b). I vet aquí el gran projecte de Déu: «Ell ha decidit lliurement que la proclamació —l'anunci joios de l'evangeli— de la veritat ens fes néixer a la vida, perquè fóssim com un primer fruit de tot el que ha creat» (v. 18).

Acceptar de bon grat la Paraula

La paraula de Déu proclamada pot ser rebuda de moltes maneres. Sant Jaume ens fa distingir entre *escoltar* i *acollir*. Escoltar costa poc. N'hi ha prou amb mantenir oberta l'oida. És clar que hi ha moltes maneres d'escoltar. Hi ha qui escolta com si sentís ploure, diem. Altres escolten per pura curiositat. Es pot escoltar amb atenció, fins i tot amb interès, però sense voluntat de retenir la paraula

escoltada. Hi ha qui escolta i deixa que la paraula el penetri i el marqui profundament: es deixa prendre per la paraula escoltada. És precís, però, donar encara un pas més endavant. «No us limiteu a escoltar-la, que us enganyaríeu a vosaltres mateixos: l'heu de posar en pràctica» (v. 22). Per això la paraula de Déu, a més de ser escoltada amb atenció, ha de ser acollida amb joia i docilitat, perquè «és una paraula que té el poder de salvar-nos» (v. 21). Aquest poder, però, hem de deixar que actuï de ple en nosaltres, persones lliures. Ens hem de deixar salvar, doncs, per la paraula. Així no podem fer com el que es mira en el mirall per pura rutina (vv. 23-24). La paraula de Déu és com un mirall que ens interpel·la: posa de manifest allò que som i al mateix temps ens diu clarament allò que hauríem de ser. És una invitació a realitzar-nos de debò, a aconseguir l'autèntica felicitat. «El qui s'emmiralla en la llei perfecta, la llei de la llibertat —l'evangeli—, i hi persevera, no escoltant-la i després oblidant-la, sinó posant-la en pràctica, aquest serà feliç de practicar-la» (v. 25).

Saber ser oients de la Paraula

No tothom sap escoltar. Ser un bon

oient no és fàcil. I menys encara avui, immersos com estem en un mar sense fons ni fi de xerrameca. «Sigueu promptes a escoltar, però lents a parlar o a treure el geni» (v. 19b). L'asceti del silenci, l'home actual és un home atabalat de sorolls i de paraules. Les que li surten al pas i les que ell mateix profereix, potser en un intent desesperat i inútil d'autodefensa alienadora. Té por d'estar i sentir-se sol, a encarar-se amb ell mateix, i busca el soroll. Per escoltar s'ha de callar. Amb les paraules i amb les obres. «L'home aïrat no obra segons la justícia de Déu. Deixeu-vos de converses indecoroses i dolentes!» (vv. 20-21). El qui és capaç de fer silenci en el cos i en l'esperit, el qui escolta volentersament la paraula de Déu i la posa en pràctica, encerta el camí de la verdadera religió. Ha escollit la fe i la proclama en la seva expressió més genuïna, que és la caritat. «La religió pura i sense taca als ulls de Déu és que ajudeu els orfes i les vídues en les seves necessitats, i us guardeu nets de la malícia del món» (v. 27). Una invitació a examinar la nostra manera d'entendre, de viure i fins celebrar la religió per abandonar l'excés de verbalisme amb què tantes vegades ens presentem i que no interessa a ningú.

Amics de Déu

**Sant Agustí, bisbe i doctor de l'Església,
28 d'agost**

Aquest insigne Pare de l'Església i gran pensador cristià va néixer a Tagaste, al nord d'Àfrica, l'any 354. El seu pare, Patrici, era pagà i la seva mare, santa Mònica, una virtuosa dama cristiana. Va viure una joventut lleugera i inquieta, caracteritzada per una intensa recerca de la veritat. Als 18 anys va tenir un fill d'una noia, li va posar el nom d'Adeodat (donat per Déu). Aquest fill va morir jove.

L'any 383 va viatjar a Roma i la seva mare el va seguir. Cau greument malalt, però es restableix i obté a Milà una càtedra d'Oratòria. En aquest temps comença a sentir les predicacions del bisbe sant Ambrós i a llegir la Sagrada Escripura. Aquest fet, unit a una pregària assídua, el porta a convertir-se al cristianisme. Renuncia a la seva càtedra i juntament amb la seva mare, el seu fill i uns companys es retira a Casiciarum, a prop de Milà.

La Pasqua de l'any 387, als 33 anys d'edat, ell, el seu fill i el seu germà Alipi van rebre el baptisme

de mans de sant Ambrós. Després que la veritat de Déu va il·luminar la seva ànima, va morir la seva mare a Ostia Tiberina, el port de Roma, on va ser enterrada. Agustí va tornar a l'Àfrica i, un cop a Tagaste, va vendre tots els seus béns i va distribuir els diners als pobres. Volia dur una vida consagrada al Senyor com a monjo, però l'Església d'Àfrica li va demanar que s'ordenés sacerdot i ell hi accedí. Uns quants anys després va ser consagrat bisbe d'Hipona, ciutat on morí l'any 430.

Sant Agustí ocupa un lloc destacat no solament en la història de l'Església, sinó també en el pensament humà. Tot el que va dir i escriure sobre la llibertat, la gràcia, l'ànima, Déu, el misteri de la Santíssima Trinitat i la vida benaurada, ha estat considerat al llarg dels segles com a doctrina fonamental.

La bellesa, un reflex de Déu

—Mira quantes postals hem rebut! N'hi ha de molt boniques. També en tenim una de la Núria!

—Aquestes catequistes us estimen tant que ni a l'estiu s'obliden de vosaltres.

—I això que som una mica trapelles, oi Oriol? A vegades les fem enfadar perquè no callem mai.

—Diu que ha visitat llocs molt bonics. ¿Saps, mare, que durant el curs un grup de catequistes va anar a veure el romànic al Museu Nacional d'Art de Catalunya?

—Els grans de l'escola també van visitar-lo.

—Per què debien anar-hi? Jo pensava que només feien curssets per saber més religió.

—Quan sigueu més grans ja estudiareu la importància de l'art en la història de Catalunya. És molt interessant; i a més les pintures, els retaules, les imatges, servien als nostres avantpassats per aprendre, ja que en aquella època la majoria de gent senzilla no sabia llegir. Aprenien escoltant i veient representat allò que se'ls explicava. A vosaltres també us agrada que hi hagi dibuixos als llibres.

—I per a què serveix l'art?

—L'art, l'admiració de la bellesa, és propi de les persones. Quan veiem coses o paisatges bonics hem de pensar que és com un regal de Déu. Ens ajuda a entendre que Ell és la Bellesa absoluta. Com quan admirem una persona bona, també entenem més què vol dir que Déu és bo.

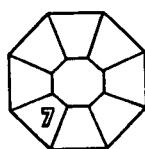
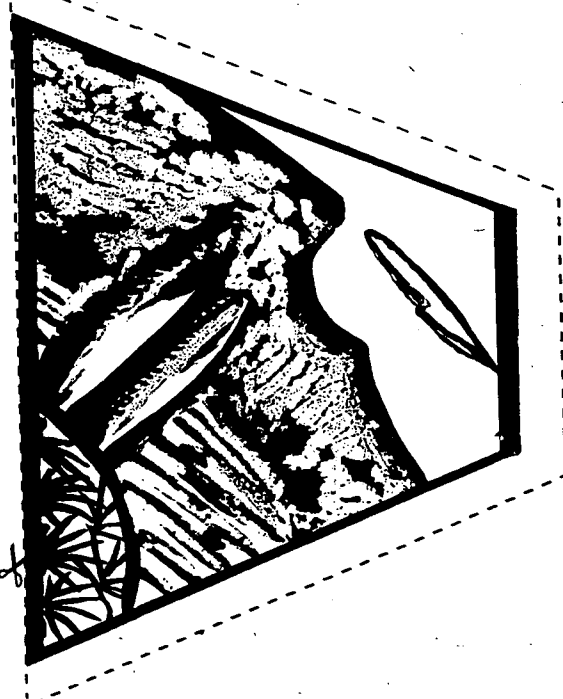
—Per això ens fan fixar en les coses boniques que hi ha al món, oi que sí?

Vitrall del CÀNTIC DEL GERMÀ SOL

Sant Francesc d'Assís

LLOAT SIGUEU,
SENYOR MEU,
PER LA GERMANA
MARE LA TERRA,
QUE ENS
NODREIX I ENS
GOVERNA.

El Càntic del germà Sol és un himne al Creador. St. Francesc ens ho mostra en una bella poesia datada l'any 1225. Durant 9 setmanes podeu completar aquest vitrall retallant cada una de les il·lustracions que van enumerades.

Fer reviure altres pensaments

Joan Guiteras i Vilanova

Em vull referir avui al llibre de les *Lamentacions* del profeta Jeremies. Possiblement el lector n'hagi sentit alguns fragments en els oficis de Setmana Santa. De fet, les *Lamentacions* són cinc cànctics de dol que formen un breu llibre inspirat. Es consideren un plany testimonial, referit a les desgràcies reportades des del primer setge de Jerusalem per l'exèrcit de Nabucodonosor (597 aC), fins a la ruïna de la Ciutat Santa i del Temple després del segon (587-586 aC). Hi apareix un clima enormement caòtic que precisa la cruïra d'aquest desastre: fam, profanació i pillatge del Temple, violacions, assassinats, etc. Les *Lamentacions* són una gran obra literària. Al lector de la Bíblia, si en desconeix les circumstàncies de la seva composició, li poden resultar xocants. No seria lícit, a través de la seva lectura, parlar de Jeremies com un ploramiques. La seva grandesa personal i profètica li atorguen una gran talla moral.

Al Ritual romà de les exèquies hi figura un fragment del capítol 3, l'argument general del qual són les angoixes dels bons que, penedit, confien en la

divina bondat. La perícopa en qüestió presenta l'aflicció de l'ànima del profeta que ja no recorda la felicitat i que pensa tant que ha perdut l'esperança com que no pot confiar en Déu. Dóna voltes al tema i això el replega sobre si mateix. Però, com d'una revolada, el text fa: «*Però ara vull fer reviure altres pensaments*, que em mantindran l'esperança: No s'han extingit els favors del Senyor, no s'han pas esgotat; la seva pietat és nova cada matí, la seva fidelitat és immensa. Em dic a mi mateix: La meua part és el Senyor, i per això espero en ell. El Senyor és bo per als qui hi confien, per tots aquells que el cerquen. És bo d'esperar silenciosament la salvació del Senyor.»

Aquesta perícopa recordo que la vam llegir en la mort, per accident, d'un jove de divuit anys. És, ben bé, una meditació que desfà el qualificatiu de ploramiques aplicat a Jeremies i que ens pot evitar de ser-ne nosaltres, quan les penes morals i físiques ens envaeixen i ens volen replegar en nosaltres mateixos.

És cert que hi ha situacions que ens fan mal i que ens esgarrinxen la pell de l'ànima. Hi ha moments que ens sentim totalment allunyats de la felicitat

saber escoltar

passada i que, almenys, ofusquen la virtut teològica de l'esperança. La vida i els humans som més cruels del que podem imaginar en les nostres actuacions. Davant de coses inviables, de vegades, sembla que quedem abocats al desnortament total; o que ens sentim com el segrestat que intenta esgarrapar la paret del lloc que el reté i que, en realitat, és impotent per autoalliberar-se.

Per aquesta raó cal l'ascesi i el do de fer reviure «altres pensaments», capaços de mantenir-nos en l'esperança. Cert, cal fer el que s'ha de fer. Però no cal acaronar la sensació que tots els camins estan barrats. Perquè, ¿què sabem dels camins de Déu? ¿És possible que s'esgotin els seus favors? ¿No se'ns ha assegurat que la seva pietat és nova cada matí? La nostra herència —riquesa— és el Senyor i, per això, mai no és lícit allunyar l'esperança del nostre cor.

Cal sempre esperar silenciosament. En això hi ha un acte de fe i una mostra de la dignitat humana que ens pertoca per vocació divina. Jesucrist, incomprès i sofrent, és model d'esperança i de silenci en el dolor. Al final de tot sempre emergeix la llum de la veritat i de l'amor.

Enterraments

P-J Ynaraja, capellà del Montanyà

Estava pensant tot el que he de dir durant aquesta setmana, però l'enterrament d'una persona amiga m'ha reblat el clau. Ll. Garriga era, tal i com diria Machado, en el bon sentit de la paraula, un bon home. Tenia el sentit cristià de la vida. Sabia què era el pecat i què era la gràcia. Pel que el coneixia era, a més, un home admirable. Malgrat això, en començar la litúrgia he dit clarament: el nostre amic era pecador, per això el nostre acte serà un sufragi, una petició a Déu per ell.

M'irrita extraordinàriament sentir, o llegir, que una missa s'ha celebrat en honor d'un difunt, o en memòria de les víctimes d'un accident. Lamento que es diguïen expressions com: sempre seràs al nostre cor, tu viuràs per sempre en el nostre record. Tinc la impressió, quan ho sento, que s'està dient una cosa semblant a: la teua imatge i les teves paraules les tindrè per sempre arxivades en el disc dur del meu cervell. Trista i pobre realitat si només fos això. Tampoc m'agraden els enterraments en què es reciten innombrables poesies o es pretenen cantar alegrement inoblidables cançons. I que després s'afirmi: ha estat un enterrament molt bonic.

Quan jo em mori, vull que es resi per mi, que es demani a Déu perdó pels meus pecats. En el capítol 12 del II dels Macabeus, se'ns explica, amb el patri i religiós orgull tan típic de l'estil d'aquest llibre, que una vegada acabada la batalla contra Gòrgies i recollits els cadàvers per donar-los pietosa sepultura, com que van trobar entre els plecs dels vestits dels morts amulets prohibits, Judes, el Macabeu, va manar que s'enviessin almoines al temple de Jerusalem, perquè es fessin sacrificis expiatoris pels morts i, així, fossin alliberats dels seus pecats.

Els dos llibres dels Macabeus no són reconeguts com a sagrats o inspirats ni pels jueus ni per les comunitats sorgides de la Reforma. No fa gaire recordava aquest text durant una conversa amb un pastor protestant. Ell coneixia l'episodi però no li donava cap valor teològic. Em deia: nosaltres no podem admetre que Déu canviï el disseny sobre una persona que ja ha mort. Jo crec el mateix, li deia jo, però la mort, segons la meua forma de veure-ho, és l'alliberament d'una presó on estem tenallats pels barrots de l'espai i el temps, realitats un mica fictícies per a la filosofia i la física moderna. Alliberats d'aquests grillons els difunts i penetrant nosaltres a

retrats bíblics
intencionats

l'eternitat per mitjà de l'oració, podem influir en la seva conversió definitiva, de la mateixa manera que amb paraules persuasives som capaços, de vegades, d'aconseguir que es modifiquin les males conductes d'altres persones. Acabava dient-li cordialment al bon cristià: no et falta teologia, has d'estudiar física moderna, podràs sens dubte resar pels morts.

M'he assabentat que, poc després de la nostra trobada, va morir el pastor i us asseguro que he resat per ell, encara que no cregués en aqueta pregària, ja que, a més, amb tota seguretat no va tenir temps d'estudiar física moderna.

Si us plau, no camuflem, amb petits entreteniments, el dolor humà que pateixen els familiars i amics més íntims a l'enterrament. Preguem amb tota la sinceritat de què siguem capaços, tant si es tracta d'una éntanyable i bondadosa àvia com si qui ha mort és un impetuós i esbojarrat jove, víctima d'un accident de circulació. I els minuts de silenci i les flors i els aplaudiments seran pregàries íntimes i testimonis de fe i esperança. Que pels gossos no es guarden silencis col·lectius, ni s'aplaudeix en els seus enterraments.

Passatgers al tren!

■ El Club d'Amics del Ferrocarril-Cornellà, un centre dedicat a les locomotores

Té vint-i-un anys d'història. D'una història que ens proposa viatjar amb nostàlgia a altres temps i indrets. I és que, tal com diu el seu nom, el Club d'Amics del Ferrocarril-Cornellà (CAFC) va néixer per preservar en la memòria de tots el fascinant món dels trens. Les propostes de CAFC són múltiples, si bé sobresurten les excursions amb combois històrics i la instal·lació d'un quilòmetre i mig de vies al parc de Can Mercader (Cornellà) per on trens miniatura transporten cinc mil persones anualment.

Quan el 1814, l'anglès George Stephenson va construir la primera locomotora de vapor que proporcionava força de tracció aprofitable, la humanitat va encetar una nova etapa: la revolució industrial. L'enginy d'Stephenson es va convertir en el símbol de la modernitat i el canvi, i al seu pas es van aixecar milers d'indústries, mentre que les ciutats europees, fins aquell moment separades, malgrat l'ús d'altres mitjans de transport, van quedar per sempre més enllaçades per un entramat de camins de ferro. També els pioners dels Estats Units van veure en el ferrocarril la millor manera per avançar en el vast continent i tocar les aigües del Pacífic. A l'Estat espanyol, un 25 d'octubre de 1848, ciutadans de Barcelona van viatjar amb tren fins a Mataró. Van ser vint quilòmetres escassos de trajecte, però sobrats d'emoció.

Des d'aleshores, les innovacions tècniques no han deixat de perfeccionar les maquinàries i, en alguns casos, el grau de desenvolupament industrial d'un país, es calcula en funció del desplegament viari.

Una entitat amb caràcter

Buscant conservar tota aquest cúmul històric, l'any 1976 afeccionats al modelisme ferroviari van fundar el Club d'Amics del Ferrocarril-Cornellà, (CAFC). En un primer moment, l'entitat va pertànyer a l'Associació d'Amics del Ferrocarril de Barcelona, però dos anys més tard, el CAFC es constituïa com a entitat independent, fruit del caràcter emprenedor que els seus fundadors van atorgar-li des d'un bon prin-

Locomotora a punt per marxar amb el seu passatge.

cipi. La personalitat del CAFC també es va fer sentir en la necessitat de trobar un local social que pogués allotjar l'extens ventall de propostes i el nombre creixent de socis —actualment, 200. La possibilitat d'ocupar l'edifici de l'antic Carrilet va ser tota una oportunitat que els membres del CAFC no van deixar escapar. En aquests moments, l'entitat disposa de dues sales per a maquetes, una per a reunions, i una sala d'actes que permet la projecció de cinema i vídeo. A més, el CAFC posseeix una biblioteca amb 1.200 volums que recullen documentació i in-

formació sobre el món del ferrocarril i més de 300 títols de pel·lícules en format vídeo sobre aquesta mateixa temàtica.

Samuel Valls, president del CAFC des del 1980, explica que durant l'any s'organitzen dues excursions amb trens històrics. L'última es va tenir lloc a la Poble de Segur fa dos mesos. A més,

Mercader (Cornellà) un entramat de vies d'un quilòmetre i mig de recorregut, per on hi circularien rèpliques de locomotores reals. Des que el 1989, es va inaugurar aquest circuit ferroviari, l'èxit de les instal·lacions s'ha traduït en una mitjana de 5.000 viatgers anuals que els caps de setmana s'arriben fins a Can Mercader per fer un tomb en aquest pulmó verd de Cornellà. Samuel Valls comenta que les escoles que ho vulguin poden concertar sortides amb els trens els dies entre setmana. Un túnel de més de vint metres, un pont metàl·lic de tres metres d'alçada i una estació amb quatre vies, són algunes de les característiques d'aquests trens que són tota una delícia per a petits i grans.

Però una de les jornades més emblemàtiques del CAFC és la que se celebra cada tercer diumenge d'octubre. Es tracta de la Festa del Trenet, una trobada internacional de trens de cinc polzades. Per a la convocatòria d'enguany, que s'escau el diumenge 19, s'espera la participació de més de setanta màquines de diferents països. Totes elles circularan per les vies de Can Mercader i només en un sol dia es té prevista la presència de quinze mil persones que volen admirar aquests artífexs, alguns d'ells autèntiques meravelles. Un dinar de germanor posa punt final a aquesta Festa del Trenet, que és una bona excusa per reviuir el passat del tren o viatjar en màquines modernes. Stephenson té en els membres del Club d'Amics del Ferrocarril-Cornellà els seus més admirats seguidors.

Raquel Planas i Silva

també es participa en diversos congressos, tant en l'àmbit de l'Estat espanyol, com a nivell europeu i mundial. De cara al proper setembre, la Gran Bretanya serà el país amfitrió d'una d'aquestes trobades. Allà els amants dels trens podran descobrir noves tècniques, realitzar trajectes amb màquines històriques i assistir a conferències.

Els trens de Can Mercader

Al marge de totes aquestes activitats, el 1987, el CAFC va tirar endavant el projecte de construir al Parc de Can

**CLUB D'AMICS DEL
FERROCARRIL-CORNELLÀ
AMADEU VIVES, S/N
CORNELLÀ DEL LLOBREGAT
08940
TEL. 474 08 57**

Catalunya
Un país de voluntaris

Dóna
Suport
al voluntariat
a través del món
associatiu

Fomenta la
Formació
dels voluntaris

Facilita
Informació

incavol

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social
Institut Català del Voluntariat

MÉS INFORMACIÓ
900 300 500

societat/cultura

Homenatge a Carles Bosch de la Trinxeria

■ Prestigiós escriptor de «La Renaixença» que morí a la Jonquera fa cent anys

L'Ajuntament de la Jonquera té programats diversos actes per recordar i fer conèixer, especialment a la joventut, l'obra literària de Bosch de la Trinxeria, entre la qual destaca la novel·la i l'excursionisme. L'escriptor va néixer a Prats de Molló el 15 de maig de 1831 i va morir a la Jonquera el 15 d'octubre de 1897, a l'edat de 66 anys.

Els seus escrits són testimoni d'una època empordanesa on tot respirava i s'expressava en català: al bosc, a les vinyes, als camps, a les masies, als carrers i en el si de les famílies. Cal reconèixer, doncs, que la llengua catalana avui, com a mitjà d'expressió al treball i al carrer, ha perdut l'exclusivitat que tenia cent anys enrere. Llavors, quan els vinyataires havent sopat anaven a la taverna demanaven «un petit de vi negre». Ara, quan els nouvinguts van al bar demanen «un vaso de tinto».

Carles Bosch de la Trinxeria, un cristià convençut, de lloables valors humans, en els anys de la seva plena activitat literària, remetia a Barcelona des de la Jonquera reportatges amb impressions muntanyenques i costumistes, i articles d'encès esperit patriòtic. Generalment publicava a la revis-

ta *La Renaixença*, fundada el 1971 per Àngel Guimerà i Francesc Matheu.

Destaquen, entre la seva producció, *Records d'un excursionista*, amb ressenyes de festes populars diverses de l'Alt Vallespir i del l'Empordà, *De ma collita*, *Pla i muntanya*, *Tardanies*, les novel·les *Montalba*, *L'hereu sobirà*, *Lenà* i, especialment, *L'hereu Noradell*, l'acció de la qual l'autor situa en una finca vinícola entre Vilarnadal i Masarac. Bosch de la Trinxeria, que coneixia molt bé la vida, els costums i els problemes econòmics i socials de l'agricultura de la plana empordanesa, per ser fill de la mateixa terra, descriu amb mà mestra els valors humans i

Carles Bosch de la Trinxeria (1831-1897).

espirituals de la gent que vivia del fruit dels camps i de les vinyes, fidels a les tradicions cristianes i arrelats a la famí-

lia. Uns pagesos de pura i sincera catalanitat, deslligada de tota influència política, nascuda de la ginesta, la gatosa i el bruc, i de la transparència i *bouquet* del vi de Masarac, en els anys anteriors a la plaga de la fil·loxera.

Bosch de la Trinxeria fou un català entre catalans, enemic de les imposicions de Madrid i dels bastards que junt amb els francesos, al temps dels seus avis, partiren els Pirineus —a la seva família, les propietats— amb el Tractat que porta aquest nom, i que a la gent de la Catalunya Nord els ha encerclat l'ànima, i els ha desencaixat i des-catalanitzat amb l'enlluernament d'una cultura i d'un patriotisme centralista, que els xucla des de París.

Què pensaria Bosch de la Trinxeria, si visqués als nostres temps, de la Comunitat Europea i del Tractat de Maastricht? Ja no és Madrid, sinó Brussel·les qui ens imposa el seu centralisme amb el «caramel» de les subvencions, que intenten ofegar les iniciatives empresarials agrícoles, vinícoles, ramaderes i industrials de tipus familiar.

Si al seu temps, algun català hagués dit en veu alta que ell era «europeu» l'hauria qualificat de traïdor a la pàtria. Qui té raó? Una vegada més, la política, en bé o en mal, imposa opinions contradictòries, segons les circumstàncies històriques i econòmiques.

Francesc A. Picas

Recuperats uns còdexs robats a la catedral de Tortosa

TORTOSA.— Aviat arribaran a la catedral de Tortosa els còdexs robats per un professor de la Universitat d'Ohio als Estats Units. Anthony Malnikas ha estat condemnat a 14 mesos de presó, a pagar la restauració dels còdexs i a una multa de 14.300 dòlars, a més de treballar 25 hores en serveis comunitaris. Els còdexs contenen còpies fetes per monjos espanyols del segle xv. Cal destacar la vàlua de les inicials fetes amb policromia d'or, blau i vermell.

Els quatre còdexs, que van estar retinuts a l'aduaneta dels Estats Units, ja es troben a l'Estat espanyol. Els còdexs van ser robats a les catedrals de Toledo i Tortosa els anys 1965 i 1973.

J. Blanc i Bahima

Racó poètic

Tremolós aniversari

A l'Esposa malalta.
Als fills i als nés.

Quina boira s'esmuny, que tot ho desfigura,
darrere d'aquest front d'encara fina pell?
Té a l'esperit, involuntàriament mesell,
tancats records d'una alba molt antiga i pura?

Quan mira fit a fit i fins somriu manyaga,
sent un rebrot d'instint materno-conjugal
o és tan sols la veu, esclava del greu mal,
que allò que no sap dir amb un somriure amaga?

Mentre l'afany del cor s'angunieja i plora
en l'impotent combat contra l'advers destí,
torna el record d'aquella tan llunyana hora.

Avui fa cinquanta anys del lluminós matí
—ingenu i radiant a dins del cor i a fora—
quan, davant de la Verge, ens donàvem el sí...

Lluís Badia

RESIDÈNCIA GERIÀTRICA BON VIURE

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, servei mèdic, sanitari i humà. Estades per sempre, i per convallescències. Poques places.
Tel. 427 44 53.

El planeta Terra i la seva història

Francesc Nicolau

Professor de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya

ALLÒ QUE DÉU TÉ D'INVISIBLE, COM EL SEU PODER ETERN I LA SEVA DIVINITAT, DES DE LA CREACIÓ DEL MÓN ES FA VISIBLE A LA INTEL·LIGÈNCIA HUMANA A TRAVÉS DE LES SEVES OBRES.

(ROM 1,20)

38. Classes de fòssils

Avui dia la paraula *fòssil* té un sentit ben definit, però no sempre ha significat el mateix. El mot, com a científic, apareix per primera vegada en el *De re metallica*, de Georgius Agrícola (1414-1555), que l'usa en el sentit general que té etimològicament: «allò que es troba excavant» (ve del llatí *fodere*, cavar, excavar; que també ha originat fossa, fosser...). Entès així qualsevol mineral és també un fòssil. Però ben aviat també es limità el seu significat a aquelles pedres que presentaven formes d'animals o plantes. I aquest sentit restringit es mantingué fins avui dia que, tanmateix, s'ha ampliat un xic: no cal que sigui petrificada la resta antiga d'una ésser viu per poder-ne dir un fòssil. Més exactament fòssil, en el sentit científic actual, és qualsevol resta del cadàver d'un animal o d'una planta que visqué en èpoques pretèrites i que s'ha conservat en un estrat sedimentari, havent tingut un procés de mineralització o no, i també qualsevol vestigi o indicatiu deixat per un ésser viu imprès en l'estrat. Hi ha, doncs, dues grans classes de fòssils: els que són restes del mateix cos de l'animal o planta, i els que en provenen indirectament, com són les impressions, motlles, petjades, pistes... Expliquem-ho una mica més:

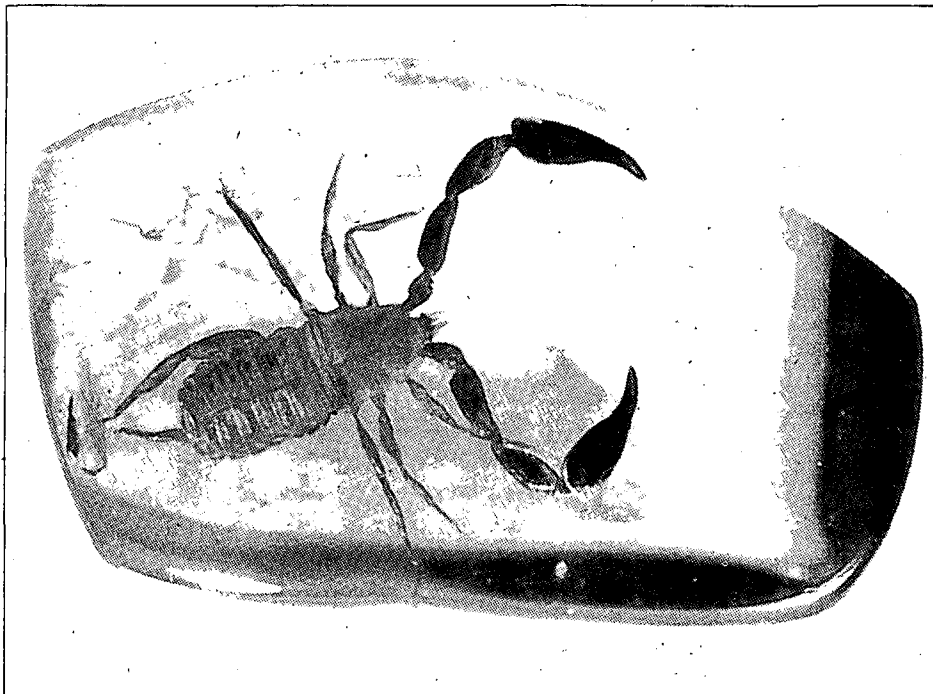
Restes del mateix organisme

Els fòssils més interessants són els que siguin el mateix cos sencer de l'organisme, pràcticament tal com quedà en morir. Naturalment són excepcionals. Però n'hi ha. Concretament els insectes i aràcnids englobats en ambre. Certs arbres de la classe de les coníferes, com ara el pi, segreguen de vegades gotes de resina que, corrent tronc avall, es poden trobar amb algun insecte i englobar-lo. La resina amb el temps es converteix en el que anomenem ambre (cast. ámbar) i l'insecte que s'ha mort dins, s'hi manté intacte de vegades milions d'anys. Com que l'ambre és transparent es pot contemplar sense haver de fer malbé el seu embolcall. I no és aquest l'únic exemple: els mamuts i alguns altres animals conser-

vats sencers, congelats dins d'una massa de gel a Sibèria, es troben en el mateix cas, com també els rinoceronts trobats submergits en algun jaciment de petroli.

Però la major part de restes cadavèriques fòssils no es troben en aquestes circumstàncies tan excepcionals: l'organisme ha estat sotmès a una transformació que ha consistit en la transformació total o parcial de la substància orgànica de les parts dures del seu cos per matèria mineral i això ha fet que es petrifiqués allò que quedava del seu cadàver, però conservant-ne la forma externa, cosa que permet identificar l'espècie viva a què va pertànyer (i

vegetals fòssils, que ha originat el xilòpal, o bé, en el mateix cas dels vegetals es fa una carbonització; aquest procés, que és el més senzill, s'esdevé per la pressió a què, de vegades, són sotmesos els materials que envolten el vegetal i n'absorbeixen la part líquida i gasosa que conté, i això fa que es converteixi en una massa comprimida de carbó, en la qual sovint es pot veure ben bé la forma de la planta i fins i tot les nerviacions de les fulles. Quan la resta fossilitzada no és completa, la determinació de l'espècie a què pertany s'ha de fer per confrontació amb exemplars sencers o comparant amb espècies actuals semblants.

Càpsula d'ambre amb un escorpi prehistòric.

En això fou un gran mestre Georges L. Cuvier, de qui ja vam parlar.

Vestigis i indicis fòssils

La segona classe de fòssils són les restes deixades pels éssers vius que no són del seu cos. Entenem per *vestigis* fòssils tant els motlles com les impressions de les parts toves d'un organisme. Un *motlle* s'origina quan, per exemple, una massa de fang rodeja l'ésser mort, que es podrà i desaparegué deixant la seva forma externa impresa en el fang que se solidificà, i posteriorment, portat per aigües subterrànies un altre mineral reomplí aquell espai buit, de maneja que quan

es trencà l'embolcall aparegué la forma de l'animal desaparegut o *motlle intern*; si es conserva l'embolcall s'anomena *motlle extern*. Així s'ha trobat la forma del cervell d'un antílop que es va badar el cap, pel que es veu (l'exemplar es conserva al MGSB, Museu Geològic del Seminari de Barcelona). Les impressions són com els motlles, però incomplets, la part tova d'un animal deixà una marca clara en el fang que se solidificà (com el cas de la granota *Rana pueyoi*, del MGSB, que mostra la forma sencera, en pla, del seu cadàver). El fòssil més cèlebre d'impressió a la pedra és el de l'*Archaeopteryx lithographica*, trobada a Solenhofen (Alemanya), que és un ocell primitiu amb alguns caràcters reptilians; té els seus ossos fossilitzats però, a més, la impressió del seu cos que ja es veu clarament que era recobert de plomes.

Els anomenats *indicis* fòssils són les *petjades* deixades sobre terrenys tous, que després s'han endurit, per animals dotats de potes, i les *pistes* de reptació marcades pels que s'arrosseguen. Així, per exemple, es conserven algunes empremtes de dinosaures que han proporcionat coneixements de com caminaven aquestes bèsties. Les pistes poden ser de cucs, de serps, i d'altres. La part de la paleontologia que estudia tot això s'anomena *Paleoicnologia* (*ikhnos*, en grec, vol dir petjada, marca impresa).

Notem, finalment, que de vegades també s'usa el terme *fòssil* en un sentit més ampli: impressions de fenòmens físics, com senyals d'una pluja, les ondulacions sobre la sorra que s'han petrificat (*ripple-marks*, en diuen els anglesos), i altres. I cal aclarir també que més d'una vegada es fa servir l'expressió *fòssil vivent*, aplicada a un animal actual. El seu significat és que es tracta d'un ésser que és molt semblant o gairebé igual a una espècie fòssil més antiga. El peix anomenat *Latimeria chalumnae*, per exemple, és dit fòssil vivent, com també es podria dir el mateix dels escarabats de cuina o cuques molles (*Blatta orientalis*) que són gairebé iguals que els seus parents de l'era primària.

El llibre de la setmana

La petja poètica d'una bona novel·la

Antonio Machado, tot parlant de poesia, deia que era l'«íntima palpitació de l'esperit». Un poeta ho és sempre: quan calla perquè veu les coses a través del seu prisma, a vegades carregat de somni i de misteri; i quan parla, perquè difícilment es desprèn de la seva visió diferent de les coses.

Aquesta és la raó per la qual molts consideren que la poesia i els poetes són elements essencials en una societat. Potser perquè s'intueix com a veritable allò que va afirmar Aristòtil: «En la poesia hi ha més veritat que en la història». El que succeeix, però, és que el poeta veu molt més que un home qualsevol, perquè endevina el misteri que tenen tots els successos, les persones i les coses. I només ho desvetlla a aquells que s'apropen a ell.

Tot plegat treu cap a causa de l'obra de Carles Torner, *L'estrangera*, que des d'un bon començament, ens submergeix en una narració on l'evocació i la poesia són elements constitutius i essencials de la història que ens explica. Cal obrir-se camí en un bosc que a voltes és fosc i gairebé no distingeix la llum, i altres sembla un jardí traçat per un geòmetre.

Pas a pas, mentre ens sentim embolcallats per aquesta crònica familiar que es va desenvolupant a *L'estrangera*, on es barreja el bé i el mal, ens sembla que som arrossegats per una força invisible, com l'aigua d'un tor-

rent desbocat que s'obre camí entre les roques i herbei d'una naturalesa exuberant.

Torner té la clau de l'evocació. Sap utilitzar la metàfora amb valentia, i

inquieta amb la suggerència que sorgeix de sobte, i no saps ben bé cap on et portarà. Però, fidel a la seva inspiració poètica, sap bar-

rejar la fantasia amb la realitat, sense traïr les que podríem anomenar normes establertes de tota narració, i ens eleva a la seva visió lírica, com ja va fer a *Als límits de la sal*, premi Carles Riba.

El Mut, Mara, Rut, protagonistes de *L'estrangera*, estan sotmesos a la

lleï de l'impossible, que envaeix el territori dels homes i les dones que han de lluitar per sobreviure. Podríem fer en bona part seva aquella frase de Sadbury, que resumeix la vida de moltes persones en tres paraules: «nascut, atribolat i mort». No són preses de la voràgine d'un caos que no desitgen, però que els envaeix, a despit seu.

La novel·la de Carles Torner interessa, pel seu valor literari i estilístic, com pel seu excel·lent ús del llenguatge i la seva capacitat de fabulació. Potser aquí mateix pot radicar el seu problema, perquè l'allau de suggerències i de sobreentesos pot fer que la narració resulti menys diàfana del que el lector desitjaria.

Cristóbal Sàrrias

La sardana i la dansa

Jornades internacionals folklòriques de Catalunya

Es compleixen ara els vint-i-cinc anys dels festivals de dansa de les JIF-Catalunya, un moviment de difusió del folklore universal servit al nostre país, amb el convenciment que la relació i coneixença, més que cap altre tipus de difusió, poden unir pobles i permetre la seva convivència.

Les jornades van començar amb un festival internacional de dansa que se celebrava a Barcelona, amb dues o tres representacions ofertes pels diversos grups participants. La convicció que calia fer aquella feina i la petició dels grups visitants que volien estendre les possibilitats de fer-se conèixer, van motivar el desplegament dels festivals per tot Catalunya. A poc a poc es van anar perfilant les jornades inaugurals i les de cloenda, fins a arribar a l'estructura d'avui, amb una festa inicial i una altra de final, i un ventall d'actuacions per tot el país. Actualment, la organització de les Jornades és a càrrec d'ADIFOLK (Associació per a la Difusió del Folklore), el qual va ser el grup organitzador inicial.

Aquest any, el calendari de festivals començarà a Calella, el dia 4 de setembre, i fins al dia 13 del mateix mes es desplegaran un total de 33 festivals. La cloenda tindrà lloc al Port Vell de Barcelona el 14 de setembre. En els actes inaugurals figuraran la totalitat dels grups participants procedents de Bulgària, Geòrgia, Paraguai, Rússia, Cuba i Turquia.

Les oportunitats de gaudir dels cants i danses mundials seran diverses en el curs de les JIF-Catalunya, amb la garantia de poder veure grups de categoria, una condició que avui s'ha convertit en ineludible, gràcies a la importància que, amb els anys, han adquirit els festivals de les jornades.

Josep Ventura

Claret llibreria

□ LLIBRES

• **Llibreria religiosa**
Teologia, Bíblia,
Catequesi, Pastoral

• **Llibreria general**
Pedagogia, Filosofia,
Literatura, Psicologia,
Sociologia...

• **Llibre infantil**

□ POSTALS, PÒSTERS

□ ARTICLES RELIGIOSOS

□ MÚSICA

• Discs compactes (CD),
cassets
• Música clàssica
• Música religiosa

□ VÍDEOS EDUCATIUS i RELIGIOSOS

□ CD ROM, MULTIMÈDIA

□ SERVEIS DE LA LLIBRERIA

• Servei per correu
• Servei urgent
• Servei a domicili

ROGER DE LLÚRIA 5 • 08010 BARCELONA
TEL. (93) 301 08 87 • FAX (93) 317 48 30
e-mail: edclaret@tsai.es

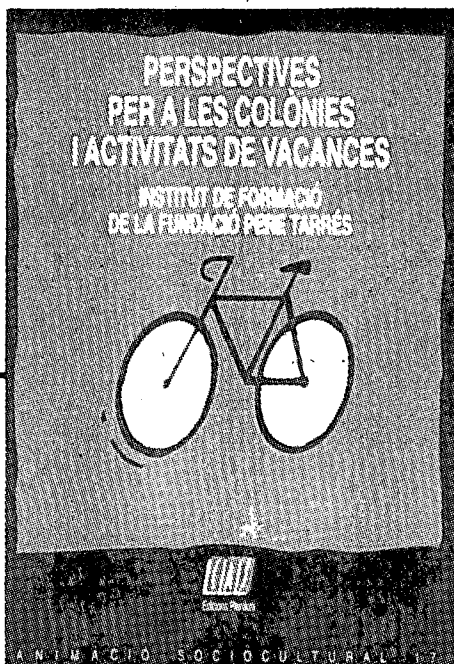
Llibres

La pedagogia del temps lliure

Perspectives per a les colònies i activitats de vacances és el resultat del simposium que, sota el mateix títol, va organitzar la Fundació Pere Tarrés amb motiu de la celebració dels cent anys de colònies a Catalunya. L'arrelament i la significació social que de seguida van adquirir les colònies fa que el nostre país sigui considerat com un dels pioners en aquest camp. Avui, els centres d'esplai possibiliten una continuïtat del treball educatiu realitzat al llarg de tot el curs escolar i promouen dins la societat els valors propis del món associatiu: iniciativa, participació, compromís, solidaritat i voluntariat. L'existència d'aquests centres ha estat l'element determinant per promoure la pedagogia del temps lliure, impulsar la formació sistemàtica dels monitors i avançar en la consolidació d'entitats d'educació en l'oci, fins a desenvolupar tota una estructura associativa que constitueix la realitat juvenil amb més participants de tot Catalunya. Els cent anys no han passat en va.

C.C.

Institut de Formació de la
Fundació Pere Tarrés,
Perspectives per a les colònies i activitats de vacances.
Edicions Pleniluni, Col·lecció
Animació Sociocultural,
Barcelona 1997, 284 pàg.

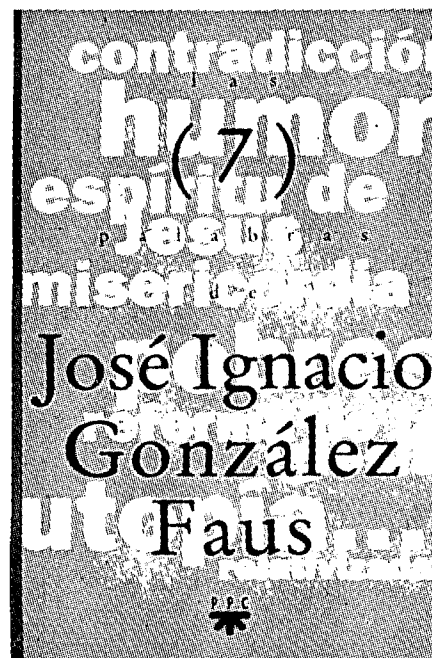

Reflexions des del llenguatge

Al pròleg l'autor relata l'origen de l'obra. Un editor de l'Editorial PPC li va proposar d'elaborar un llibre dintre de la col·lecció «Las siete palabras», en què es reflexiona sobre set conceptes. José Ignacio González Faus ha elegit els següents: contradicció, humor, esperit de Jesús, misericòrdia, pobres, reforma de l'Església i utopia... relativitzada —tot i que reconeix que n'ha deixat de banda altres tan importants com temporalitat, llenguatge, suggerència, llibertat, justícia o soledat.

«Vaig néixer —escriu González Faus— en un petit racó del planeta Terra (no comprenc aquesta necessitat de precisar més el lloc, que tan sols serveix perquè després es barallin els nascuts "d'aquí" i els "d'allà"). Sóc (com deien els meus pares per indicar quelcom bo i bé de preu) "d'abans de la guerra". Em van educar per ser un noi de dretes. En trobar-me amb Jesús de Natzaret (l'únic important que m'ha passat en la vida) em vaig anar tornant d'esquerres. Més de la meitat de la meua vida l'he passada examinant-me, i l'altre meitat examinant. D'aquest periple n'he extret una profunda lliçó: "L'home és un ésser que es resisteix a ser examinat." Malgrat que em van ensenyar que no hi ha més que un únic Déu, vaig caure molts cops en la idolatria; recordo haver adorat "sobre totes les coses" Epi, Amadeo, Mundo, Asensi i Gorostiza.»

C.C.

José Ignacio González Faus, *Las (7) palabras de José Ignacio González Faus.* Editorial PPC, Col·lecció Las siete palabras, Madrid 1996, 133 pàg.

El receptor davant els missatges publicitaris

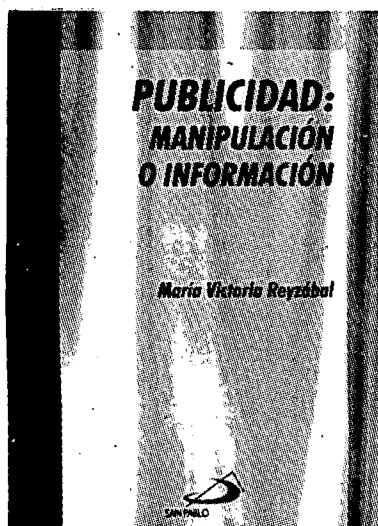
La publicitat apareix de manera tan profusa al nostre voltant que s'ha convertit en una companya gairebé ineludible a la vida quotidiana. Els missatges que ens arriben, fruit d'un interès comercial, responen també a una intenció comunicativa i a l'afany de persuadir, sense oblidar, però, el substrat estètic que presenten. Aprendre a diferenciar la informació real de la informació manipuladora dels missatges publicitaris, discernir —críticament— els seus diferents components, ens ajudarà a incorporar el fenomen publicitari dins el saber contemporani d'una forma conscient i reflexiva.

Aquest llibre pretén, més que fer un tractament exhaustiu del fenomen publicitari, centrar-se en els aspectes comunicatius (semiòtics) i ètics, i dirigir més específicament

l'anàlisi d'aquests a les seves connotacions educatives, cosa que exigeix l'abordament dels seus aspectes tècnics. La publicitat té un gran poder, però no infinit, ja que aquest es troba limitat per la capacitat crítica del receptor. L'objectiu fonamental de *Publicidad: manipulación o información* es aconseguir que tot individu es converteixi en un receptor competent i lúcid dels seus missatges en lloc d'un blanc passiu i indefens dels objectius comercials.

C.C.

María Victoria Reyzábal, *Publicidad: manipulación o información.* Edicions San Pablo, Col·lecció Aprender, Madrid 1996, 183 pàg.

Petites paràboles

Des de fa uns anys *Catalunya Cristiana* ofereix als seus lectors les interessants *Pinzelladas*, de Justo López Melús. Ara se'n recullen dues-centes, classificades en quatre apartats: «La multiforme solidaritat», «Estímul de superació», «Del món religiós» i «Del món divers». En la presentació del llibre, l'arquebisbe de Toledo assenyala que les qüestions que tracta l'autor en aquests escrits «són qüestions simples per a qüestions greus. Són fins avisos des de l'experiència de l'autor, el capellà Justo López Melús. Narracions suggerents sobre quelcom fugaç. Com paraules d'un predicador que sermoneja sense campanetes. Receptes capitalitzades al llarg de la seva dilatada experiència sacerdotal. Síntesi per a catequesi, que diverteixen els petits i aprofiten els més grans».

Són petites paràboles, resumides i reduïdes a l'essencial. Vitamines concentrades, riques en aliment, tot i que amb poca aparença. Palletes d'or de pocs grams, però amb molt de valor.

C.C.

Justo López Melús, *Pinzelladas.* Sociedad de Educación Atenas, Col·lecció Temas Vivos, Madrid 1997, 223 pàg.

Cinema

Meritxell Cucurella Jorba

Nàpols i el setè art (I)

Flanquejant un ampli golf del migdia de la província italiana, s'alça majestuosa la ciutat de Nàpols. Dorm als peus del Vesuvi i s'enfila enllà dels turons del Vomero i Posillipo per arribar a tocar la lluna que cada nit il·lumina la badia i els nocturns navegants de terra ferma.

Actualment la ciutat s'ha convertit en un important nucli industrial, és un destacat centre cultural —amb un ampli ventall de propostes culturals que van des de les joies artístiques i arquitectòniques de l'antigor fins als més avançats estudis superiors—, i un focus que irradia religiositat pertot —no per atzar en tots i cadascun dels carrers del centre històric de la ciutat hi ha la imatge d'una verge, sempre guarnida amb flors i sovint fins i tot il·luminada.

Els grecs van fundar Nàpols pels volts del 600 abans de Crist, després la conqueriren els samnites i més tard depengué dels romans. L'ocuparen els bizantins i els ostrogots, per passar posteriorment al regne de Sicília i en mans dels angevins. La corona catalanoaragonesa ocupà la ciutat l'any 1442. Després passà als habsburgs castellans i als borbons per dependre del domini dels francesos. Finalment, després de tot aquest mestissatge de conquesta i ocupació, el 1860 el regne de Nàpols s'integrà al d'Itàlia.

Els múltiples conqueridors de la ciutat han deixat un esplèndid i vast llegat artístic: des de restes gregues i romanes fins a un sens fi d'esglésies, sense oblidar, evidentment, tots els edificis emblemàtics. Són de cita ineludible el Castel dell'Ovo, gairebé surant damunt les cristal·lines aigües del Mediterrani; el Castel Nuovo, erigit per celebrar

l'arribada a Nàpols d'Alfons I d'Aragó l'any 1443; el monestir de Santa Chiara, fent gala d'un estilitzat gòtic provençal; l'església de Gesù Nuovo i la seva decoració sumptuosa, o la cartoixa de San Martino, entre molts d'altres.

Al segle XVIII a Nàpols hi havia quatre conservatoris de música, mostra palpable d'una àmplia tradició musical; el 1737 es va inaugurar la principal palestra de l'escola napolitana de música, el soberbi i delicat Teatro San Carlo; avui són molts els grups de música que canten, encapcelats per Pino Danielle i els seus sequaços, les peïes i les alegries que es viuen pels carrers i per les places d'una ciutat amarada de mediterranisme i amb regust de cafè espès.

Sense deixar de banda el món de la

bohèmia i la creació artística, endinsem-nos en l'aportació napolitana a la ja centenària història del setè art. Les primeres passes del cinema italià són paral·leles a les dels altres països, de manera que la primera manifestació cinematogràfica és de l'any 1896, es tracta del film *Arrivo del treno nella stazione di Milano*. Després el cinema adoptà un to monumentalista, històric i espectacular i més tard es desenvolupà un estil popular i realista.

Les produccions de caire monumentalista i el divisme femení van condemnar el cinema italià a films mediocres i d'ínfima qualitat. Per posar-hi remei, Benito Mussolini va crear l'any 1935 el Centro Sperimentale di Cinematografia i el 1937 va fer construir els estudis de Cinecittà. D'aquesta manera el dictador facilitava la creació d'un cinema feixista i grandiloqüent, cosa que desagradava en gran manera els alumnes inquiets del Centro Sperimentale. Fou així com Giuseppe De Santis, Michelangelo Antonioni, Pietro Germi i Luigi Zampa, entre d'altres, van fer brotar les primeres llavors del cine neorealista en plena dictadura feixista. El neorealisme és una «nova manera» de fer cinema que va gaudir d'un gran ressò internacional i que s'interessava sobretot pels temes socials, adoptant així un caire documentalista o de

crònica de la realitat. Ara bé, si haguéssim d'establir una data que marqués l'inici de l'esmentada tendència cinematogràfica, aquesta seria l'any 1945, quan Roberto Rossellini donava a conèixer la seva colpidora *Roma, città aperta*, que va fer estremir un públic

que acabava de viure en la seva pell la tràgica guerra. Recordem que som a l'any 1945 i la Segona Guerra Mundial tot just ha arribat al seu final. *Roma, città aperta* era l'inici d'una trilogia que Rossellini continuaria amb *Paisà* (1946) —que conta la relació del poble italià amb els seus alliberadors— i acabaria amb *Germania, anno zero* (1947) —una pel·lícula sobre el Berlín de la postguerra. Més tard, sota l'emblema del neorealisme s'aixoplugarien figures com Cesare Zavattini i Vittorio De Sica.

Entre els anys 1910 i 1920 apareix a les pantalles la figura de la diva, som encara a l'època del cinema mut, però dues dives rivals fan parlar pels descosits: Lydia Borelli i Francesca Bertini.

Elena Seracini Vitiello és el veritable nom de l'actriu teatral i cinematogràfica coneguda amb el pseudònim de Francesca Bertini, que fou, sense cap mena de dubte, la més gran estrella del cinema silent. De pare napolità i mare florentina, Bertini es va iniciar en el món de l'espectacle des de l'escenari del Teatro Nuovo di Napoli, heus aquí la seva relació amb Nàpols. La popularitat de Francesca Ber-

Totò en un dels seus gestos característics.

tini va lligada, indissolublement, al segon decenni del segle, en què va interpretar més de noranta films, entre els quals destaquen *La signora delle camelie* (1915), *Assunta Spina* (1915) o *La donna nuda* (1918). El personal estil de la Bertini la va convertir en una actriu famosa arreu del món, fins al punt que les més prestigioses cases de moda parisenques llançaven les seves noves creacions «a la Bertini».

Entre els grans actors napolitans del cinema sonor, cal destacar la figura de Raffaele Viviani (1888-1950). On Viviani fa gala dels seus dots interpretatius és a *La tavola dei poveri* (1932), del director Alessandro Blasetti. Totò deia que Viviani havia estat el seu gran mestre, una mena de «pare espiritual».

Suara hem parlat de Totò (1898-1967), príncep de Curtis, però sobretot príncep dels còmics. Totò és, certament, la immortal imatge de la Nàpols que fa riure. Durant gairebé una cinquantena d'anys Totò va omplir de rialles els vespres dels napolitans, però cap als últims anys el públic va sentir envers la figura del còmic una mena d'afecte ple de tendresa. Tot-hom sabia que Totò podia perdre la vista d'un moment a l'altre. Per aquest motiu el seu rostre còmic es va tnyir d'un vel de tristor i d'humanitat per esdevenir melangiosament grotesc. Si la Gioconda no sabem on mira, quan contemplem un retrat del gran bufó napolità mai no sabem si és més a prop de la rialla o si, en canvi, s'acosta a la llàgrima i a la melangia. Totò podia prescindir de guions i guionistes, un sol gest o un diàleg improvisat feien riure tot seguit el públic. Cari-

catürista de mena, titella de carn i ossos, Totò encara avui fa riure el món sencer.

La carrera artística de Totò comença el 1917 en un petit teatre de Nàpols, després va formar la seva pròpia companyia teatral i no va ser fins al 1937 que va entrar al mític univers del cinema. Quan el cinema va voler fer seu el «fenomen Totò», el nostre actor era popularíssim arreu dels teatres napolitans. La comicitat de Totò era equiparable a la de Xarlot o Buster Keaton. Del període 1937-1940 són les seves tres primeres pel·lícules: *Fermo con le mani*, *Animali pazzi* i *San Giovanni decollato*. Segons el periodista i crític

teatral i cinematogràfic Sergio Lori, autor d'una obreta que porta per títol *Da Totò a Troisi*, és inoblidable el Totò de *Totò cerca casa* (1949), el patètic i grotesc personatge de *Yvonne la nuit* (1949), el pintoresc estafador de *Guardie e ladri* (1951), el protagonista de *Totò e i re di Roma* (1952) o de *Dov'è la libertà* (1952), la crepuscular figura del camperol a la ciutat en *Una di quelle* (1953), els seus papers a *Totò e Carolina* (1953), a *L'oro di Napoli* (1954) o *I soliti ignoti* (1958), l'ingenu de la *Banda degli onesti* (1956), el

general pensionista de *Il comandante* (1963), el patró de *Arrangiatevi!* (1959), l'actoret desocupat de *Risate di gioia* (1960), al costat de l'esplèndida Anna Magnani, sense oblidar l'últim Totò de *Uccellacci e uccellini* (1966), que dirigida per Pier Paolo Pasolini va ser tot un èxit en l'edició de l'any 1966 del Festival de Cannes.

La comicitat desbordant de la figura de Totò permet a Pasolini (1922-1975) entroncar amb els orígens del teatre italià —la *commedia dell'arte*— i amb les fonts de l'humor popular. El tàndem format per Totò i Ninetto Davoli, protagonistes de *Uccellacci e uccellini*, té una gran importància en el cinema de caire festiu de Pasolini.

L'última visita que el príncep de Curtis va fer a Nàpols va ser l'any 63. Ja tenia la vista molt dèbil, però en veure com tothom el festejava no va poder reprimir un plor de joia. El 15 d'abril de 1967 Totò moria víctima d'un infart a la Via Monte Parioli, a Roma. En honor seu es van celebrar dues cerimònies fúnebres, una a Roma i una altra a Nàpols. Els funerals a l'ombra del Vesubi van commoure tots els assistents, ni tan sols el sacerdot podia oficiar la cerimònia de tan emocionat com estava.

Totò deia que no podia treballar abans de les dues del migdia perquè, segons ell, *al mattino non si può far ridere*. D'anècdotes i fets curiosos d'aquesta mena se'n podrien contar l'alçada d'un campanar. Era un heroi popular, però també tots els monstres del món de l'espectacle guarden un entranyable record d'ell. De Sica deia que era un veritable *clown*, i que de comedians com ell en neix un cada cent anys.

RÀDIO

RÀDIO ESTEL (Barcelona: FM 106.6)

Cada dia:

- de 02.00 fins a les 21.00 h Radiofórmula musical amb butlletins informatius cada quart d'hora.
- Comentaris de l'Evangeli a les 7.30 i a les 15.30.

Dilluns

23.00	Rebobina	01.00	Yesterday
24.00	La paraula a mitjanit	02.00	Selecció musical
01.00	Fila 7		
02.00	Selecció musical		

Dimarts

23.00	El perquè de tot plegat	01.00	Cova de Jazz
24.00	Versió original	02.00	Selecció musical
24.30	I tu què fas?		
01.00	Dos quarts de nit		
02.00	Selecció musical		

Dimecres

23.00	Nit d'estels	01.00	Cova de clàssics
24.00	Nocturns per acordió	02.00	Selecció musical
24.30	De la lletra i de la música		

Dijous

23.00	En família	22.00	Fons de catàleg
23.40	Agenda	23.00	Els colors
24.00	Obladi Oblada	23.30	El tren de la música
		24.00	Estel de colors
		02.00	Selecció musical

RÀDIO VATICANA (OM 1.530, entre d'altres) - Cada dia 20.40h: *Rosari*: en llatí des del Vaticà. A les 22.10h: *Noticiari*.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE BARCELONA

CATALUNYA RÀDIO (Barcelona: FM 102.8) - Diumenge a les 07.30h: *Paraules de vida*: conversa sobre un tema d'actualitat des de l'òptica de la fe (director: Oriol Llop).

TELEVISIÓ

La 2

Dg. 24. 08.45 *Tiempo de creer*09.00 *Pueblo de Dios*09.30 *Últimas preguntas*09.55 *Testimonio*

10.00 *Santa Missa*: amb la participació de la Coral Mare de Déu del Portal, dels Prats de Rei, Anoia (bisbat de Vic), sota la direcció de Jaume Casamitjana (director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Jaume Planas i Pahissa).

10.45 *Santuaries de Catalunya*Dl. 1 17.15 *Pueblo de Dios*

COPE/RÀDIO MIRAMAR (OM 783) - A les 21.00h: *El espejo de la Iglesia*. Diumenge a les 09.00h: *Santa Missa*. A les 09.45h: *Informatiu diocesà*. A les 10.00h: *Iglesia es noticia*: informació diversa de les diòcesis, de la Conferència Episcopal Espanyola i de l'activitat del Sant Pare i de la Santa Seu. A les 22.00h: *La linterna de la Iglesia*.

RÀDIO 1 (RNE, OM 738; Barcelona: FM 88.3) - Diumenge a les 08.15h: *La Misa de España* (des de Madrid).

RÀDIO 5 (RNE/Catalunya, OM 1.503) - Divendres a les 17.38h: *Fets i criteris*.

RÀDIO BARCELONA (OM 666) - Diumenge - De 22.05 a 23.00h. *Objectiu, l'home*: programa de valors humans. El cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista a Mn. Amador Roig Santacana, sotsdelegat de l'Apostolat del Mar de Barcelona; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominical» de l'arquebisbe Ricard Maria Carles, de Barcelona (director: J. M. Alimbau).

RÀDIO Cerdanyola (FM 92.4) - Diumenge a les 10.30h: *Moments de vida*: programa cultural religiós; director: Josep Àngel Saiz.

RÀDIO CIUTAT DE BADALONA (FM 94.4) - Diumenge 09.45h: *Vida i esperit*.

RÀDIO DESVERN (FM 98.1) - Dimecres 20.05h: *Veus de la Parròquia*: programa d'informació i formació religiosa i humana.

RÀDIO MARICEL (Sitges FM 107.7) - Divendres, a les 20.00h: *La punta* (director: Jordi d'Arquer i Terrasa).

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2) - Dissabte a les 09.00h: *Obrim camins*: programa de valors humans i cristians (director: Octavi Sánchez).

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE GIRONA

Departament de Ràdio: c/Albareda 15 pral 1a
17004 Girona; Tel (972) 22.27.75; Fax. 20.18.55

ESGLÉSIA VIVA: programa setmanal de 30 minuts de durada amb reportatges i entrevistes d'actualitat cristiana, social i humana. Té les seccions: *La Paraula del Bisbe*, a càrrec de Mn. Jaume Camprodon i Rovira; *Costumari cristià*, explicacions a costums i tradicions de l'Església, amb Joan Baburés; *La veu dels joves*, amb Jaume Reixach; *Notícies i El significat de l'Evangeli*, per Pere Carreras. També, cada mes, hi ha una crítica cinematogràfica feta per Antoni Bardera. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten diverses emissores locals.

EL CAFÈ INTERNACIONAL: programa setmanal de 30 minuts de durada que recull els grans artistes i grups de la música melòdica i lleugera dels últims anys amb frases, missatges humans i paraules de reflexió. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten diverses emissores locals.

LA COVA DEL COUNTRY: Espai setmanal de 30 minuts de durada amb la col·laboració de l'Associació Europea de Música Country, que fa un repàs a la música country cristiana, godspell blanc i

country en general. Presenta: Rafael Corbí. L'emeten diverses emissores locals.

LA PARAULA DEL BISBE: microespai de 5 minuts de durada presentat pel bisbe de Girona, Mn. Jaume Camprodon i Rovira. L'emeten: diverses emissores locals.

PUNT DE TROBADA: magazine setmanal d'una hora de durada que analitza temes d'actualitat de la nostra Església. L'últim divendres de mes inclou el programa *Tots els camins porten aroma*. Dirigeix i presenta Carles Sánchez amb la col·laboració d'Àngel Rodríguez. S'emet per diverses emissores locals.

TOTS ELS CAMINS PORTEN AROMA: programa mensual que dura 30 minuts i tracta temes d'interès. Presenten i moderen: Anna Estartús i Josep Casellas. L'emeten diverses emissores locals.

Retransmissió en directe de la Missa dominical. L'emeten: diverses emissores locals.

RÀDIO SANTA COLOMA DE FARNERS (FM 91.6) - Dimecres a les 22.15h: *Maranatha*, un programa per descobrir i compartir el nostre tarannà cristià com a catòlic avui.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE LLEIDA

RÀDIO POPULAR DE LLEIDA (OM 1.224) - Dissabte 13.40h: *Iglesia es noticia*: entrevista de caràcter humanístic-religiós i paraules del bisbe Malla, de Lleida.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE SOLSONA

RÀDIO MUNICIPAL DE BELLPUIG (FM 107.3) - Dissabte a les 14.00h i diumenge a les 12.00h: *Temps Obert*, inclou la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO LA VEU DE NAVÀS (FM 107.9) - Diumenge a les 10.00h: *Església viva*: amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO PUIG-REIG (FM 107.3) - Diumenge a les 09.30: *Conversa setmanal* del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO LA VEU DE TÀRREGA (FM 107.5) - Dissabte a les 09.00h: *Magacín*: amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE TARRAGONA

PARAULA I VIDA: Escriu i presenta Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Tarragona i primat. L'emeten diverses emissores locals.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE TORTOSA

FE I VIDA: (es publica al full «Vida diocesana»). L'emeten diverses emissores locals.

PRODUCCIÓ AL BISBAT D'URGELL

RÀDIO PRINCIPAT (FM 105.0).

RÀDIO ANDORRA (FM 91.1-94.2) - De dilluns a divendres a les 07.05h: *Déu vos guard!* Santoral, reflexió i agenda. Diumenges i festius a les 09.00h: *Santa Missa*.

Donem notícia de les emissions religioses, tant per ràdio com per televisió, que ens són comunicades. Agraïrem la recepció de controls d'emissió.

C 33

Ds. 23 09.00 *Signes dels Temps*:

No hi ha programa fins al setembre.

TV de Mataró (Canal 64)

Dv. 22/8 20.30 *Creure avui*:

No hi ha programa fins al setembre.

Dv. 29/8 20.30 *Creure avui*:

No hi ha programa fins al setembre.

CTV (Centre Televisiu Vaticà)

Retransmissió via satèl·lit europeu Eutelsat II-16° E.
37V. freq. 11.575 GHz, 6.60 italià, 7.50 anglès.

Diumenge 12.00-12.30 *Angelus* (directe)Dimecres 11.00-12.30 *Audiència general* (directe)De dilluns a divendres 18.10-18.25 *Informació*Dissabte 18.10-18.25 *Speciale Lumen 2000*

Barcelona

• **EXERCICIS ESPIRITUALS PER A RELIGIOSES.**— Del 3 al 12 de setembre, dirigits pel P. Ramon Setó, cmf, a la casa d'espiritualitat Maria Antònia Paris, c/ Major de Sarrià, 169 - 08017 Barcelona, tel. 93/ 203 72 12 i 203 74 04.

• **TEMPORADA DE CONCERTS D'ESTIU A LA BASÍLICA DE MONTSERRAT.**— Dins de les celebracions dutes a terme amb motiu del 50è aniversari de l'entronització de la imatge de la Mare de Déu de Montserrat, l'abadia de Montserrat ofereix enguany, per tercer any consecutiu, la temporada de concerts d'estiu. La basílica de Santa Maria acull els amants de la música amb una programació variada i atractiva. El 5 de setembre, a les 21.00, el grup Ensemble Accentus de Viena clourà el cicle amb un recital de romanços dels jueus sefardites dels segles XIII al XVI. L'accés a l'aparcament del recinte de Montserrat serà gratuït i el bar-cafeteria del recinte del santuari restarà obert fins a mitjanit. L'entrada al concert és gratuïta.

• **CONCERT DEL COR DE CAMBRA «LIEDER CÁMERA» DE SABADELL.** El 5 de setembre, amb obres de Rheinberger, Lamote de Grignon, Vila, Tortell, Guzmán, Falla, Montsalvatge, Pladevall i Morera. A les 23.00, a l'església de

Sant Agustí, c/ de l'Escola Pia, 92 - Sabadell, tel. 93/ 841 10 05.

• **FESTES DE LA MARE DE DÉU DE LA SALUT, A GRÀCIA.**— Celebració del 50è aniversari de la reposició i benedicció de la imatge. Preparació de la festa al santuari, el 5, 6 i 7 de setembre, a les 19.15, amb rosari, pregàries pels malalts i cants a la Mare de Déu. El dia 8, al matí, repic de la campana; a les 10.30, Eucaristia solemne i ofrena floral; a les 12.00, a la parròquia, missa, i a les 20.00, celebració eucarística solemne. A la tarda, al santuari, a les 19.15, darrer dia de pregàries pels malalts de la parròquia, de la ciutat i del món, cants marians i cobles a la Mare de Déu de la Salut. Els veïns del carrer Argentona, del dia 6 al 14, continuen la tradició de celebrar la festa major del barri.

• **UNIÓ COMARCAL DE LLIGUES DE PERSEVERANÇA DEL BAIX LLOBREGAT.**— La propera Hora Santa se celebrarà el 7 de setembre, a les 17.45, a la parròquia del Sagrat Cor de Jesús (Cripta Gaudí) de la Colònia Güell. La predicació anirà a càrrec de Mn. Ignasi Arana i Sanameterio.

• **CONCERT DEL GRUP D'ARPES «ROSA BALCELLS».**— El 7 de setembre, dins de les XXIV Nits musicals a Santa Maria de Palau Solità, amb obres de Bach, Haendel, Makarova, Glazunov, Katxaturian i Prokofiev, a les 19.00, a l'ermita de Santa Maria de Palau

Solità. Per a més informació, tel. 93/ 864 82 04.

• **FESTA DE LA MARE DE DÉU DE LA CINTA, PATRONA DE TORTOSA.**— La confraria i cort d'honor de la Verge de la Cinta a Barcelona celebra la festa de la seva patrona el 7 de setembre, a les 11.00, a la basílica parroquial de Santa Maria del Pi.

• **CENTRE CRISTIÀ UNIVERSITARI.**— El 15 de setembre es reprendrà el res de les vespres que, com sempre, seran de 19.30 a 20.00. Durant el mes de setembre, el CCU obrirà de dilluns a divendres, de 17.00 a 21.00. CCU, c/ Villarroel, 81 - 08011 Barcelona, tel. 93/ 323 33 68.

• **GRUPS D'ORACIÓ I AMISTAT.**— Organitzen el 18 d'octubre, amb motiu del Domund i per celebrar l'any de Jesucrist, una Jornada missionera. Començarà a les 10.00, al Temple Expiatori del Tibidabo amb laudes i una Eucaristia. Després, a la casa d'espiritualitat Mater Salvatoris tindrà lloc el dinar i les convivències fins a les 18.00. Per a més informació, Grups d'Oració i Amistat, c/ Gran de Gràcia, 237, pral. 2a - Barcelona, tel. 93/ 218 10 05.

Girona

• **EXPOSICIÓ DEL RETAULE DE LLADÓ.**— Exposició del retaule al públic de l'1 al 30 de setembre, dins del cicle «La peça del mes».

INFORMACIÓ DELS CURSOS A BARCELONA

«Descobrir-me a mi mateix»

novahumanitas

Dr. Josep Font (català)
AGOST

Del 17 (20h) al 21 (20h) a Martí Codolar - Av. Cardenal Vidal i Barraquer, 1
Del 24 (20h) al 28 (20h) al Casal Borja, c/ Llaceres, 30 - Sant Cugat
Setembre: del 31 d'agost al 4 de setembre, Casa de Sant Ignasi, c/ Carrasco i Formiguera, 32 Barcelona
Del 7 a l'11 de setembre, Casa Betània c/ Bonavista, 37 - Cornellà

Dra. M. Ángeles de los Ríos (castellà)
AGOST

Del 27 (20h) al 31 (20h) al Casal Bellesguard.
Setembre: del 19 al 23, Casa Betània c/ Bonavista, 37 - Cornellà

Inscripcions:
C/ Canuda, 4, entl. 1a - BARCELONA
Tel. 317 17 90 (de dilluns a dijous de 19 a 21h)
Tel. 417 29 48 (a qualsevol hora)

Secció a càrrec de: Teleespectadors Associats de Catalunya (TAC) Balmes, 92, 1r 1a A - 08008 Barcelona Tel. i fax (93) 488 17 57

Pel·lícules de vídeo recomanades**Per a adults**

Secretos y mentiras (Gran Bretanya, 1996)

Director: Mike Leigh. *Intèrprets:* Brenda Blethyn, Marianne Jean-Baptiste.
Narra la vida d'una família britànica, de condició humil, en què la germana gran es troba un dia amb una fill natural, que és negra. Magistral pel·lícula que aconsegueix la reflexió profunda de l'espectador. *Melodrama social *****

Tesis (Espanya, 1996)

Director: Alejandro Amenábar. *Intèrprets:* Ana Torrent, Fele Martínez.
Una de les propostes més agosarades de l'últim cinema espanyol, realitzada per un agut estudiant de comunicació audiovisual de 23 anys. *Thriller sociològic ****

Per a joves

Sabrina (y sus amores) (EUA, 1995)

Director: Sydney Pollack. *Intèrprets:* Harrison Ford, Julia Ormond.
Acceptable remake del clàssic de Billy Wilder realitzat a començament de la dècada dels 50 i protagonitzat per un trio de luxe: Audrey Hepburn, Humphrey Bogart i William Holden. *Comèdia romàntica ***

El cartero (y Pablo Neruda) (Itàlia-França, 1995)

Director: Michael Radford. *Intèrprets:* Massimo Troisi, Philippe Noiret.
Pel·lícula de to poètic i intimista sobre l'amistat que neix entre el poeta Pablo Neruda i Mario, el carter d'un poblet de la costa italiana. *Biogràfica *****

• En el període estiuenc, la secció TeleZapping recomanarà pel·lícules de vídeo en comptes dels films programats per les diferents televisions.

Valoració de les pel·lícules: *Aceptable **Bona ***Molt bona ****Obra mestra

Per a una valoració diària de les pel·lícules podeu trucar al telèfon del cinema del TAC 488 17 37.

TELE ZAPPING**TV1**

De dilluns a divendres

08.30 *Estamos de vacaciones*
Inclou: Phantom
El príncipe valiente

10.00 *Club Disney verano*

Dissabte

06.00 *Aventuras en el Pacífico*

07.00 *Todos para uno*

07.50 *Sábado fiesta*

Inclou: Teo

Yogi y la búsqueda del tesoro

La banda de Mozart

Diumenge

06.00 *Aventuras en el Pacífico*

06.50 *Todos para uno*

07.15 *Domingo fiesta*

Inclou: El show de underdog

Animaniacs

La 2

De dilluns a divendres

10.00 *Vacaciones de cine*

14.00 *Para nosotros*

Inclou: Sherlock Holmes

Don Quijote de la Mancha

Antena 3

De dilluns a divendres

07.30 *Club Megatrix*

Programació infantil

Dissabte i diumenge

07.20 *Club Megatrix*

Tele 5

De dilluns a divendres

07.35 *Archies*

08.15 *Robin Hood*

09.00 *Teknoman*

Dissabte i diumenge

De les 07.00 a les 12.00: Dibujos animados

Inclou: Fórmula uno

Grandullón

Dulce Jana

TV3

Dissabte i diumenge

08.00 *Club Super 3*

Inclou: Les aventures de l'Spot

Leo, el rei de la selva

James Bond, Jr.

C33

De dilluns a divendres

08.00 *Club Super 3*

Inclou: Doraemon

Els Picapedra

17.00 *Club Super 3*

Inclou: Teo

Els barrufets

Els fons de reserva.» Es tracta d'un retaule, del segle XVI, dedicat als patrons de la medicina, sant Cosme i sant Damià, i a sant Roc, que s'invoçava per evitar el contagi de la pesta. Prové de l'antiga col·legiata de Santa Maria de Lladó (Alt Empordà). Museu d'Art (sala 12). Palau Episcopal, Pujada de la Catedral, 12 - Girona. Per a més informació, tel. 972/ 20 38 34.

• **CONCERT DEL TRIO DE VIOLONCELS EMPORDÀ.**— El 3 de setembre, a les 22.30, a l'església de Calella a Palafrugell, amb obres de Cervetto, Fesch, Boismortier, Zumsteg i Barrière. Per a més informació, tel. 972/ 30 21 09.

• **RECITAL DE POEMES.**— A càrrec de Joan Pau Romaní (veu) i Xavier Compte (piano), dins del cicle «Nits al Museu», amb especial interès en els poemes de Miquel Martí i Pol, amb música de Frederic Mompou i composicions de Xavier Compte. El 3 de setembre, a les 22.00, al Museu d'Art. Palau Episcopal, Pujada de la Catedral, 12 - Girona, tel. 972/ 20 38 34.

Lleida

• **FESTES DE LA VEREMA A RAIMAT.**— Organitzada per l'As-

sociació de Veïns de Raimat, veremada típica feta pels veïns del poble, abillats amb vestits d'època: ball del raïm, concurs d'aixafar raïm per parelles, presentació del vi novell, concert, focs d'artifici, etc. Per a més informació, tel. 973/ 72 40 00.

La Seu d'Urgell

• **XI APLEC DE LA SARDANA A IVARS D'URGELL.**— El 7 de setembre, amb la cobla Tàrraga, durant tot el dia a l'Ermita de la Mare de Déu de l'Horta a Ivars d'Urgell (Pla d'Urgell).

Solsona

• **CASA D'ESPIRITUALITAT EL MIRACLE.**— El 13 i 14 de setembre, exercicis per a vídues i vidus, dirigits pel P. Salvador Plans. Comencen i acaben a la tarda. Organitzat pel Grup de Vidus i Vídues de l'Esperança.

Vic

• **SEGONA TROBADA DE COSOS DE PORTANTS DEL SANT CRIST DE TOT CATALUNYA.**— El 14 de setembre se celebra a Vic

la festa de l'Exaltació de la Creu. A les 9.00, concentració dels portants al claustre de la Catedral. A les 10.00, missa solemne concelebrada (hi podran concelebrar tots els mossens que acompanyin els cosos dels portants). Visites: la primera, a la Catedral. La segona, a l'església de la Mare de Déu dels Dolors. La tercera, al temple-sepulcre de sant Antoni Maria Claret. La quarta, a l'església de l'Hospital de la Santa Creu. La cinquena, a l'església parroquial de la Pietat. Visites organitzades, amb una doble finalitat: d'una banda, veure el lloc, i de l'altra, la dimensió religiosa de la Creu en aquell espai concret. La sisena, a l'Ajuntament de Vic. La setena, a les pintures de Sert de l'antiga Capella Fonda de la Pietat. La vuitena, al Museu de l'Art de la Pell de Vic. La novena, a les pintures de Sert de l'edifici El Sucre. A les 14.00, dinar de germanor a El Sucre. Després de dinar, gran vetllada a la plaça Major. La trobada acabarà amb el cant dels adéus. Per a més informació: Cos de portants de la parròquia de la Pietat (Vic). Josep Colom, tel. i fax 93/ 886 1902 (preferentment de 18.00 a 22.00).

Altres bisbats

• **MOSTRA DE REVISTES EN CATALÀ 1997.**— Del 4 al 7 de setembre, a Perpinyà (Catalunya Nord), mostra itinerant, amb taules rodones, conferències, accions temàtiques, concerts, espectacles infantils i informació de totes les revistes en general i especialitzades, escrites en llengua catalana. Organitzat per l'Associació de Publicacions Periòdiques en Català (APPEC). Tel. 93/ 412 76 28.

• CONGRÉS DE PASTORAL EVANGELITZADORA

Organitzat per la Conferència Episcopal espanyola, tindrà lloc, de l'11 al 14 de setembre, el Congrés de Pastoral Evangelitzadora «Jesucrist, la Bona notícia», al Palacio de Congresos de Madrid. Aquesta assemblea se situa dins de l'itinerari de preparació per a la celebració del Jubileu de l'any 2000, i anirà acompanyada d'una exposició sobre la figura de Jesucrist en l'art. Es preveu que hi assistiran unes 2.000 persones: bisbes, sacerdots, religiosos, religioses i laics de totes les diòcesis. La inscripció es pot fer a la secretaria general del propi bisbat. La secretaria del congrés és a la seu de la Conferència Episcopal, c/ Añastro, 1 - 28033 Madrid, tel. 91/ 343 96 98. Entre els ponents, hi ha els catalans Antoni Oriol i Ramon Prat i Pons, professors de la Facultat de Teologia de Catalunya.

Asociación de Ayuda y Defensa de la Tercera Edad

PROPER INICI DELS CURSOS PER A L'OBTENCIÓ DEL TÍTOL DE PROVA DE MADURESA

FP-1

Auxiliar clínica
Auxiliar jardí d'infància
Auxiliar psiquiatria

Auxiliar administratiu
Auxiliar forestal
Auxiliar química

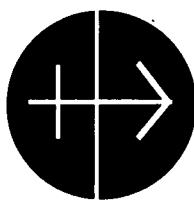
Graduat escolar
Cursos amb borsa de treball
Proves per obtenir el diploma de Dietètica i Nutrició, Geriatria i Gerontologia

Cursos reconeguts per l'IES (Institut d'Estudis Sanitaris) puntuables al ICS
Tel. 448 02 92 i 474 27 48 (tardes)
Necessitem voluntariat per atendre persones de la 3a edat

Tots els cursos es poden fer per correspondència. Tindreu un 30% de descompte en qualsevol curs si porteu aquest anunci.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL SANT PARE

- Perquè l'Església visqui en la comunió la diversitat de carismes.
- Perquè la preparació del Tercer Mil·lenni promogui l'anunci de la salvació.

Ajuda a l'Església Necessitada

i el grup Pasqua tenen l'honor de convidar-los a la **Pregària per a la unitat dels cristians**, que es realitza cada dimecres de l'any, a les 19.15h, a la parròquia Major de Santa Anna, Rivadeneyra, 3 de Barcelona.

Els esperem.

11 de setembre

DIADA NACIONAL DE CATALUNYA

CONFERÈNCIES

Els fets de l'11 de setembre, una aproximació a la nostra història.

ALT CAMP

Valls
9-9-97 • 20 h.

ALT EMPORDÀ

Figueres
4-9-97 • 17 h.

Figueres
10-9-97 • 19 h.

Sant Pere
Pescador
4-9-97 • 19 h.

Vilajuïga
8-9-97 • 19 h.

ALT PENEDES

Castellet i la
Gornal
5-9-97 • 20 h.

Puigdàlber
10-9-97 • 20 h.

Sant Sadurni
d'Anoia
4-9-97 • 20 h.

Vilafranca del
Penedès
5-9-97 • 19 h.

Vilafranca del
Penedès
9-9-97 • 18 h.

Vilafranca del
Penedès
10-9-97 • 20 h.

ALTA RIBAGORÇA

Pont de Suert
10-9-97 • 21 h.

ALT URGELL

Oliana
9-9-97 • 19 h.

La Seu d'Urgell
9-9-97 • 16 h.

ANOIA

Calaf
4-9-97 • 20.30 h.

Capellades
4-9-97 • 17 h.

Hostalets de
Pierola
5-9-97 • 18 h.

Igualada
10-9-97 • 17 h.

Igualada
10-9-97 • 20 h.

Masquefa
9-9-97 • 21.30 h.

S. Margarida de
Montbui
4-9-97 • 20 h.

Vilanova del
Cami
5-9-97 • 20 h.

BAGES

Manresa
8-9-97 • 17.30 h.

Manresa
8-9-97 • 20 h.

Manresa
9-9-97 • 17 h.

Manresa
9-9-97 • 19 h.

Manresa
9-9-97 • 20 h.

Manresa
10-9-97 • 19 h.

Manresa
10-9-97 • 20 h.

S. Joan de
Vilatorrada
4-9-97 • 17 h.

BAIX CAMP

Reus
5-9-97 • 20 h.

Reus
5-9-97 • 20 h.

Reus
5-9-97 • 20 h.

Reus
5-9-97 • 20 h.

Reus
5-9-97 • 17 h.

Reus
10-9-97 • 19 h.

Riudoms
9-9-97 • 18 h.

Vilaplana
7-9-97 • 20 h.

BAIX EBRE

Roquetes
10-9-97 • 18 h.

Tortosa
5-9-97 • 17.30 h.

Xerta
5-9-97 • 22 h.

BAIX EMPORDÀ

Sant Feliu de
Guixols
8-9-97 • 18 h.

BAIX LLOBREGAT

Abrera
5-9-97 • 20 h.

Castelldefels
10-9-97 • 20 h.

Cornellà
8-9-97 • 16.30 h.

Fontsanta-Fatjó
4-9-97 • 17.30 h.

Cornellà
8-9-97 • 19 h.

Cornellà
10-9-97 • 20 h.

Almeda
8-9-97 • 18 h.

S. Margarida de
Montbui
4-9-97 • 20 h.

Vilanova del
Cami
5-9-97 • 20 h.

S. Esteve
Sesrovires
8-9-97 • 18.30 h.

S. Feliu de
Llobregat
5-9-97 • 20 h.

Sant Joan Despi
9-9-97 • 17 h.

Cornellà
Padró
9-9-97 • 19 h.

Cornellà
St. Ildefons
9-9-97 • 20 h.

Cornellà
Riera
10-9-97 • 17 h.

El Prat de
Llobregat
St. Cosme
8-9-97 • 19 h.

El Prat de
Llobregat
St. Cosme
8-9-97 • 18 h.

El Prat de
Llobregat
9-9-97 • 20 h.

Esplugues de Ll.
4-9-97 • 19 h.

Esplugues de Ll.
9-9-97 • 19.30 h.

Esplugues de Ll.
9-9-97 • 20 h.

Esplugues de Ll.
10-9-97 • 17 h.

Gavà
9-9-97 • 20.30 h.

Martorell
9-9-97 • 19.30 h.

Olesa de
Montserrat
9-9-97 • 20 h.

S. Andreu de la
Barça
8-9-97 • 20 h.

Sant Boi de
Llobregat
Marianao
8-9-97 • 16.30 h.

Sant Boi de
Llobregat
Camps Blancs
8-9-97 • 20 h.

Sant Boi de
Llobregat
Centre
9-9-97 • 20 h.

S. Esteve
Sesrovires
8-9-97 • 18.30 h.

S. Feliu de
Llobregat
5-9-97 • 20 h.

Sant Joan Despi
9-9-97 • 17 h.

Sant Just
Desvern
5-9-97 • 20.30 h.

S. Vicenç dels
Horts
9-9-97 • 19.30 h.

Vallirana
5-9-97 • 19 h.

Viladecans
9-9-97 • 20.30 h.

Viladecans
9-9-97 • 20.30 h.

BAIX PENEDES

Banyeres del
Penedès
9-9-97 • 22 h.

El Vendrell
8-9-97 • 20 h.

Llorenç del
Penedès
5-9-97 • 22 h.

BARCELONÈS

Badalona
Morera
5-9-97 • 18.30 h.

Badalona
Lloreda
8-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Badalona
Lloreda
9-9-97 • 17 h.

Barcelona
Eixample
9-9-97 • 17.30 h.

Barcelona
Eixample
9-9-97 • 18 h.

Barcelona
Eixample
9-9-97 • 18.45 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Eixample
10-9-97 • 21.30 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 19 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 19.30 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Montjuïc
8-9-97 • 20 h.

Barcelona
Sants-Mont

ESPECIAL

TORTOSA

L' Advent, en majúscula, és un temps fort en el calendari litúrgic. Prou sabem què significa. Potser cal recordar els trets essencials de l'Advent. Són tres: camí, esperança i vigilància.

Doncs bé, a la diòcesi de Tortosa és advent, en minúscula. A Tortosa esperem l'adveniment d'un nou bisbe. Tant de bo que aquest «estat de bona esperança» esclati donant-nos aviat un bisbe.

Mentrestant, Tortosa fa el seu camí personal. Les delegacions diocesanes han dut a terme el seu programa pastoral. Tot ha continuat igual. Es deixa treballar l'Esperit i hem fet nostre el salm «el Senyor és el meu pastor, no em manca res». Com que ens hem quedat sense pastor, ens hem sentit com els servents de Jahvè: ben units i confiant en el Senyor. El camí es fa en comunió de pregària, molt il·lusio-nada, demanant a Déu un nou bisbe. La marxa de la diòcesi no ha restat paralitzada. Es fa camí.

Però fem camí esperant, al mateix temps, un bisbe que plagui Déu per la seva santedat i ens sigui molt profitós pel seu afany pastoral. Esperem un bisbe que sigui el germà gran d'aquesta família que forma l'Església particular de Tortosa. Esperem un bisbe que s'encarni plenament en la nostra realitat diocesana: un bisbat cruïlla de cultures, costums, religiositat, tradicions. Un bisbat a cavall de dues autonomies. Un bisbat partit pel riu Ebre que no separa, sinó que uneix i enriqueix la fe del poble cristià. Esperem un bisbe que visqui l'aventura fascinant de fer-nos viure la fe en una societat plural i secularitzada. Esperem un bisbe que assumeixi l'estil evangelitzador de Crist. Esperem un bisbe que «sigui servidòr de la comunió eclesial, que exerceixi el ministeri apostòlic amb senzillesa i amb proximitat als fidels, que animi personalment la vida cristiana i les activitats evangelitzadores, que tingui una comunicació freqüent amb les comunitats i amb els grups i que reconegui el pluralisme complementari i enriquidor» (CPT 122). Esperem un bisbe que duguï a la pràctica el Concili Provincial Tarraconense.

Necessitem un bisbe així perquè es constata que la vida evangèlica de la

nostra gent, com a tot arreu, forma part d'un poble de batejats, però que es troba en una situació de poca fe madura. Això és preocupant perquè, sense una fe personalitzada i adulta, al poble cristià li resulta difícil afrontar els nous reptes del nostre temps; és a dir, els reptes que presenta una societat amb força valors positius, però que es caracteritza també per un creixent sectarisme, relativisme, consumisme i hedonisme que minen, tots ells, el caliu d'una religiositat heretada dels nostres avantpassats, manifestada en moltes tradicions festives religioses. Necessitem un bisbe que faci potenciar la corresponsabilitat dels laics, comptant amb la diversitat de dons i carismes que l'Esperit Sant els concedeix, per edificar comunitats eclesials vives i evangelitzadores (CPD curs 1997/98).

Ara vigilem el moment que estem vivint. Una vigilància que ens fa adonar que cal despertar-nos del defalliment, de la rutina, de la vulgaritat. Volem, amb el nou bisbe, viure un temps nou. Vigilar, amb el bisbe, l'aventura de l'any 2000.

El nou bisbe serà el bisbe de l'any 2000. Amb el nou bisbe prepararem la nova evangelització del Tercer Mil·lenni.

I, perquè Tortosa està en estat d'«advent», volem imitar els personatges emblemàtics de l'Advent: el profeta Isaïes, la veu de l'esperança; Joan Baptista, preparant els camins del Senyor, i la Mare de Déu,

Santa Maria de l'Esperança, perquè ella sigui qui «sostingui el ritme de la nostra espera tant en els jorns grisos com en les jornades lluminoses i no permeti que ens deixem vèncer per la impaciència ni pel defalliment en els durs treballs de l'Evangeli. I que Ella, l'Estel de l'evangelització, ens ensenyi també a evangelitzar en aquests temps difícils i plens d'esperança» (EN 81).

Amb Maria, sota l'advocació de la Mare de Déu de la Cinta, tots junts fem camí i, esperançats, preguem pel nou bisbe.

Josep M. Tomás
Administrador Diocesà

A l'Església de Tortosa és Advent

Tortosa, ciutat universitària

Un pas més en el reequilibri territorial de Catalunya

Visita dels Reis l'any passat al centre de la UNED a Tortosa, en presència del president de la Generalitat de Catalunya i de l'alcalde de Tortosa.

El Pla Territorial de Catalunya contempla sis àmbits funcionals de planejament per a tot el territori català. Un d'ells és el format per les Terres de l'Ebre (Baix Ebre, Montsià, Terra Alta i Ribera d'Ebre), territori del sud de Catalunya, amb personalitat pròpia i amb vocació d'identitat que comparteix amb la resta de ciutadans i ciutadanes de Catalunya la il·lusió per construir un país capdavanter, modern i solidari.

Aquest model de país només serà una realitat si és capaç d'aconseguir un veritable equilibri territorial basat en un desenvolupament sostingut distribuït per tot el territori, beneficiant les zones menys afavorides i creant les condicions generals que facin que qualsevol ciutadà, visqui on visqui, tingui les mateixes possibilitats per realitzar-se personalment i col·lectivament.

Els estudis universitaris són un dels factors clau en el desenvolupament d'un país. El model universitari català dels últims anys ha optat per descentralitzar i ubicar els centres universita-

ris distribuïts pel territori català. A les comarques de Tarragona aquest model s'ha concretat amb la creació i la consolidació de la Universitat Rovira i Virgili, fonamentalment a Tarragona i a Reus.

Tortosa, capital de les Terres de l'Ebre, fins ara només comptava amb un Centre Associat de la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED) i amb una Escola d'Infermeria adscrita a la Universitat Rovira i Virgili, així com amb una Universitat d'Estiu de les Terres de l'Ebre, que aquest any ha celebrat la tercera edició.

NOUS ESTUDIS UNIVERSITARIS

Durant molts anys, Tortosa ha reivindicat la implantació de nous estudis universitaris, com a element bàsic per impulsar el desenvolupament del territori. Ha estat un procés llarg i tortuós que, per fi, aquest any ha culminat amb un compromís seriós per part de la Universitat Rovira i Virgili d'ampliar l'oferta universitària a Tortosa. Una oferta que es concreta en la posada en marxa, per al proper curs 1997/98, d'un Centre d'Estudis Empresarials,

així com el compromís de crear una Escola de Turisme per al curs 1999/2000, amb possibilitats d'avançar-la al curs 1998/99, i la implantació de cursos de postgrau, especialment un de Direcció i Administració d'Empreses Agroalimentàries, d'interès especial per a la zona, així com d'una oferta de crèdits variables per a diferents carreres de la mateixa Universitat.

Aquest procés d'implantació universitària a Tortosa s'impulsa a través de la Fundació Universitària Dr. Manyà, constituïda per l'Ajuntament de Tortosa i el Consell Comarcal del Baix Ebre, amb l'objectiu de consolidar una oferta universitària mínima, a través de centres adscrits a la Universitat Rovira i Virgili. Això sense descartar que a mitjà i llarg termini es pugui arribar a crear una Universitat pròpia de les Terres de l'Ebre, amb un mínim d'estudis i centres universitaris que la facin viable. Una mica seguint el model de la Universitat de Vic i sempre de comú acord amb la Universitat Rovira i Virgili, marc al qual de forma irreversible ens hem vinculat.

A Tortosa i a les Terres de l'Ebre som conscients del camí que hem de

recórrer, però tenim la il·lusió i el convenciment que és un camí sense retorn; on avançarem a poc a poc, però sense parar-nos. Sens dubte, comptarem amb el suport de la Generalitat de Catalunya, que coneix les nostres aspiracions i ens consta que vol apostar de forma decidida per impulsar el desenvolupament d'aquest territori. Un desenvolupament que sense una mínima infraestructura universitària no seria possible.

Per últim, cal comentar que aquest procés d'implantació universitària també es reforçarà el curs vinent amb la creació d'un centre de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) a Tortosa, cosa que permetrà completar l'oferta universitària no presencial al territori.

Com veiem, Tortosa ha iniciat de forma decidida l'aposta per transformar-se en Ciutat Universitària. Creiem que repercutirà positivament en el desenvolupament del nostre territori i serà aquest un esglaió imprescindible per aconseguir el tan desitjat equilibri territorial al nostre país.

Marià Curto i Forés
Alcalde de Tortosa

La institució universitària a Tortosa comença a prendre el vol

Es consolida la Universitat d'Estiu, es crea un nou centre d'Empresarials i es projecta instal·lar la Universitat Lliure

Malgrat les dificultats econòmiques i les sol·licituds d'ajuts institucionals, l'Observatori de l'Ebre continua viu, ara com a centre del CSIC i com a institut de la Universitat Ramon Llull. D'altra banda, la Universitat a Distància estatal, a punt de complir els 25 anys a Tortosa, va aplegar el curs passat 1.700 alumnes de setze carreres diferents, amb un total de 435

llicenciats fins ara. L'Escola Universitària d'Infermeria, creada el 1983, va assolir l'últim curs una matrícula de 205 alumnes atesos per catorze professors. La Universitat d'Estiu de les Terres de l'Ebre (UETE), que va tenir lloc la segona setmana de juliol a Tortosa, arriba a la tercera edició, amb 256 alumnes distribuïts en tretze cursos.

Però el més significatiu ha estat la descentralització de la UETE, amb cursos a ciutats com Horta de Sant Joan o Amposta i, especialment, a Morella, la ciutat més emblemàtica de la part valenciana del bisbat de Tortosa. Els morellans, tot i tenir clara la seva identitat valenciana, s'han sentit històricament identificats amb la mitra tortosina fins al punt que Tortosa no seria el que és avui sense aquesta aportació valenciana arribada per la via eclesiàstica. L'extensió de la UETE a Morella i el projecte de fer de Tortosa el referent de la llengua catalana-valenciana-balear —amb la creació d'una institució acadèmica de la parla comuna vora l'Ebre— són dues iniciatives que transcendeixen el fet puntual per esdevenir propostes de gran abast social i polític.

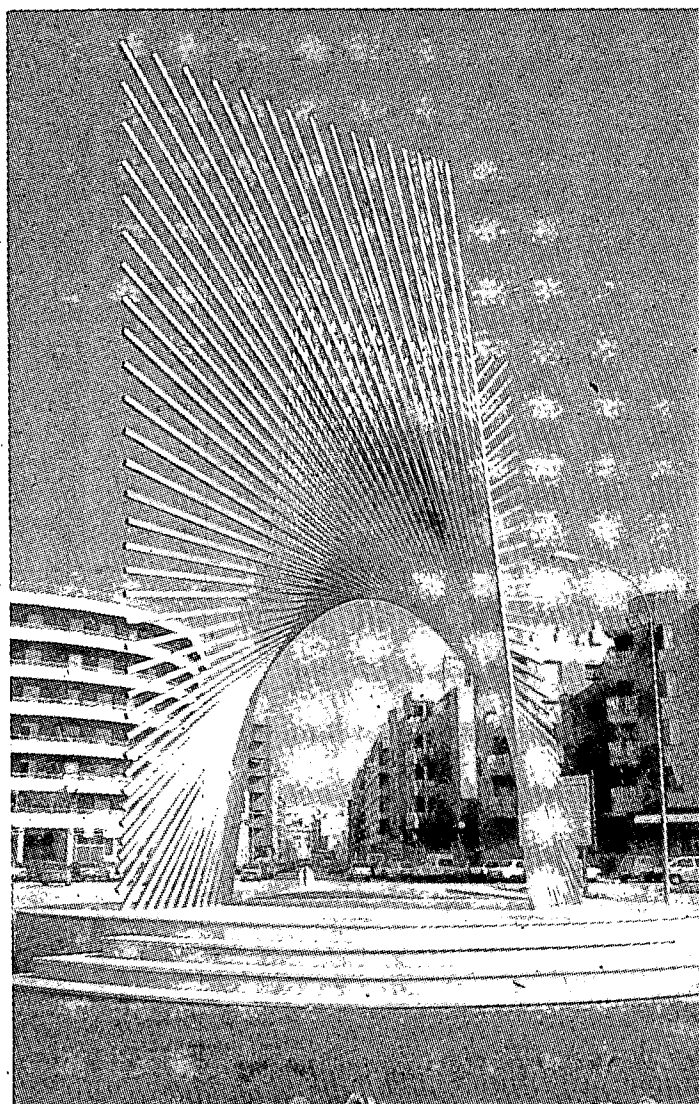
Amb el suport de les institucions locals, mitjançant la Fundació Doctor Manyà, l'octubre comença l'Escola Universitària de Ciències Empresarials, amb vuitanta alumnes, mentre s'avança en les gestions per completar l'oferta universitària pública, vinculada a la Rovira i Virgili de Tarragona, amb dues escoles universitàries per al curs 1998-99, la de Turisme i la d'Enginyeria Tècnica Industrial. També l'octu-

Claustre del col·legi de Sant Maties a Tortosa.

bre es posarà en marxa el centre regional a Tortosa de la Universitat Oberta de Catalunya. I no es pot oblidar que s'està tramitant, sota la denominació d'Universitat Lliure de Catalunya, instal·lar a Tortosa un campus per als estudis relacionats amb la tecnologia, l'agricultura, la ramaderia i els aliments.

Josep Bayerri Raga

Monument del Bimil·lenari.

En estat de «bona esperança»

A Tortosa es viu en un estat d'optimisme pels fets consolidats: la tercera edició de la Universitat d'Estiu de les Terres de l'Ebre; el centre universitari adscrit a la Rovira i Virgili, que començarà l'octubre; la possible implantació d'estudis universitaris de la Universitat Lliure; el primer doctorat concedit per l'Observatori de l'Ebre, adscrit a la Universitat Ramon Llull... L'únic fet que encara no està consolidat és l'arribada del nou bisbe de Tortosa, després que Mons. Lluís Martínez Sistach deixés la seu vacant.

Cada vegada més l'agenda cultural de l'Ajuntament de Tortosa ens convida a participar en moltíssims actes: conferències, concerts, obres teatrals... A més, en l'àmbit eclesial, s'ha restaurat a fons i amb encert la capella de la Cinta, i ja està tot lligat per fer el mateix a la catedral gòtica en un futur immediat.

Amb tot, la diòcesi va quedar òrfena quan el dia 15 d'abril Mons. Lluís Martínez Sistach va entrar de pastor a l'Arxidiòcesi de Tarragona, com a arquebisbe i primat de la Tarraconense.

Malgrat això, cal dir que la diòcesi ha seguit el seu camí, perquè l'administrador diocesà, Mn. J. M. Tomás i Prats, ha interpretat el *Nihil in novetur* amb el sentit de continuar la programació pastoral del bisbe Lluís. El nostre gòig es complirà quan aviat puguem oferir al nou bisbe la nostra col·laboració.

J. Blanc i Bahima

Turisme fluvial a l'Ebre: navegabilitat versus centrals hidroelèctriques

En els últims temps, a les comarques del sud de Catalunya, la navegabilitat del riu Ebre s'ha plantejat com una actuació transcendent per a les diferents administracions. La navegació fluvial constitueix una activitat turística de futur, ja prou experimentada i consolidada en altres països europeus des de fa molts anys. Per tal de posar-la en marxa, la Generalitat de Catalunya ha projectat unes infraestructures portuàries fluvials, com ara embarcadors, senyalitzacions, etc. Nogensmenys, l'obra emblemàtica del conjunt, sens dubte, consisteix en el dragatge de la llera del riu amb la finalitat de fer navegable la següent via, tota ella inclosa al bisbat de Tortosa: Riba-roja, Flix, Ascó, Móra, Benissanet, Miravet, Benifallet, Xerta, Aldover, Tortosa, Amposta, Deltebre, Sant Jaume d'Enveja i Gola Nord. Es tracta d'un projecte unitari que, des d'un punt de vista operatiu, ha estat dividit en tres grans trams: Riba-roja-Tortosa (81 quilòmetres), Tortosa-Amposta (14 quilòmetres) i Amposta-Gola Nord (24 quilòmetres), que estudiarem separatament.

Per al tram Riba-roja-Tortosa, hi ha tres barreres a la navegació: la presa de Flix i els assuts d'Ascó i de Xerta, que enfronten dos tipus diferents d'interessos: els hidroelèctrics i els turístics. El projecte planteja les corresponents resolucions, ja existents antigament a Flix i

Xerta però fora de servei, la qual cosa exigia la seva rehabilitació. Per al tram Tortosa-Amposta, s'ha previst el dragatge d'un canal de navegació de 50 metres d'amplada. Per tal de fer la navegació més segura, el canal serà senyalitzat mitjançant un sistema d'abalisament diürn, constituït per 146 boies laterals i 31 senyals fixades als embarcadors o a sobre d'uns pals al llarg dels marges. El calat del canal serà de dos metres i el radi mínim de les corbes, per garantir que l'encreuament de dos vaixells es pugui realitzar de manera segura, haurà de ser de 400 metres. Per al tram final Amposta-Gola Nord, que ja és navegable actualment, s'han previst obres que permetran la sortida al mar de les embarcacions. Aquesta possibilitat va lligada a l'estabilitat geomorfològica de l'hemidelta nord, on es projecta un espigó.

TURISME FLUVIAL

En definitiva, mitjançant el turisme fluvial a l'Ebre s'espera revalorar el capital turístic de la zona, promoure els creuers d'esbarjo i la navegació recreativa, crear centres d'interès complementari a la navegació i al turisme (gastronomia, artesanía, mercat del vaixell usat, lloguer d'embarcacions, etc.) i donar lloc a una important tasca educativa i cultural. Però també s'han aixecat veus crítiques: que això hagi de representar un notable impuls al turis-

me de les quatre comarques de l'Ebre és quelcom que està per veure. De moment, la rendibilitat aconseguida amunt del tram de la gola per algunes ofertes de navegació ja establertes sembla ser escassa. Allò que sí sembla clar és que la construcció i el manteniment físic dels dragats fluvials, arreu del món, solen resultar molt problemàtics i costosos. I en el cas del nostre riu hom jutja —si més no— qüestionable que aquestes despeses siguin sostenibles a mig termini per al desenvolupament i els beneficis que pot generar la navegabilitat més amunt del Delta.

El canal de dragat que s'està construint, en lloc de seguir els punts que naturalment grata el riu (propers a la vora externa en els revolts), va precisament pels indrets de poc calat, on el riu té tendència natural a reblir i sedimentar. Així que, a més d'augmentar-se el volum del dragatge i haver-se duplicat ja el pressupost inicial, tampoc queda gens clara la seva supervivència a mig termini.

EXPERIÈNCIES I ENTREBANCOS

Altrament, algunes organitzacions ecologistes consideren que, en èpoques estiuenques, quan el cabal del riu ateny els mínims anuals, la central termonuclear d'Ascó necessita gairebé tota l'aigua per a la refrigeració dels condensadors del reactor davall de l'assut; aleshores, tan sols resta en circu-

lació el canal de descàrrega. Per tant, si hi hagués una navegació oberta, mai no es podria garantir el cabal mínim necessari per poder navegar segons les condicions del projecte (de l'ordre de 60 m³/seg.). També les al·legacions dels ecologistes ha forçat a fer un estudi de localització de nàiades (mol·luscs) i a iniciar el trasllat d'uns 300.000 exemplars d'aquestes espècies (dotades del màxim nivell de protecció de la Unió Europea) que habiten en unes sis hectàrees al llit del riu, en zones que no tocaran les màquines. Tot plegat, això pot representar no menys de 50 milions de pessetes de cost addicional.

Totes aquestes experiències i entrebancos han estat determinants perquè el Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat es replantegi les estratègies abans de continuar endavant. D'aquesta manera, les obres per a la navegabilitat del riu Ebre s'hauran de fer de la mateixa manera que es fan les carreteres, o sia, a trams i a còpia d'anys i molta, molta paciència. Esperem, a la fi, el seu final exitós, per tal que els estadants de les Terres de l'Ebre no pensin que això de la navegabilitat del riu és tan sols una exòtica narració, o sia, un pur exercici de romanticisme.

Josep Maria Franquet i Bernis
Enginyer agrònom, president de l'Institut d'Estudis Dertosenses

400 aniversari de la consagració de la catedral

El 8 de juny de 1597, segons l'acta firmada pel notari Pere Puigvert, el bisbe Gaspar Punter va consagrar solemnement l'actual catedral gòtica. Van ser testimonis d'excepció el delegat regi Agustín de Boteller i Oliver i els procuradors de la ciutat Esteban Curto, Vicente Llopis i de Xixón, Bernardo Alaix i Andrés Astor. Van acompanyar el prelat en la cerimònia pontifical les vuit dignitats i alguns canonges del capítol catedral. El bisbe Punter va dedicar la nova seu a Santa Maria, Mare de Déu.

Com que la catedral és el signe per antonomàsia de la unitat de l'Església diocesana, el capítol no podia ignorar aquesta efermèride i ha aprofitat aquesta referència cronològica per subratllar que la catedral, a més de ser l'església pròpia del bisbe, es reafirma no tan sols com a espai religiós, sinó també artístic i cultural. Per tant, s'ha projectat una sèrie d'actes que tindran lloc durant tot l'any jubilar. El 8 de juny passat, l'arquebisbe i primat de Tarragona, Dr. Lluís Martínez Sistach, va oficiar el solemne Pontifical, assistit pel capítol, l'administrador diocesà i un gran nombre de sacerdots i religiosos de la diòcesi. Tot seguit, es va inaugurar al claustre una exposició fotogràfica de totes les «pedres clau» de l'interior de la catedral.

Al llarg de tot l'any jubilar tindran lloc celebracions litúrgiques per a sacerdots. Els professors de religió i catequistes celebraran a la catedral l'obertura de curs per subratllar que exerceixen la seva funció en virtut de la missió que els confereix el bisbe. Es convocarà les associacions pietoses i apostòliques per a una solemne funció eucarística. També se celebrarà una jornada de joventut i una altra dedicada a la família, juntament amb actes culturals (com exposicions sobre temes de la catedral i records fotogràfics d'esdeveniments celebrats a la seu), conferències i concerts de música sacra.

Manuel García Sancho
Degà, president del Capítol Catedralici

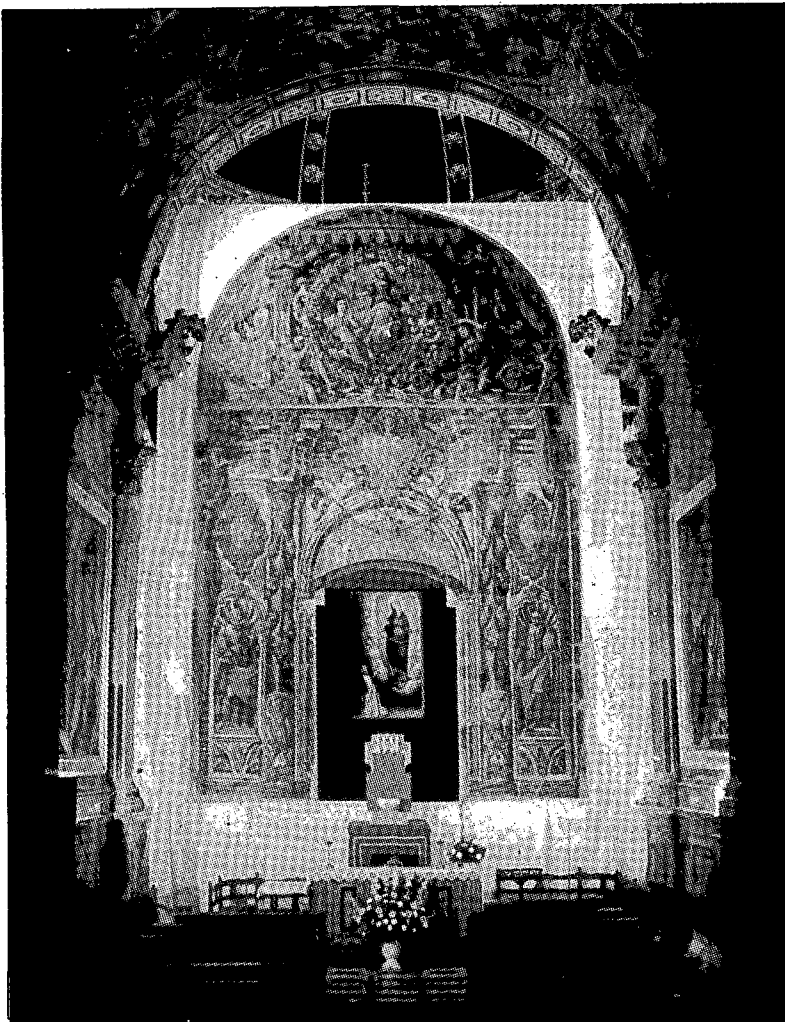
Plafó de la cúpula de la capella de la Cinta, ja restaurada.

La Reial Capella de la Cinta «in restauro»

L'any passat donàvem la notícia del començament de la restauració de la Reial Capella de la Cinta. Després de dos anys d'intens treball, i si no hi ha cap imprevist, inaugurarem la restaurada capella dintre de la celebració dels quatre-cents anys de la segona consagració de la catedral de Santa Maria de Tortosa, al mes de setembre. Els treballs de restauració han estat molt variats, i en diferents disciplines, que van des de l'impermeabilització de cobertes, passant per la consolidació d'algunes parts estructurals, la neteja dels marbres existents, fins a la complexitat de la recuperació dels conjunts escultòrics i la pintura mural.

L'anàlisi des de la disciplina pròpia de la restauració ha estat variada, i cada part de la capella ha tingut un tractament diferenciat, segons l'estat de la pintura i l'autoria de l'obra. Com a mínim tenim datats quatre artistes que han intervingut en criteris pictòrics i escenogràfics diferents.

Cronològicament la restitució pictòrica ha estat realitzada inversament a la datació de l'obra. La restauració del frontal de la capella per on es va començar va donar les pautes als criteris d'intervenció barroca, valorant tot allò que envoltava la mateixa escenografia de l'obra. El portal pensat com un teló pintat sobre taules de fusta oferia un espai obert per uns àngels, on se centrava la Mare de Déu, custodiada per sant Pere i sant Pau. L'obra, realitzada cap a mitjans del segle XVIII tal vegada per l'acadèmic Tomás Bayerri, va presentar les primeres grans decisions de recuperar les textures originals dels daurats i sobre tot la necessitat de refer els detalls dels conjunts escultòrics en base als criteris del barroc.

Retaule de llenç redescobert i aprofitat amb motiu de la restauració de la capella de la Cinta.

El primer tram de la nau va presentar una problemàtica ben diferent. El conjunt pictòric que representa l'Ascensió al cel de la Mare de Déu després de la seva baixada a Tortosa, pintat probablement cap a finals del segon terç del XVIII, per Pascual Nespletera, presenta una composició pictòrica ben curiosa i novedosa per a l'època. El conjunt de personatges col·locats sobre la balustrada barroca fa referència als estaments eclesiàstics i civils de la ciutat. Les pintures en alguns casos gairebé havien desapa-

regut per les filtracions d'aigua, en altres casos algunes figures originals havien estat esborrades per anteriors restauracions. La intervenció ha recuperat la iconografia original gràcies a unes fotografies realitzades abans de la guerra civil, recreant els àngels i músics desapareguts i la coronació original de la Verge.

La segona volta de la capella pintada cap als anys 30 del segle XVIII per José Medina, representa el moment de la donació en penyora del cingul de la Mare de Déu a Tortosa. El conjunt pictò-

ric de la Verge enmig dels querubins, envoltat d'un cornissament d'arquitectura barroca, integra la pintura mural a l'arquitectura de la capella. Lateralment, a manera de reproducció, una imatge de la ciutat sobre el riu i de l'interior de la catedral, amb interessants detalls sobre la Tortosa d'aquell temps, remunten la volta. És curiós, tanmateix, el detall no perceptible quasi des del terra de la capella dels llibres de Lutero, Calvino, Maniqueo, Arió i Ghiberto com a contraposició a les religions flagrants del llibre de la Bíblia.

EVOCACIÓ DE LES DONES DE L'ANTIC TESTAMENT

El creuer de la capella presenta tota la intensitat de la qualitat pictòrica de Dionisio Vidal, pintor del primer quart del XVIII. Pautada la temàtica pel capítol, com es pot demostrar en la correspondència entre el pintor i els canonges, les pintures són una evocació de les dones de l'Antic Testament que podien ser prefiguratives de la Verge Maria. La figura de la dona i dels diferents fets bíblics en les seves cites corresponents adornen la cúpula central, dividida en vuit parts: Débora, Judit, Rebeca, Abigail, Jael, Maria, Raquel i Ester. Sobre les petxines que suporten la volta central i la llanterna hi ha els profetes que van anunciar la Maternitat virginal, Moisés, Isaïes, Jeremies i Ezequiel. La tècnica d'intervenció en aquest cas ha estat d'absoluta neutralitat, ja que tant la qualitat pictòrica com el bon estat de la pintura així ho aconsellaven. Després d'una completa neteja, tan sols es van refer amb tècnica puntillista aquelles parts on el suport original de calç havia estat alterat.

Les pintures de les voltes del presbiteri representen la baixada de la Mare de Déu a Tortosa, acompanyada de sant Pere i sant Pau, pertanyen a Dionisio Vidal i són de començaments del segle XVIII. L'estat de les pintures no és gaire bo, essencialment per diferents retocs pictòrics que han desvirtuat les pintures originals. La tècnica a utilitzar després de la neteja i consolidació serà la reposició pictòrica d'acord amb les fotografies anteriors a les últimes restauracions.

Un altre fet important ha estat la recuperació de les antigues pintures que estaven col·locades al lloc de l'actual tabernacle, que va tardar gairebé cent-cinquanta anys a ser construït. Fins aleshores es va realitzar un altar provisional amb pintures sobre tela, que són les que s'han netejat i reentelat provisionalment. No sabem encara l'autoria, però cal datar-les de començaments de segle XVIII. La iconografia és molt similar a la que es realitzarà posteriorment en l'arquitectura i l'escultura, solament el canvi de la representació de l'actual Verge de la Cinta, per la virtut de la fe en les pintures sobre tela.

Josep Lluís Guinovart

La Universitat d'Estiu de les Terres de l'Ebre celebra la seva tercera edició

L'acte inaugural de la tercera convocatòria de la Universitat d'Estiu de les Terres de l'Ebre va ser presidit pel Dr. Josep Font i Cierco, director general d'Universitats, en representació del conseller Xavier Trias. El doctor Víctor Toledo, catedràtic d'ecologia de la Universitat Autònoma de Mèxic, va impartir una lliçó inaugural sobre el tema *Desenvolupament sostenible: el repte del segle XXI*. Els cursos programats, tretze en total, volen incidir en temes i problemàtiques importants per a les Terres de l'Ebre però, al mateix temps, d'interès general.

Com l'any passat, les activitats s'han desenvolupat en diferents llocs: Tortosa, Amposta, Deltebre i Horta de Sant Joan. També Morella, a la comarca dels Ports, administrativament fora de les Terres de l'Ebre, però culturalment, històricament i sociològicament tan a prop, es va sumar al mateix esforç comú per a un futur millor. Com ja és tradició, els cursos es van impartir durant el mes de juliol al Seminari Diocesà de Tortosa.

La celebració d'aquesta tercera edició ha estat possible gràcies a la participació col·lectiva. L'associació per a la Universitat d'Estiu de les Terres de l'Ebre, amb el

capital humà i acadèmic que representa, s'ha encarregat de la seva organització mitjançant l'acció de la junta i de la comissió executiva. Les institucions públiques, encapçalades per l'Ajuntament de Tortosa, amb la seva aposta decidida a aquest projecte, les entitats i les empreses lligades a aquestes comarques i als col·legis professionals, amb les seves aportacions econòmiques, han contribuït a la viabilitat del pla. Finalment, cal destacar el reconeixement acadèmic, liderat per l'Institut Joan Lluís Vives, amb el prestigi del nivell que atorga a les activitats organitzades i el suport del Comissionat d'Universitats i la Unesco. Aquest suport de la Unesco és l'altra gran novetat important de l'edició d'enguany. Arran de la visita de Federico Mayor Zaragoza, director general de la Unesco, vam començar contactes amb aquesta institució, que s'han concretat en el suport explícit als cursos: *Aigua i Mediterrània al segle XXI* i *La Mediterrània davant el Tercer Mil·lenni: convivència, conflicte i diàleg*.

A tots ells, el nostre agraïment més sincer.

Josep Batlló

«El nostre repte és predicar el missatge clar i viu de Jesús»

Fa uns anys, una consigna ressonava en totes les aules i els temples de l'Església universal: «Posar-se al dia.» Després es va matisar: «Diàleg amb el món.» Ara hem precisat: s'ha de «reevangelit-

zar». Hi ha Església perquè s'ha de transmetre el missatge de Jesús, aquell mateix missatge que sembraren a les nostres terres els primers evangelitzadors. El Concili de les nostres esglésies

de la Tarraconense s'iniciava amb aquesta pregunta: «Esperit, què dius a les Esglésies de la Tarraconense?» La resposta és clara: que sigueu més evangelitzadors.

La barca de la nostra Església de Tortosa, amb molts segles de navegació i forta i rica càrrega de vides i institucions, emprèn, en un mar marcat per la secularització, nova singladura tant per a la fita del 2000 com per al nou timoner. I, sobretot, perquè viu una nova època.

Ha passat l'època de Cristiandat en

què l'Església es podia sentir emparada, protegida, defensada i ajudada pels poders públics. Potser també ha passat l'època en què el seu humus, fora ja de l'oficialitat, impregnava els costums, la moral pública i la vida de família. Ara, sense Cristiandat i sense força social, què li queda a la nostra Església?

Solament una cosa: la presència de Jesús i l'atracció del seu evangeli. És a dir, allò que li és essencial i substancial, allò que pot il·lusionar una vida i convertir un cor.

Els cristians d'avui hauríem de predicar el mateix que els primers seguidors de Jesús: l'existència d'un Pare que ens estima, la força il·lusionant de

missatge clar i viu de Jesús i oferir el testimoni atraient i impactant dels seus seguidors.

Avui hauríem de rellegir amb la mateixa força amb què foren pronunciades aquelles paraules de Jesús: «Aneu pel món i anuncieu la bona nova de l'evangeli a tota la humanitat» (Mc 16,15). Hauríem de posar en l'intent tot el dinamisme i l'afany apostòlic del mallorquí Ramon Llull quan, balbucejant les primeres paraules de la nostra llengua, clamava: *Preica, foll, e digues paraules de ton Amat (Llibre d'amic i amat, 280)*. I no hauríem d'oblidar que «anunciar Crist a aquells que el desconeixen és el resum de tot el que entenem per evangelitzar» (Concili tarraconense, R. 1d).

Tal vegada el nostre repte és calçar, de nou, les sandàlies, agafar el bastó de caminant, despenjar les alforges, omplir-les de llavor d'evangeli i, amb la mateixa il·lusió d'aquells primers evangelitzadors de la nostra terra, tornar-la a sembrar.

Domingo Escuder Giner
Rector del Seminari

Una sessió del Concili Provincial Tarraconense.

l'evangeli de Jesús i la seguretat que el seu Esperit mai no ens abandonarà. Hauríem de presentar una Església que viu l'encant del misteri, que es nodreix i predica la Paraula, que crea comunitats vives, que genera fortes identitats místiques i apostòliques i que té com a força els sants, una Església defensora de la persona humana que lluita per implantar en el món l'imperi de l'amor. En definitiva, el repte de la nostra Església és predicar el

La presència romana i sarraïna a Tortosa

Si bé van ser els romans els que van donar un nom a Tortosa, van ser els sarraïns els que van convertir aquesta ciutat de la vora de l'Ebre, i tota la comarca en general, en un nucli ric i fort. El domini de l'aigua, l'artesanía, el comerç i una pròspera vida intel·lectual van fer de Tortosa i els seus voltants, el feu sarraí més ferm.

Després d'un període cartaginès, els romans, en el transcurs de la seva expansió, van fer-se seva Tortosa. Des de del capdamunt del turó on avui hi ha el castell de Sant Joan, els romans va fer recular els carteginesos i van començar a traçar la nova ciutat. Va ser Juli Cèsar qui va atorgar-li el títol de municipi i August, el de colònia romana. Des d'aleshores, l'emplaçament urbà de la riba dreta de l'Ebre es coneix amb el nom de Colònia Júlia Augusta Tortosa. El darrer de tots ells designa encara avui aquesta ciutat. Durant els anys que Roma va controlar Tortosa, aquesta va adquirir importància i, fins i tot, va encunyar una moneda pròpia en la qual hi ha representada una barca, fent referència, sense cap dubte, al curs del riu.

Tanmateix, la grandesa de Tortosa va arribar amb els sarraïns que, després del període visigot, es van instal·lar a la ciutat fins el 1100. Malgrat les poques

restes que testimonien la presència sarraïna a la comarca, els nombrosos topònims, com Benissanet o Benifallet i la Suda, una fortificació que més endavant va convertir-se en el castell de Sant Joan, en són una prova evident.

L'arabització, això no obstant, es va fer sentir també en les construccions de regatge, en les nombroses sinies i sèquies. El desenvolupament de les tècniques de regadiu van permetre que Tortosa tingués una agricultura rica i autosuficient. D'altra banda, el domini del comerç i la pràctica d'una acurada artesanía, van fer atractiva la Tortosa de principis del mil·lenni. No ens hem d'oblidar de l'empremta intel·lectual amb què els diferents governadors sarraïns van voler distingir la ciutat.

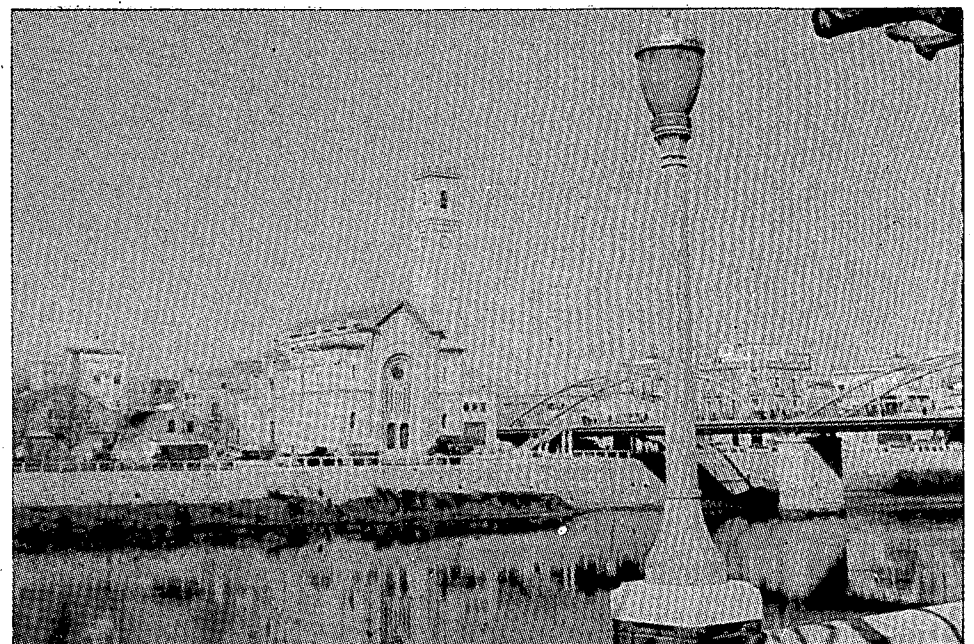
EL CAVALLER NEGRE

Tanmateix, vers el 1100, l'estat àrab

de Tortosa va caure en mans del rei àrab de Saragossa, fins que es va convertir en un feu dels conqueridors musulmans almoràvits. La Tortosa catalana arribarà amb Ramon Berenguer IV que va posar fi al domini àrab. Segons explica la llegenda, el 1148 un misteriós cavaller muntat sobre un corser negre va arribar a Tortosa quan els

ànims de les tropes de Berenguer IV es trobaven desfets. La valentia i l'empenta de l'anònim cavaller van insuflar energia als acabats soldats, i entre tots van reduir l'exèrcit enemic. Després es va saber que el genet del corser negre era Ponç de Cervelló. Tortosa tornava a ser cristiana.

C.C.

Els àrabs feren de Tortosa una de les ciutats més importants de l'Edat Mitjana.

Inauguració de la nova seu de l'Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre

La ubicació és als Reials Col·legis

Durant el mes de juliol es va obrir al públic la nova seu de l'Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre. La inauguració oficial va ser el dia 17 a càrrec del l'Honorable Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Sr. Joan M. Pujals. No es tracta d'un simple canvi de local amb el consegüent trasllat de

documentació. De fet, cal admetre que la nova ubicació a l'antic col·legi de Sant Jaume i Sant Maties (els Reials Col·legis) significa l'inici de la nova etapa d'una institució d'origen medieval que pretén articular la protecció i difusió del patrimoni documental de Tortosa i les comarques de l'Ebre.

Sembla que, quan Tortosa aconseguí la seva autonomia política, en passar a dependre íntegrament del comte-rei a finals del segle XIII es crea, com a resposta a la pròpia dinàmica administrativa del municipi, la institució de l'arxiu, regida per la figura d'un funcionari públic: l'arxiver. Si bé és cert que no tenim constància documental de l'arxiver fins al segle XVI, sí que ja a partir del segle XIV apareixen sovint referències a l'armari de l'arxiu i a mesures de prevenció com ara l'adquisició d'arsènic per combatre les rates i evitar la seva agressió als documents.

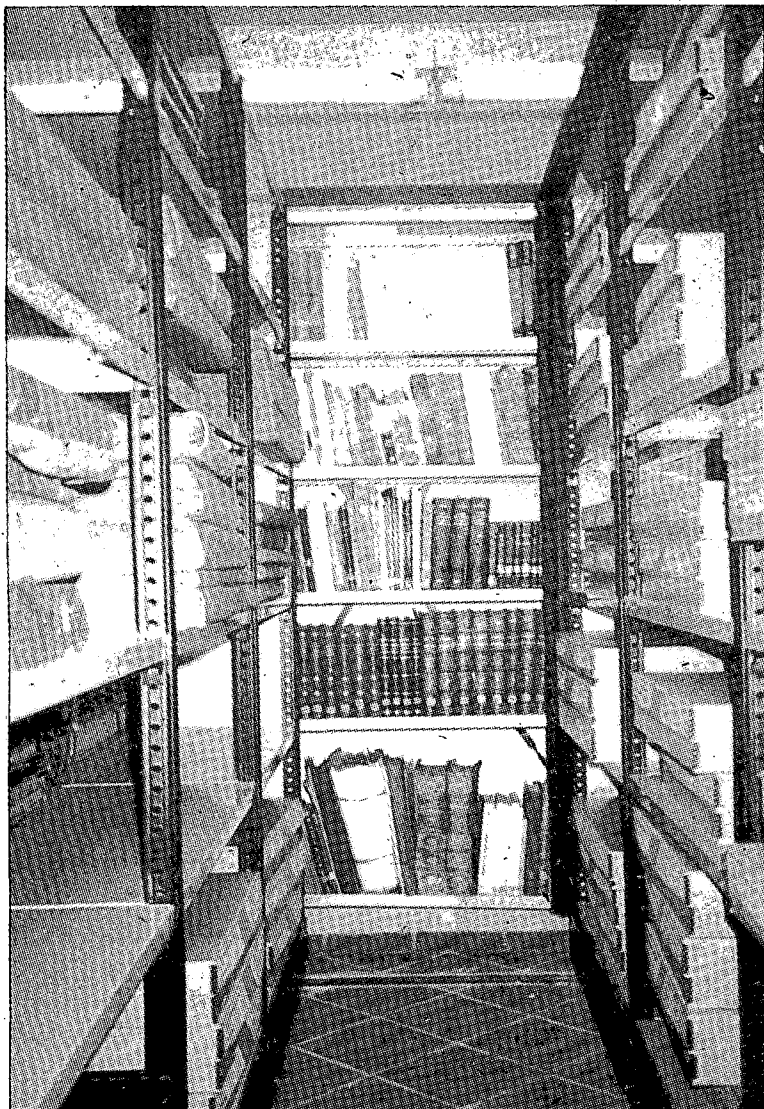
Durant el segle XVI és quan es produeix una consciència municipal de la importància de la salvaguarda documental. Es basteix un nou armari el 1574 (avui encara ben conservat i que ha estat el moble-arxiu en ús fins ara) i s'enllesteix una organització del fons documental: es cataloga l'arxiu, basant-se en uns criteris temàtics (administratius i toponímics), i físicament s'ordena per calaixos.

L'arxiu sofreix els avatars de la història amb totes les agressions tradicionals conseqüència de conflictes bèl·lics, avalots, trasllats, etc. L'any 1911 l'armari, juntament amb el gruix de la documentació històrica fa cap de l'ajuntament a l'antiga església de Sant Domènec, on compartirà l'espai amb el museu de la ciutat.

L'any 1983 se signa un conveni entre l'Ajuntament de Tortosa i la Generalitat de Catalunya, mitjançant el qual s'assenten les bases per a la creació d'una nova institució arxivística: l'Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre. Originàriament, la totalitat dels fons documentals d'aquest «nou» arxiu estan integrats pels fons municipals de l'arxiu històric de Tortosa. No obstant això, la seva nova competència comarcal, i interinament supracomarcal, li obren molt el camp d'adquisició de fons públics i privats.

L'aplicació del conveni de 1983 no comença a ser efectiva fins al 1992, quan la Generalitat assumeix la direcció del centre mitjançant l'aportació d'un tècnic superior pertanyent al cos d'arxivers. D'aquesta forma l'arxiu s'adscriu a la Xarxa d'Arxius de la Generalitat.

Els més de 800 metres lineals de documentació abracen un període ampli, des del segle XII fins a l'actualitat. L'arxiu és especialment ric pel que fa al període baix medieval i modern, ja que es conserven amb una certa continuïtat sèries documentals estructurals del municipi tortosí com els Llibres d'Establi-

L'arxiu ocupa 800 metres lineals de documentació.

ments (ordenances), Llibres de Provisions (acords) o Llibres de Claveria (comptes). D'altra banda, una important col·lecció de pergamins (1700) completa la documentació municipal històrica, que per tractar-se d'una ciutat que antigament tenia un ampli terme municipal li dona aquest caràcter comarcal.

D'acord amb l'adaptació del col·legi de Sant Jaume i Sant Maties com a arxiu, s'ha destinat la planta baixa a dipòsit de documentació (amb prestatgeries tipus compacte), i la planta primera a serveis. L'arxiu disposa d'una sala de consulta, dotada de biblioteca auxiliar i lectors de microfilm; una sala de prearxivatge, destinada a treball intern i laboratori, sala d'exposicions i sala d'actes. La nova infraestructura ha de permetre projectar decididament un dels arxius catalans més valuosos i alhora una institució que ja ha donat mostres d'iniciativa i dinàmica culturals.

Albert Curto Homedes

Director de l'Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre

Hi ha una Tortosa en el camí d'Itaca

Si un dia tu, tortosí o tortosina, que vas camí d'Itaca, buscant els teus orígens, trobes davant dels teus ulls, a les costes més orientals de la Mediterrània, una ciutat de nom Tortosa, no et sorprendràs ni creguis que estàs somniant. Allí, a tir de pedra de la petita illa d'Arouad, amb platges ben farcides de barques de pesca, panxudes i de mil colors, com les dels vells pescadors de l'Ampolla, s'hi troba una ciutat del color de la mel que, com la nostra, s'anomena Tortosa.

El vell Idrisi quan parlava de la sarraïna reina de l'Ebre l'anomenava Tartûsa o Tartûxa i potser ho feia pensant amb la ciutat siriana coneguda per Tartous-Tartus o Tortosa. I sens dubte és en arribar aquí que us pregunteu si el nom d'una és l'origen de l'altra. No sabia contestar-vos encara que potser no sigui ni tan sols necessària una resposta. Sí que puc dir-vos, però, que totes dues tenen quelcom més de comú que el nom.

Comparteixen la vella mar Mediterrània, cadascuna des d'una ribera i va haver-hi un temps en què les dues van tenir pes i gran importància en els esdeveniments polítics i socials dels seus països. Envoltades de muralles, per ser més ben defensades, conserven encara avui restes d'aquell passat per tal que ningú l'oblidi si vol entendre el seu present. Abans, però, havien estat visitades i fins i tot ocupades pels fenicis i els romans i després, pels cristians i els musulmans. I si la nostra fou conquerida als sarraïns per les tropes cristianes del comte barcelonès en el segle XII, la Tortosa de Síria fou alliberada pels sarraïns de mans dels cristians en el segle XIII.

I encara més coses ens són comunes: del 718 al 756 tenen un mateix senyor i amo: el califa de Damasc. I uns segles més tard, els templers les senyoregen totes dues al temps que els tortosins d'aquí i d'allà aixequen esglésies i catedrals per honorar la Verge Maria; la nostra, la de la Cinta, que ens visità acompanyada de Pere i Pau; la d'allà, Santa Maria de Tortosa que trobà la Seu que li va preparar Pere quan, camí d'Antioquia, va descansar a les ribes de la ciutat siriana.

Quantes més coses comunes podem trobar? Moltes, sense cap dubte. Avui, a les darreries del segle XX la nostra Tortosa catalana lluita per tenir el lloc que li correspon en el desenvolupament de l'Europa comuna; la Tortosa de Síria, amb un important port per on dona sortida al seu petroli, tampoc vol perdre el tren de la modernitat dins de la conflictiva zona on es troba.

I nosaltres, tortosins i tortosines d'un costat i de l'altre d'aquesta Mediterrània comuna, avui també hi tenim quelcom a dir: potser estem cridats a conèixer-nos per tal de desenvolupar un sentiment de germanor que cap dels tortosins deixem de sentir els uns pels altres. I si això és així, podrem aconseguir ser ferment de persones que puguin desbrossar els difícils camins de les convivències. Que així sigui.

Cinta Llasat i Buera

Un riu de cultura

Des de fa uns anys, i sense saber molt bé perquè, em vaig embarcar en l'empresa d'editar una revista cultural, *Tresmall*. Aquesta circumstància m'ha fet entrar en contacte amb el món cultural de les Terres de l'Ebre. El que intentaré és, a partir de l'experiència d'aquests anys de vida de la nostra revista i del contacte amb moltes persones, dir en veu alta allò que he escoltat en llargues hores de conversa a cau d'orella. Moltes de les idees que exposaré no són meves i, en molt casos, la meua funció ha estat la d'un fidel notari.

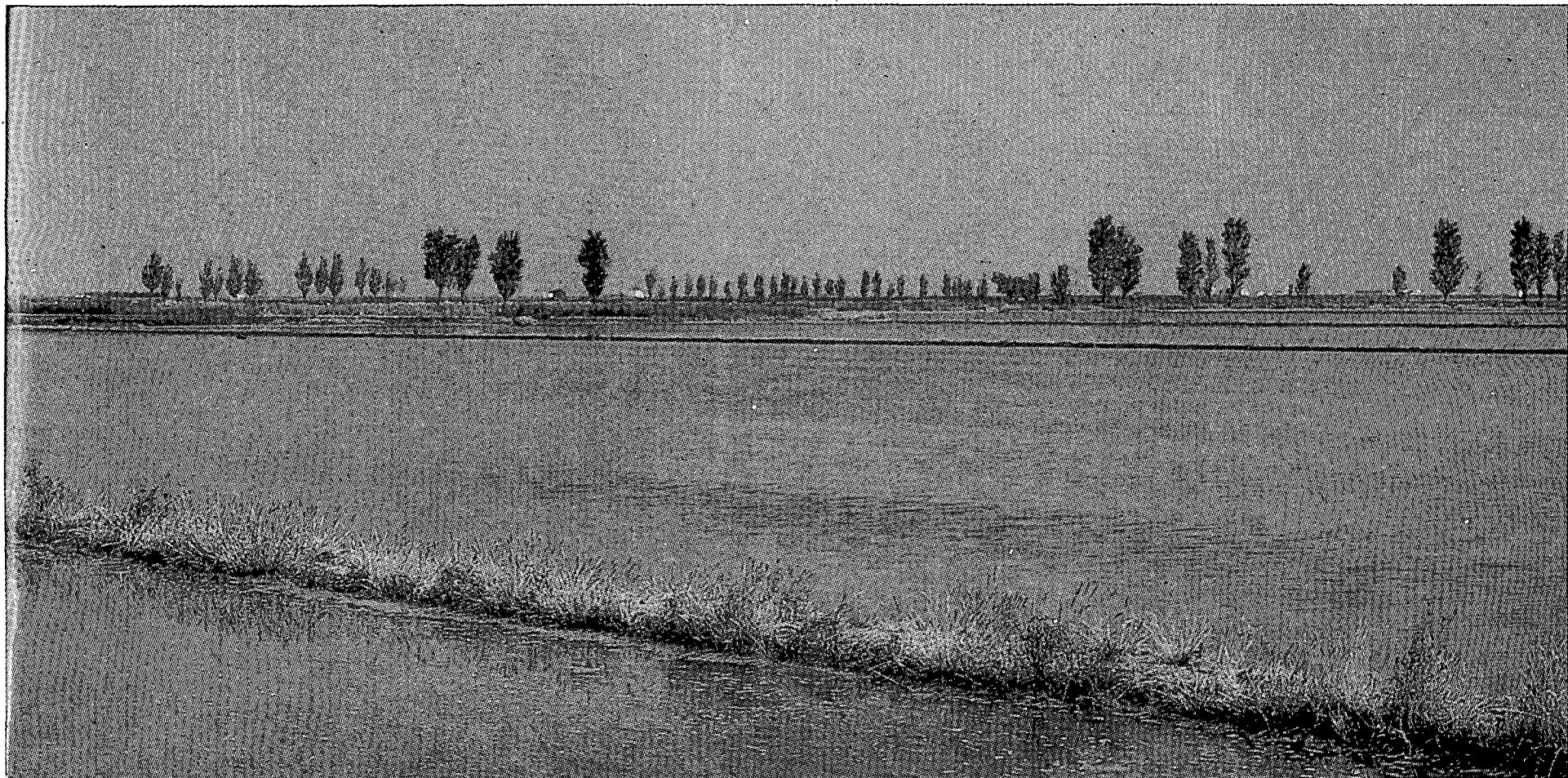
Encara que les meves nocions d'història són poques, sembla que la nostra terra ha estat la casa de remots ibers, de conspicus romans, d'entenimentats àrabs, d'assenyats bisbes i d'algun il·lustre papa, de l'adveniment del sobrenatural, conseqüència de la conjunció dels poders mítics del riu i de la mar. Ha engendrat molts

que a poc a poc ha anat dipositant els seus llims. I si és així, la nostra identitat es torna precària, s'esmuny quan la vols retenir perquè ja ho deia Heràclit quan, buscant una metàfora per significar el caràcter canviant del món, parlava d'un riu i de l'aigua que flueix incessantment. Tanmateix, el nostre riu semblava que tenia ganes de fer estada entre nosaltres i edificà un delta per no desembocar tan aviat a la mar. El riu és revelava contra el seu destí natural i adquiria consciència de la seva mort que sabia segura quan fóra engolit per les aigües abismals i misterioses de la mar. Si més no, aquella rebel·lió ha estat inútil perquè la mar s'està cobrant allò que en el passat li pertanyia, i cada cop la mort del riu és més prematura. El Delta, la taula de salvació del riu, es contrau i, com deia el poeta, arribarà el dia que pescarem sèpies calant el tresmall, em refereixo a l'art de pesca no a la revista, des de les finestres del Palau episcopal.

deixar en herència el seu xicotet delta. Alguns ho aconseguiren, com mossèn Manyà, i han esdevingut illes en què nosaltres, navegants del futur, hem pogut trobar refugi.

LA RELACIÓ DE L'HOME AMB LA TERRA

Acabaré amb dues cites, una de mossèn Manyà i l'altra de l'escriptor Sebastià Juan Arbó, que em sembla que transmeten dues idees bàsiques sobre el nostre territori. En la seva obra *Per una nova teologia*, Manyà reflexiona sobre la relació entre els intel·lectuals i l'Església, i afirma el següent: «No cal ponderar la influència decisiva que tenen els intel·lectuals en l'ideari i els sentiments del poble, sobretot en matèria teològica. El que avui sent el poble és el que li inculcaren els intel·lectuals d'antany, i el que pensa avui la selecció intel·lectual serà el que pensarà i sentirà demà la massa popular.» Canvieu intel·lectuals per mitjans de comunicació i

Panoràmica del delta de l'Ebre.

éssers misteriosos, per exemple, els gamboins; terra de mosquits i de paludisme; i ara, en el nostre present, la terra de les nuclears, de les gallines ponedores, dels instituts —d'estudis comarcals, de desenvolupament, de teologia, etc.—, dels polígons que mai no s'acaben d'omplir d'indústries, dels botiguers i de les grans superfícies que s'han entossudit a mantenir netes les nostres ciutats.

LA CONFIGURACIÓ DE LA IDENTITAT CULTURAL D'UN POBLE

Podríem continuar l'enumeració, però quin de tots aquests elements determina la nostra identitat? Sense cap mena de dubte, la nostra identitat cultural es configura a partir d'un element natural: el riu. Les terres que ens han vist néixer són les d'un passat marcat pel pas d'un riu

Quan Josep Pla va contemplar el Delta expressà la seva admiració pel paisatge, perquè considerava que es trobava davant d'una naturalesa civilitzada, dominada per l'esforç de l'home. Pla es declarava conservador. Ho feia des de la base de l'oposició entre naturalesa i cultura. Afirmava: «Cultura contra naturalesa: aquesta és la posició precària però digna.» Les nostres terres per forjar-se una identitat, és a dir, aquest pou de símbols col·lectius, de veus que es perden en l'àlba del temps, han hagut de lluitar abrivadament contra la naturalesa. La cultura, que s'oposa a la naturalesa, és el patrimoni que es conserva i s'ofereix en herència d'una generació a una altra. Les Terres de l'Ebre han fecundat el món amb personatges individualistes, tossuts com el riu, que van construir la seva obra entre un mar de circumstàncies no sempre massa propícies. Ells també volgueren

l'asseveració esdevé inqüestionable.

La cita d'Arbó és un fragment de la novel·la *Tino Costa*, que reflecteix poèticament la relació d'un home amb la terra que l'ha vist néixer. El vell Baldà, davant del cor inquiet de *Tino Costa*, li aconsella el següent: «Sempre imaginem que darrere la muntanya hi ha el cel, que ens bastarà escalar-la per aconseguir-lo amb les mans. És inútil que ens diguin que darrere la muntanya hi ha altres carenes, altres valls, altres pobles i, darrere d'ells, noves muntanyes; cal que hi anem per convèncer-nos amb els nostres ulls (...). Aleshores veuràs que tot allò que abans et semblava digne dels més grans sacrificis estava desproveït de valor real, que no era res, i que allò que menyspreaves per allò altre era el que en realitat valia.»

Ramon Rosales